

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1996. január

VII. évf. 1. sz.

Tartalom

A hosszúfalui egyházközség ünnepe

G. Henk van de Graaf: Istennék beszéde mindörökre megmarad. Ézsaiás 40,1-8.....3

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza: Mindenben hálát adjatok! 1Thesszalónika 5,185
Bustya Dezső: Az ellenség szeretése. Máté 5,43-48.....8
Walter Lüthi: Az elveszett juhokat kereső egyház. Dániel 5,1-31 10
Walter Lüthi: A harcoló egyház. Dániel 6,1-28 13

Egyetemes imahét

Az egyetemes imahét témája és programja 18

Prédikációk

1. nap. Dávid László: Azért jött. Máté 18,10-14 19
2. nap. Péter Júlia: Vérral rakvák kezeitek... tisztuljatok meg... Ézsaiás 1,11-17..... 21
Csernák Béla: A keskeny úton. Máté 7,13-21..... 23
3. nap. Berde László: Némelyek elbizakodtak, hogy ők igazak... Lukács 18,9-14..... 25
Varga Károly: A másokért égő szeretet. 1János 3,14-18 27
4. nap. Szakács János: A tékozló fiú. Lukács 15,11-32 29
Molnár Kálmán: Elárasztod fejemet olajjal. Zsoltárok 23,1-6 32
5. nap. Szallós Kis Ferenc: Mária és Márta. Lukács 10,38-42..... 36
Berke Sándor: Emelkedjtek föl, örökkévaló ajtók. Zsoltárok 24,7-10..... 38
6. nap. Dávid Lajos: „Ímé, ebédemet elkészítettem.” Máté 22,1-10..... 40
Fazekas László: Egy kenyér – egy test. 1Korinthus: 11,18-26 42
7. nap. Adorjáni Albert: Hogy mindnyájan egyek legyetek. János 17,18-24..... 44
Nógrádi Béla: Az Úr a te őriződ. Zsoltárok 121 47
8. nap. Csiha Kálmán: Szólj, Uram. 1Sámuel 3,1-10 50
Gavrucza Tibor: A teljesség felé. 1Péter 1,13-25 53

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Jánossy László: A hármass kötéll... Prédikátor 4,9a.10.12c..... 56

Temetési beszédek

Lukács József: „Boldogok, akik sírnak...” Máté 5,4 57
Szabó László: Isten közelsége. Jeremiás 28,23-24 58
Szekeres István: „Ímé...” Ezekiel 24,15-17a..... 60

Versek

Müller Dezső: Pásztorok reménye 62
Nagy Gabriella: A teremtés képekben 62

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

A hosszúfalui egyházközség ünnepe

G. Henk van de Graaf

Istenünk beszéde mindörökkre megmarad!

Alapige: Ézsaiás: 40,1-8

Kedves testvéreim! Igazán szerencsés és boldog emberek vagytok. Lehet, hogy sok aggodalmatok, sok gondotok és sok fájdalmatok van, de életek mégis tiszta csoda. E világ és életek legnagyobb csodája itt, ebben a százéves templomban állandóan előtettek van. Ez a legnagyobb csoda itt, erre a szószékre rá van írva. Két szóból áll csupán. Ennyi az egész. E két szó ez: „Istenünk beszéde.” Istenünk beszéde, ennél nagyobb titok és nagyobb csoda nincs!

A nagy titok és a nagy csoda az, hogy Isten szólt. Hogy ő nem akarta és nem vállalta tovább a kezdet csendjét és a „semmit”. Felséges beszédével áttörte azokat: Legyen világosság! Legyen ember! Hát nem hihetetlen csoda ez?! Hát nem hihetetlen csoda az, hogy Isten embereket akart és így minket is?! Hogy beszédének elképzelhetetlen erejével élő személynékre teremtett minket? De ne gondoljátok, hogy a nagy Isten most már másképpen gondolkozik arról, amit egyszer tett. Hogy most már sajnálja, amiért kezdetben szólt. Tényleg volt és lehetne ma is erről szó. Volt oka annak bőven. Most éppen úgy, mint régen. „Amikor látta az Úr, hogy az emberi gonoszság mennyire elhatalmasodott a földön, és hogy az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelen csak gonosz, akkor – írja a Szentírás – megbánta az Úr, hogy embert alkotott a földön és megszorodott szívében” (1Móz 6,5-6). Akkor olyan nagy bánata volt Istennek, hogy szerető szívének könnyeiből özönvíz lett. De még így sem hagyta abba azt, amivel a világ kezdődött. Újra szólt. Noét hívta. És minden csalódása után újra meg újra szólt. Ábrahámot hívta, Mózes, Izrael egész népét, majd Dávidot hívta; hívott prófétákat, és amikor már minden és mindenki csődbe jutott, akkor csak egy maradt még számára. Akkor saját egyszülött Fiát hívta. Akkor így szólt Istenünk: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben gyönyörködöm, őt hallgassátok!” (Lk 9,35)

És Isten így tovább szólt Jézus Krisztusban, aki szólt egykor és szól ma nekünk is bűneink bocsánatáról, gyarló életünk megújításáról, Szentlélek Istennel való beteljesülésünkről, s szól vigasztalásról és örök életéről.

Ilyen volt Isten beszéde. Így szólt Istenünk. És így szól még mindig. Lehet, hogy vannak emberek, akik azt mondják: nem tudjuk elképzelni, hogy van Isten. Ez nem furcsa, mert mi sem tudjuk elképzelni ezt. Tudjuk azonban, hogy Isten van és él és uralkodik. Tudjuk, mert tudatott minket magáról. Szólt Jézus Krisztusban. És Szentlelke által még mindig szól! Lehet, hogy pillanatnyilag az életünk, a sorsunk oly fájdalmas, oly nehéz és sötét, hogy valaki azt kérdezheti: „Hol van a te Istened?” (Zsolt 42,4) Sőt, lehet az is, hogy mi saját magunk is elcsüggedünk: „Istenem! Hol vagy?!” De akkor a legmélyebb sötétségből halljuk szólni Istent: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én megnyugosztalak titeket” (Mt 11,28).

Halljátok ezt? Ez a mi Istenünk beszéde! Ez a mi életünk legnagyobb csodája! A ti városotok titka, hogy most már százéves itt ez a ház, ez a templom, amelyben szólt és még mindig szólni akar a mi Istenünk.

Ez a ti százéves templomotok, kedves testvéreim, azt mondja, hogy ez a város már régóta gazdag város. Ez a templom száz éve azt mondja, hogy ti régóta gazdag emberek lehettek. Gazdagok lehettek és vagytok a mi kegyelmes Urunk Istenünk minden lelki gazdagságában.

Száz év óta hagzott és uralkodott itt Istenünk beszéde. Adott vigasztalást elődeiteknek és bátorítást őseiteknek. Adott áldást atyáitoknak és anyáitoknak, saját magatoknak és gyermekeiteknek. Feloldozásában, az igehirdetésben, a keresztelésben, az úrvacsora kiszolgáltatásában és áldásában, nagy szeretetében száz éve szól hozzátok itt a

mi Istenünk. És ti válaszolhattatok itt az ő kegyelmes beszédére. Gondjaitokat és háladáisaitokat, könnyeiteket és örömeiteket ide hozhattátok imádságban Isten színe elé.

Gazdag emberek vagytok ti, kedves testvéreim! De adósok is! Gazdagok és adósok vagytok egyszerre. Sokkal tartoztok Istennek! Hálával, hálás étellel, hálás szívvel tartoztok Istennek. Mert óriási dolog az, hogy van nálunk egy hely, hogy van nálunk egy ház, ahol Istenünk csodálatos beszédét hallgathatjuk. Ha ez a templom száz évig megmaradhatott, akkor ebben a tényben Istenünk kegyelmét és áldását szemlélhetjük.

Mert ti biztosan azt reméltétek, hogy a ti templomotok megkezdí a következő, a második évszázados történetét. Ez pedig nem biztos! Sőt, azt se tudom, hogy egyáltalán kívánatos-e ez vagy sem? Mert ha ez a templom egyszer majd kétszáz éves lesz, akkor ez azt jelentené, hogy az Isten országának eljövetele még száz évig elmarad. Vajon kívánatos-e ez nekünk, gyermekeinknek és a sok-sok szenvedőnek ezen a földön? Ha pedig az Isten országa hamarabb eljön, akkor ez a templom nem marad meg. Mert János apostol a Jelenések könyvében azt írja: „nem láttam templomot a városban”. De ezt akkor már nem kell sajnálni, mert „az Úr, a mindenható Isten és a Bárány annak a temploma” (Jel 22,22). Tehát ez a templom nem marad meg mindörökre. Ez az egy egészen biztos. Egyetlenegy templom sem azonos az Isten beszédével. Minden földi dolog és teremtmény mulandó. Még a legszebb épület vagy ház, még a legszebb templom is mulandó. Még a legkedvesebb embertársaink is. Ez valóban elszomorító gondolat, ez igazán szomorú tény és valóság.

De éppen ezért lehet olyan nagy az örömünk ebben a templomban. Mivel ez a mulandó és egyszer majd összeomló ház nekünk, mulandó és a porba visszatérő embereknek, Istennek az az eszköze, mely által minket az ő örök beszédével szembesít.

Istenünk beszéde, amely mindörökre megmarad, nem más, mint maga Jézus Krisztus. Ő az Isten Igéje, aki testté lett. Ő Istenünk élő beszéde volt ezen a földön, amíg itt élt. És azóta is ő a mi Istenünk élő beszéde Szentlélek által. Azért mondhatja textusunk, hogy Istenünk beszéde mindörökre megmarad, mivel Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz (Zsid 13,8). Ez a Jézus az, aki érettünk való önfeláldozásával, halálával és feltámadásával minket vigasztalni akar. „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet!” (Ézs 40,1) Vigasztalni akar minket örök beszédével és örök szeretetével. „Ezt mondja az Úr: Örök szeretettel szerettek, azért vontalak magamhoz hűségesen. Fölpítetek még...” Az Úr fel akar építeni minket ebben a drága, százéves templomban, hogy itt mindnyájan mint élő kövek lelki házzá épüljünk (Ef 2,19–22; 1Pt 2,5). De azt is tudjuk, hogy ha ez a földi templomunk, sőt, ha a mi földi sátorunk is összeomlik, Istentől készített hajlékunk nem kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk van.

Nem csodás ez? Igenis csodálatos, igenis biztos. Mert Istenünk beszédében, Jézus Krisztusban mindörökké bízhatunk. Akit ő befogad, annak értelmes és értékes, áldott és örök életet ad, mert Isten beszéde, Isten Igéje nem tér vissza hozzá sohasem üresen.

Ezért mondja nekünk Péter apostol első levele: Tisztítsátok meg lelketeket az igazság iránti engedelmisséggel képmutatás nélküli testvérszeretetre, egymást kitartóan, tiszta szívből szeressétek, mint akik nem romlandó, hanem romolhatatlan magból születettek újjá, Isten élő és maradandó Igéje által. „Mert minden test olyan, mint a fű, és minden dicsősége, mint a mező virága: megszárad a fű, és virága elhull, de az Úr beszéde megmarad örökké. Ez pedig az a beszéd, amely néktek hirdettetett!”

Az Úr beszédét fogadjátok örömmel és szeretettel. Ámen.

(Elhangzott a Brassói Egyházmegyébe kebeleztet Hosszúfalu református templomának 100 éves jubileumán.)

Vasárnapi prédikációk

Boross Géza
Bp., Magyarország

Mindenben hálát adjatok!

Alapige: 1Thesszalonia 5,18
Bibliaviasítás: Lukács 17,11-19

Hívó református gondolkodás szerint a hálaadás a boldogság egyik alkotórésze. Világosan tanítja ezt klasszikus hitvallási iratunk, a Heidelbergi Káté. Amikor azt kérdezi, mindjárt az elején: hány dolgot kell tudnod ahhoz, hogy az egyetlen vigasztalásban boldogan élhess és halhass, azt feleli, hármat: milyen nagy a bűnöd és nyomorúságod, hogyan szabadulhatsz meg e nyomorúságból és milyen hálával tartozol Istennek a szabadításért. Valljuk meg őszintén, bár reformátusok vagyunk, mégsem a Káté útmutatása szerint keressük a boldogságot. Teljesítmény, siker, anyagi függetlenség, külföldi utak, státusszimbólumok, jó evés és jó ivás, családi ház, kocsis a garázsban és hasonlóak a boldogság feltételei. Ki ér itt rá törődni a boldogságról szóló református tanítással? Valóban senki! Ámde csak addig, amíg ki nem derül, hogy a mi módszereinkkel nem tudunk se boldogan élni, se boldogan meghalni. Vissza kell fordulni az atyák tanításához, a Heidelbergi Káté feleletéhez. Most csak ehhez az egyetlen tanításhoz, vagyis ahhoz, hogy a hálaadás a boldog élet és halál egyik alkotórésze.

Mégpedig azért, mert Jézus Krisztus számon kéri a maga népétől ezt a hálaadást. Távolról sem mondott le róla. A tíz hálpoklos meggyógyításának története, benne az egy visszatérő volt hálpoklos hálaadásának a története azért aktuális mindig az egyházban, mert a Káté harmadik mondatára is figyelmeztet. Arra, hogy nagy dolog, de lám, nem elég a magunk nyomorúságának gyökeres ismerete! Arra, hogy nem elég Jézus Krisztus szabadító kegyelmének ismerete sem. Pedig micsoda kegyelem, mekkora ajándék ez a szabadulás. Milyen jó képe a poklosok szabadulása a bűn, a szenvedély rabságából való szabadulásnak. Mindez azonban nem elég, ha elmarad a harmadik mozzanat, a hálaadás. „A te hited téged megtartott” – mondja Jézus a hálás samaritánusnak. S mintha csak azt mondaná, te nem gyógyultál meg hiába! Te egészen meggyógyultál. Neked immár üdvösséged is van. Ennek a jele a hálaadás. A hálaadás olyan, mint a teszt, megmutatja, hogy igazán meggyógyultunk-e vagy csak átvergődünk a pillanatnyi krízisen. Ímé, testvéreim, ezért olyan fontos kérdés a hálaadás. Már ebből is látszik, hogy milyen igaz a református tanítás: a hálaadás a boldogság egyik alkotórésze.

Igazán azonban mégiscsak alapigénk élezi ki a hálaadás ügyét. Éspedig azzal, hogy az Ige minden helyzetben hálaadást kíván a hívőktől! „Mindenben hálát adjatok.” Tehát nemcsak a kegyelem konkrét tapasztalása után, csodás imameghallgatások után, gyógyulások, szabadulások, a gondviselés és megváltás jeleinek ezer tapasztalata után. Hiszen ezek után természetes. Magától értetődik! Hanem akkor is, amikor nem természetes. Akkor is, amikor nem magától értetődő, sőt, egyenesen értelmetlen, logikaelenes. Amikor nincs csoda, nincs imameghallgatás, nincs szabadulás. Inkább vereség, kudarc van, betegség van, félelmes helyzet van. Akkor is. Mindenben – mondja az Ige. S mennyivel többet mond, mint a Heidelbergi Káté. Nos, ezzel a többlettel foglalkozunk most. Mivelhogy az ilyen hálaadás, a szokatlan, az ésszerűtlen, a nem természetes – ez az Isten akarat!

I.

Legyen azért a legelső kérdésünk Istenünkhöz az: lehetséges-e egyáltalán ez a „minden” helyzetben való hálaadás? Miért nem túlzás? Miért nem túlságosan magasra emelt mérce ez a kívánság? Van ilyen egyáltalán? Nos, testvérek, bizony van, nem is egy, ha át tudnánk tekinteni Isten szentjeinek, a hit hőseinek életét, meglepődve

láthatnánk, mennyire hogy van. Én most néhány klasszikus példát hadd emeljek ki a bizonyosságok fellegéből!

1. Első példám mindjárt az Ószövetség jól ismert és mégis titokzatos hőse, a nagy szenvedő, Jób pátriárka, akire Jakab apostol is hivatkozik (5,11). Van-e, aki nem emlékszik, mi is volt a hitvallása, amikor hírvül hozták őket elrablását, juhait pusztulását, sőt gyermekei halálos tragédiáját is? „Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve” (Jób 2,21). Ha ez nem történt volna, ha ez az áldásmondás nem lenne benne az Ószövetségben, s ha szenvedők, vesztesek, gyászoló hívők milliói nem mondták volna utána Jóbnak ezt az áldását, akkor alapigénk kívánsága, Istennek az alapigével tudtul adott akarata túlzás lenne, így azonban egyáltalán nem az. Olyan igénye ez Istennek, amit, íme, az események hívő szemléletében ki lehet elégíteni. Valóban lehetséges mindenben hálát adni az Úrnak.

2. De lapozzunk egy nagyot, és idézzük fel azt a jelenetet az Apostolok Cselekedetei könyvéből, mely azt írja le, hogyan viselkedett Pál és Silás a filippi városi börtön mélyén. Testük tele friss sebbel, megvesszőzték őket. Lábuk kalodába szorítva. Megalázva, összetörve, a teljes kilátástalanság sötétjében szenvedtek a börtön mélyén. És éjjeltájban mégis énekkel dicsőítik Istent. A foglyok hallgatják őket. Amikor Isten földrengéssel válaszol a dicséretmondásra, a börtönőr megtér. Az evangélium terjedni kezd Filippiben. Nemsokára megalakul a filippi gyülekezet. Íme, lehetséges Istent áldani minden helyzetben, s íme a hálaadás következményei. Ezért nem túlzás Isten akarata: „Mindenben hálát adjatok!”

3. S azért nem, mert Istennek ez az akarata Jézus Krisztus által szól hozzánk. Azaz úgy szól, mint Krisztus tanítványaihoz. Éspedig olyan tanítványokhoz, mint akik láthatták magánál Krisztusnál ezt a hálaadást. Két esetet említek csak. Az egyiket Máté jegyezte fel a 11. fejezetben. Jézus végiggondolja a csodát, az ésszerűtlent, Isten a maga titkát elrejtette a bölcsék előtt, és a kisdedeknek jelentette meg. Totál érthetetlen! Jézus válasza: „Hálát adok néked, Atyám. Igen, Atyám, mert így volt kedves teelőtted.” És a másik eset: Jézus hálaimája Lázár sírjánál, Lázár feltámasztása előtt. Ezt a Jn 11,41 írja le: „Elvevék a követ onnan, ahol a megholt fekszik vala. Jézus pedig felemelé szeméit az égbe és monda: Atyám, hálát adok néked, hogy meghallgattál engem.” És tudjuk, mi minden történt ezután! Íme tehát, mindig, minden helyzetben lehet hálát adni, sőt, előre is lehet hálát adni. Ez a hálaadás Isten akarata a hívőkhöz. Ez a hálaadás nagyon kedves Istennek.

II.

De hát miért? Mi a magyarázata ennek a titoknak? Miért olyan kedves Isten előtt a leglehetősebb emberi helyzetben is felhangzó hálaadás?

1. Azért, mert a hátrányos helyzetben felhangzó hálaadás, először, bizonyágtétel Isten bölcsességéről. Arról az örömhírről, hogy „mind jó, amit Isten téssen”. Amit úgy is meg lehet fogalmazni, ahogyan Hudson Taylor mondta: „Isten sosem vall kudarcot.” Ezt fordította át az a fiatal hívő német lelkipásztor (később nagy hírvü theológiai professzor), amikor fiatal felesége ravatala mellett állott a kis falusi templomban. Jöttek a részvétnyilvánítások, s a fiatal lelkész mindenkinek ennyit mondott: Köszönöm, Isten sosem követ el hibát. Íme ez az igazi hitvallás! Ez az igazi istendicséret. Ez pontosan olyan, mint a három ifjúé a tüzes kemencében. A mi Istenünk ki tud szabadítani, de ha nem tenné is... Akkor is hűségesek maradunk. Mert mi innen alulról nem tudjuk átlátni igazán Isten örökkévaló terveit. Egyszerűen nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ítéletet tudjunk mondani. Mi csak azt tudjuk mondani, amit Pál a Római levélben: „Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és tudományának mélysége. Mely igen kikutathatatlanok az ő útjai” (Róm 11,33). Azért olyan kedves, mert ez a hálaadás megbízik Istenben.

2. Azért, mert ez a hálaadás nem a pillanatnyi sikerrel vagy kudarcral méri Isten szeretetének a valóságát, hanem Krisztussal. Igénknek az a része, hogy „Krisztus Jézus által tihozzátok”, itt lesz igazán érthető. Mindenben hálát adjatok Jézus Krisztusért! Mert lehet, hogy sok mindent nem adott meg az Úr; lehet, hogy sok próba és

küzdelem a hívők sorsa szüntelen; lehet, hogy csalódás ér csalódás után, kudarc ér kudarc után, de Jézus Krisztust odaadta az Úr érettünk, helyettünk és miattunk. Minket Krisztushoz vezetett. A benne való hittel megajándékozott. Krisztusban mindenhez ad erőt. Ezért olyan kedves Istennek ez a hálaadás.

3. És tovább azért, mert a hálaadás ment meg a halálos büntőtől, a kétségbeeséstől. Az egyik legnagyobb keresztyén gondolkodó és teológus, Sören Kierkegaard nevezte a kétségbeesést halálos betegségnek, sőt bűnnek. Ma ez a betegség, illetve bűn jelentkezik a sokat emlegetett depresszióban, sőt, a ma már egyenesen „hungarodepresszió-nak” nevezett formájában. Mi mindennel próbálják gyógyítani! Pedig csak egyetlen gyógyszere van, a hálaadás. Uram, hálát adok néked, hogy egyedül vagyok, hogy megaláztak, hogy elhagytak, becsaptak. Hogy ilyen gyenge, erőtelen, botladozó gyermekednek teremtettél. Hogy sok mindent adtál, sok mindent nem adtál, sőt, sok mindent elvettél. Áldott legyen a te neved. Ez a depresszió egyetlen gyógyszere. Igent mondani hálával Istennek mindenre!

III.

Az elmondottak után már csak egyetlen kérdés van hátra. Válaszol-e Isten és hogyan a minden helyzetben felhangzó hálaadásra? Szinte felesleges is ez a kérdés, hiszen az előbb említett bibliai példák mind azt mutatják, hogy válaszol, és pedig mindig egyre kegyelmesebben, amint azt el tudnánk képzelni. Mert Jóbról írja Jakab levele: „Jóbnak türését hallottátok, és az Úrtól való végét láttátok, hogy igen irgalmas az Úr és könyörületes” (5,11). Pál és Silás esetében is emlékezzünk a feleletre, a börtönajtókat sarkaiból kifordító földrengésre. És Lázár sírja mellett az elképesztő csodára: Jézus szavára Lázár kijön a sírúregből.

De hát az a kérdés, hogy van-e ilyesmi ma is. Ha mindjárt nem is földrengés formájában, de érkezik-e megnyugvás, erő, vigasztalás, eloszlik-e a félelem, a kétségbeesés a szívekből? Érintkezésbe lép-e velünk a mennyei világ? Nos, testvérek, van ilyen. Egy amerikai volt katonalelkész könyvet írt erről. Ő nem csak bibliai példákra hivatkozik, hanem modern amerikai példákra. Többek között egy családra, mely rengeteget szenvedett az apa alkoholizmusa miatt. Évtizedek óta könyörögtek, esedeztek, imádkoztak az Úrnak, szabadítsa meg apjukat. És semmi! Egyszer azonban hallottak egy igehirdetést a minden helyzetben aktuális hálaadásról. Hazamentek, és hálát adtak Istennek a részeges apjukért. És vasárnap, az ebéd után az apa nem sietett a klubjába, hanem beszélgetést kezdeményezett Jézus követőiről. Kik ezek? Mit tudtok róluk? Addig-addig, hogy egyre komolyabbra fordult a beszélgetés. Az édesapa néhány nap múlva átadta a szívét Jézusnak. Tehát ma is van ilyen! Én magam is bizonyosságot tehetek ennek a hálaadásnak gyógyító, idegerősítő, felszabadító hatalmáról. Annak idején gyülekezeti lelkesítő szolgálatomban sok izgalmat, sőt keserőséget szerzett az adminisztráció. Hiába voltak kitűnő munkatársaim, sokszor nekem is késő éjszakákba nyúlóan kellett kimutatásokat, statisztikákat készítenem, adatokkal, iratokkal, ügyekkel bajlódnom. Mindez akkor lett könnyűvé, amikor rájöttem, hogy ezért is lehet Istent áldani. Amikor hálaadással kezdtem ezt a munkát, nagy meglepetésemre úgy ment, mint a karikacsapás. Tapasztalatból mondhatom tehát, hogy a hálaadás a legjobb lelki orvosság! Felteszem tehát a kérdést: felfedezted-e már a hálaadásban rejlő erőt? Egyáltalán, nem kellene-e már régen hálát adnod valamiért? Sőt, nem kellene-e előre hálát adnod azért, ami még meg sem történt? S általában hogyan, mivel felelsz az eseményekre, keserőséggel, istenkritikával vagy dicséretmondással, köszönettel, hálaadással? A hálaadás a boldogság egyik alkotórésze. Vegyük hát észre, a hálaadásra nem Istennek van szüksége, hanem nekünk. Isten a mi érdekünkben akarja, hogy tanuljunk meg végre hálát adni: mindenben – mindenért – mindenkor. Jöjj, mondjunk hálaszót, hű szájjal és hű szívvel, mert rajtunk az Úr nagy csoda dolgot művel. Már az anyaföldben is volt mindig gondja ránk. A sok jót, mellyel áld, ki sem mondhatja szánk. Ámen.

Az ellenség szeretése

Alapige: Máté 5,43-48

Bibliaolvasás: 2Királyok 6,15-23

Sokat hallunk manapság „ellenségképről”. Mit értünk e szón? Mi az „ellenségkép”, hogyan alakítják azt ki, és miben áll a veszedelme? Feleletül azt állapíthatjuk meg, hogy – sajnos – lehetséges a másik, a tőlünk különböző embernek olyan ábrázolása, amely gyűlöletessé teszi azt. Azt mondjuk például: nézd, a katolikusok mind ilyenek. Vagy: a cigányok kivétel nélkül mind ezt meg ezt teszik. Tehát rávetítünk egy képet a tőlünk különböző emberre, és azt mondjuk: Ugye az ilyent nem lehet szeretni, elviselni is alig, az ilyent gyűlölni kell. Ez az „ellenségkép”. Nagyon könnyű ezt kialakítani, és nagyon szomorú lehet a következménye.

Jézus ezt az ellenségképet lerontja. Ezt tartalmazza a Hegyi beszédnek ez a szakasza. Mivel ez nagyon időszerű tanítás, kérek titeket, jól figyeljetek rá.

1. „Hallottátok, hogy megmondatott: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet” – így kezdi Jézus a tanítást. Hol és mikor mondatott ki ez a parancs? Nyilván az Ótestamentumban. Ha keresgélünk, a Mózes III. könyvében valóban megtaláljuk a mondat első felét: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.” De a másik felét hiába keressük. Olyant sehol sem olvasunk a Bibliában, hogy gyűlöljük az embertársunkat, bármilyen legyen is az. Még akkor sem, ha rosszat tesz nekünk! Honnan van tehát ez a folytatás: „gyűlöld ellenségedet”?

Mást nem tudok mondani, csak azt, hogy a Biblia szavát az emberek egészítették ki, torzították el ezzel a folytatással. Sajnos van ilyen! Amikor az ember belekontárkodik az Isten dolgába, ez lesz belőle. Sajnálatos torzítás. Gyűlölni senkit sincs jogunk. A Szentírás olykor mond ilyeneket: Szeresd az igazságot és gyűlöld a hazugságot! Szeresd az engedelmességet és gyűlöld a gonoszságot. Tehát csak „valamit” gyűlölhetünk, de sohasem valakit! Gyűlölünk kell az álnokságot, a bűnt, mert azt Isten maga is gyűlöli. Gyűlölünk kell a kétszínűséget, a csalárdságot. A gonoszságot gyűlölni kell, de sohasem a gonoszsággal terhelt embert. Mint ahogy magáról Istenről tudjuk, hogy az ő szentségével nem fér össze a bűn. Isten rettenetesen haragszik mind a velünk született, mind az elkövetett hűnök miatt, de ugyanez a szent Isten végtelen szánalommal tekint a bűnös emberre és szereti azt. Kegyelmes a bűnbánó szívéhez, és irgalmas a töredelmes lélekhez.

Ha ilyen a mi Istenünk, mi sem lehetünk mások. Nincs olyan, hogy ez felebarátom, de az a másik már nem felebarátom. Akit felebarátnak fogadok el, azt szeretem, akit nem sorolok ide, azt nem szeretem, de közömbös sem vagyok iránta, hanem gyűlölöm. Erre minket senki sem jogosít fel. A „gyűlöld ellenségedet!” nem más, mint Isten szavának a meghamisítása. Hiszen az Ótestamentumban is azt tanítja, hogy ha éhezik a te ellenséged, adj neki ennie, ha szomjazik, adj innia. Ily módon eleven szeret gyűjtesz a fejére. Vagyis: te ne légy senki emberfiának ellensége. Ha ennek ellenére valaki ellenségesen viselkedik irányodban, te légy nagylelkű, megbocsátó, fizess jóval a rosszért, ahogy az közmondássá lett: aki téget kővel dob meg, dobd vissza kenyérrel! Sem az Ótestamentum, sem az Újszövetség nem tanít mást, mint ezt! Le kell rontani önmagunkban az „ellenségképet”!

2. Jézus a Hegyi beszédben gyakorolt módon tanít: Megmondatott... én pedig azt mondom néktek! Kíváncsiak vagyunk a jézusi többletre, hogyan is hangzik ez: „Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket. Ha jól megfigyeltük, itt Jézus négy határozott cselekvést ajánl az ő követőinek a figyelmébe: szeressétek, áldjátok, jót tegyetek, imádkozzatok. Az egészen sajátos az, hogy kikkel szemben, kiknek az irányában kell ezeket gyakorolnunk. Nos, hallgassuk csak!

„Szeressétek ellenségeiteket!” Az természetes, magától értetődő, hogy szeretem a családtagjaimat: szüleimet, testvéreimet, hitvestársamat, a gyermekeimet. Összekapcsol velük a vér s a test szerinti élet. Ezenkívül szeretünk néhány jóbarátot. De ez csak

az „első mérföld”. A második mérföld ott kezdődik, hogy szeresd azt az embertársadat, aki nyíltan rosszindulatú, aki téged gúnyol, aki lépten-nyomon gáncsol, szidalmaz, rágalmakat suttog rólad. Az ilyen bizony nagyon nehéz szeretni. Könnyen ki-mondjuk: ez az ember valami okból gyűlöl engem. Ellenségem. Ha ő így viszonyul hozzám, úgy érzem, nálam is betelt a mérték. Meddig szeressem még? Ez volt a Péter kérdése is: hányszor kell megbocsátanom? Még hétszer is? Jézus felelete: hetvenhét-szer is. Vagy: hetvenszer hétszer is. Gyakorlatilag mindig meg kell bocsátani, mert ez a szeretet.

„Áldjátok azokat, akik titeket átkoznak.” Egyáltalán szoktunk-e valakit áldani? Olyan hamar megfélemedezünk a velünk jót tevő emberekről. Hiányzik belőlünk a hála mind Isten, mind az emberek iránt. De ha van is egypár ember, aki iránt lekötelezettek vagyuk, akinek hálával tartozunk, azért azt már igazán nem gyakoroljuk, hogy a min-ket szidalmazó, átkozó embert áldjuk. Ez már erő feletti út! Jézus tudja, és éppen ezért kéri ezt tőlünk. Kezdd el gyakorolni! Mondj áldást arra, de hangosan, aki téged átkoz és szidalmaz!

„Jót tegyetek azokkal, akik titeket gyűlölnek!” Itt egy újabb követelmény. Hogyan is tudnánk jót tenni azokkal, akik gyűlölnek bennünket? Nem tudom, egyáltalán fog-lalkoztatott-e valaha is bennünket ez a gondolat? Krisztus Urunk megtette, hogy a főpap szolgáljának levágott fülét visszaillesztette, meggyógyította, jóllehet a gyűlölet hullámai éppen akkor tetőztek fölötte. Bizonyára végtelen isteni könyörületből tette. De egy kicsit azért is, hogy nekünk példát adjon. Tegyetek jót azokkal, akik gyűlöl-nek benneteket!

Végül: „Imádkozzatok azokért, akik háborgatnak és kergetnek titeket!” Ugye úgy érezzük, erre aztán igazán képtelenek vagyunk. Gondoljunk a szülőföldjükről elűzöt-tekre, azokra, akiket anyanyelvük, vallásuk, kultúrájuk miatt háborgatnak. Vajon tud-nál-e hasonló helyzetben megbocsátani az üldözőknek? De Jézus szava szerint ez sem elég, az ő parancsa az, hogy imádkozz érettünk. Kérd Istent, hogy könyörüljön rajtuk. Lásd meg, mennyi gonoszság fertőzi a szívüket, és kérd Istent, hogy vegye ki szívük-ből a gyűlöletet és adja meg belső békességüket. Nehéz kérdés, nehéz feladat? Bizonyára az, de Isten lelke által a lehetetlen is lehetségessé lesz.

3. Ha pedig egyszer ide eljutunk, hogy szeretni tudjuk azokat, akik ellenséges in-dulatokat táplálnak irányunkban, áldást tudunk mondani a minket átkozókra, jót cse-lekszünk gyűlölőinkkel és imádkozunk háborgatóinkért és a minket üldözőkért, akkor Istenhez leszünk hasonlókká. Így mondja ezt Jézus: „legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai”. Ki ne szeretné, hogy Isten fiává legyen? Hasonlóvá az egyszülött Fiúhoz, Jézus Krisztushoz! Nincs ennél szebb hivatás és boldogabb állapot!

Jézus ezt mondja a mennyei Atyjáról: Ő felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak. Isten nem tesz kivételt; áldását egyaránt árasztja hívőre és hitetlenre, engedelmesre és engedetlenre. Min-denkinek egyenlő esélyt ad. Kérdés, hogy hogyan élünk a mi mennyei Atyánktól kapott áldott lehetőségekkel?

A gyakorlatban jónak lenni, Isten gyermekének lenni annyit jelent, mint a rosszat is jóval fizetni, nemcsak az arra érdemest, a szeretetreméltót szeretni, hanem a rossz-indulatút, a gáncsoskodót, a kárörvendőt, a tudatosan gonoszt is. Mert ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, mi rendkívüli van ebben? Ha csak a test szerinti rokonaitokat, jóbarátaitokat köszöntitek, mi az a többlet bennetek, amiről ráismernek istengyermeki mivoltotokra? Mi az a plusz, mi az a második mérföldön való járás, amiben különbözik a hívő keresztyén az istentelen és embertelen emberektől? Nagy kérdés ez, jó lenne, ha nem elszálló beszéddel, szóval, hanem életünkkel adnánk meg rá a feleletet.

Jézus összefoglaló parancsa e tanítás végén így hangzik: „Legyetek azért ti tökéle-tesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” Az a kérdés: Lehet-e a bűnös termé-szettel bíró ember tökéletes? Megszokott értelemben véve: nem. A Biblia eredeti nyelvén a „tökéletes” szó annyit jelent, mint a célnak, a rendeltetésnek megfelelő. Légy Isten elgondolása, rendelése szerinti ember. Légy Jézusnak, az egyetlen Isten akarata

szerinti ember cselekedetekben bizonyító követője. Magad erejéből nem lehetsz azzá, de Jézus Krisztus kész az ő Lelkével megajándékozni téged, hogy az Atya rendelésének megfelelően élj és az Atya akarata valósuljon meg benned és általad. Imádkozunk, hogy Krisztus által eljuthassunk erre a tökéletességre. Ámen.

Walter Lüthi

Az elveszett juhokat kereső egyház

Alapige: Dániel 5,1-31

Bibliaviasítás: Dániel 5,24-31

Itt éjszaka van. Nabukodonozor király felett ott láttuk még egy csillag késői fényét. Fia, Belsazár felett azonban már egy sem világít. Itt teljesen csillagtalan, reménytelenül csillagtalan az éjszaka. De beszélhetünk-e erről úgy, hogy habozás nélkül, ugyanabban a pillanatban ne igyekeznénk az Igén keresztül a magasból felénk hangzó kiáltást tovább kiáltani: „Kelj fel, világosodjál, mert eljött világosságod és az Úr dicsősége rajtad feltámadt” (Ézs 60,1).

De itt a Dániel próféta könyve ötödik részében nem közönséges éjszaka van. Itt sötétség van. Sötétség, mely kétségessé teszi, hogy még valaha is nappal lehetne. Azonban beszélhetünk-e így anélkül, hogy ne fűzzük rögtön hozzá: „Ímé, sötétség borítja a földet, és éjszaka a népeket, de rajtad feltámad az Úr” (Ézs 60,2).

Világosság – a világosságot, ó, ne felejtsetek el! „És a világosság a sötétségben fénylik.” De a „sötétség nem fogadta be azt” (Jn 1,5). Van sötétség, amelyik már nem fogadja be azt. Itt ilyen sötétségről van szó. Ilyen sötétséget csak a Szentírás mutathat nekünk. Ez azonban annyit jelent az egyház számára, hogy minden emberi lehetetlenségen túl még inkább higgyen abban, aki a lehetetlenségeken túl olyan fényben lakozik, amelyet soha senki sem közelíthet meg. Mivel éjszaka van itt és sötétség, keresztényen gyülekezet! – azért van szükség itt a hitre. Ahol ilyen nagy az Istentől való eltávolodás, ott mi csak egyet tehetünk, azt, hogy szemünkkel a Megváltó kezét keressük. Ezt a részt tehát csak úgy olvashatjuk, ha állandóan Jézus Krisztusra tekintünk. Itt minden egyes szó, minden betű a Megváltóért, karácsonyért, nagypéntekért, húsvétért, áldozócsüörtökért és pünkösödért kiált.

Itt Jézus Krisztusról szól az Ige.

Már a rész első szavai az éjszaka kellős közepébe vezetnek minket, és a legmélyebb erkölcsi züllöttségből nyújtanak nekünk képet. Belsazár király, a Nabukodonozor-uralkodóház egyik utolsó sarja „nagy lakomát szerze az ő ezer főemberének, és az ezer előtt bort ivék” (1). És az ezer főemberrel együtt Belsazár „feleségei és az ő ágyasai”, kéjnlői is torkig isszák magukat. Ez a királyi udvar megmutatja nekünk, hogy a pusztulás előtti utolsó állapotban milyen szokott lenni a világ. A gonoszság óriásira nőtt. A korlátok mind leomlottak. A bűn már annyira érett, hogy rothadni kezd. Még csak egy gyenge lökés, és minden a mélységbe zuhan. Belsazár nem egy tetszés szerint elszigetelhető magánszemély, hanem egy ítéletre megérett népnek ítéletre megérett sarja, s felette olyan fülledt a levegő, mint amilyen Lót idejében volt Sodoma és Gomora felett és Noé idejében az özönvíz nemzedéke felett, „esznek és isznak vala, házasodnak és férjhez mennek vala – mígnem eljőve az özönvíz és mindnyájukat elragadá” (Máté 24,38-39). Nem tetszik-e úgy néha nekünk, hogy ennek a pestises szélnek egy lehelete áramlik végig a mi napjainkon is? Ott Belsazárral indult meg az özönvíz. Mindaz, ami Nabukodonozor 43 évig tartó építő munkájának eredménye, Babilon példátlan hatalma és dicsősége, a nagy király halálával bomlásnak indul. És a romokra ráterül a pusztai homok szemfedele.

De még nem tartunk ott. Isten türelme és kitartása még összetartja a halál világát, melynek sorsa egy vékony fonalon függ. És ez a fonal még nem szakadt el teljesen. Még nem ütött a Belsazár órája. Még kegyelmi idejét éli. Még érvényes számára a vámszedőknek és bűnösöknek tett ígéret. Még hangzik feléje a szó, mely bűnbánatra és megtérésre szólítja fel: „És lőn, amikor ő letelepedék a házban, ímé, sok vámszedő

és bűnös jött oda és letelepedtek Jézussal és az ő tanítványaival az asztalhoz. És látva ezt a farizeusok, mondának az ő tanítványainak: Miért eszik ez a ti Mesteretek a vámszedőkkel és bűnösökkel együtt? Jézus pedig ezt hallván, monda nékik: Nem az egészségeseknek van szüksége orvosra, hanem a betegeknek” (Máté 9,10–12).

Krisztus nem torpan meg a 17 méter széles és 52 méter hosszú, világos gipszvokollattól fehér trónterem előtt – mely a hetemetett Babilon kiásásánál napvilágra került –, hol 1000 vendégével utolsó lakomáját tartja Belsazar. A vámszedőknek és bűnösöknek szóló örömmüzenet e trónterem felett is hangzik. Krisztus nem áll meg Belsazar termei előtt – ezt bizonyítja az a jelentéktelen, de Krisztusról beszélő kék szalagocska azoknak a fiatal embereknek a gomblyukában, akiket Krisztus elhívott, hogy a bor és a nemiség pestise ellen harcoljanak. Erről tesz tanúbizonyságot az utca sarkán álló üdvhad-seregbeli leány is. Eszembe jut most egy hamburgi pünkösdeste. A tenger partján sétáltunk, s ott a kikötőnegyed körül üdvhad-seregbeli férfiakat és nőket vettünk észre, akik a Belsazar termeit járták, hogy azokból – éppen úgy, mint a tűzoltók – kiszabadítsanak egy-egy tűztől égettet. Ez tanúbizonyságot tett előttünk arról, hogy Krisztus nagyobb, hatalmasabb, mint Belsazar elveszettsége. Krisztus akkor sem torpan meg, amikor úgy éjfél felé kezdenek kiürülni a bázeli Belsazar-termek és egy-egy Belsazar-féle rabszolga hazafelé tántorog. A lekipásztori munkában találkozik az ember néha asszonyokkal vagy édesanyákkal, akik évek, sőt évtizedek óta kitartással állanak egy-egy Belsazar mellett; akik minden új nap reggelén ismét belekapaszkodnak a hitbe. Az ilyen hitnek ígéri Krisztus, hogy elnyeri az élete koronáját, mert a végsőkéig kitartott. Isten mellénk állította Belsazárt, azért, hogy vele kapcsolatban is higgyünk, és hogy a Megváltó dicsősége vele szemben is, sőt éppen vele szemben, nyilvánvalóvá váljék.

Belsazar nagy lakomája azonban nemcsak ivásból, paráznaságból és énekből áll. Ilyen közönséges fogásokkal sohasem rendezhetnek lakomát a Belsazárok. Vendégeinek olyan, az idegeket sajátságosan csiklandozó, különleges élvezetet akar nyújtani, mely lakomája csúcspontját jelentse. Megparancsolja tehát Belsazar, hogy hozzák elő azokat a szent edényeket, melyeket annak idején atyja mint hadizsákmányt hozott magával a jeruzsálemi templomból (1,1). A kelyhek – találó istentelen megjegyzésektől kísérve – kézzel kézre járnak az ezer főember, az asszonyok és a király ágyasai alkotta társaságban.

Erre a kihívásra most le kellene hogy csapjon Isten büntető keze. De Isten vár. Isten tud várni. A szennyes ital egyik gonosztevőnek sem akad meg a torkán, senkinek sem görbül meg egy hajszála sem.

Ilyen nagy az Isten türelme és hosszútűrése.

De rögtön meg kell állapítanunk azt is, hogy Isten nemcsak ott vár, ahol már az utolsó korlátokat is letépte az eszeveszett dőzsölés és a kitörni készülő őrültség. Istent ott is megsértik és nevét ott is káromolják, ahol tisztességesen viselkednek. Isten edényei beszennyeződhetnek, még mielőtt elrabolná azokat Nabukodonozor a templomból és Belsazar szolgálói a dőzsölők asztalára állítanák. Isten türelmes kell hogy legyen azokkal szemben is, akik templomba járnak. A papi kezek sem tiszta kezek. Igen, általában, ahol csak egy emberi kéz meg merte fogni az Isten edényeit és egy emberi ajak megérintette azokat, ott mindenütt szennyesek voltak a kezek és piszkosak az ajkak.

Más szavakkal ez azt jelenti, hogy az úrvacsorához vezető út, igen, az úrvacsorához vezető út a Belsazar társasága előtt is nyitva áll. Melyik lekipásztornak volna szabad kiosztania a kenyeret, melyik presbiter tarthatná kezében a kelyhet, melyik egyházfi töltögethetné a bort, és melyik egyháztag járulhatna az úrasztalához akkor, hogyha Belsazárnak s az ő ezer főemberének és ágyasainak nem volna szabad meghallaniok az úrvacsorához való meghívást. Nincs olyan keresztyén, aki valahol és valamikor ne ült volna a Belsazar asztala mellett. A megbocsátás túlnyúlik Belsazáron, el egészen addig a másik éjszakáig, ahol még Júdás előtt is szabadon áll az út Krisztus asztalához, ahol még Júdás is meghallhatja a hívást az életre. Ilyen nagy mélységben keresi juhait a pásztor.

De amikor a nagy lakoma eléri csúcspontját, akkor beavatkozik Isten és bemutat egy olyan számot, amelyet Belszár nem tűzött az ünnepség műsorára. Isten egy jellel válaszol. „Abban az órában emberi kéznek ujjai tűnének fel, és írának a gyertyatartóval szemben a király palotájának meszelt falán” (5). Isten jósága nyilvánul meg abban, hogy jelt mutat, figyelmeztető jelt. Isten keze még most is figyelmeztetni akar, inteni és nem pusztítani. Még mindig megteheti Belszár azt, hogy figyelemre méltatja az Isten jeleit és észreveszi a reá és asztaltársaságára elkövetkezett óra komolyságát. A babilóniai szilárd királyi vár még mindig a kegyelmi időben él. Még a tizenegyedik órában is kimegy a példázatbeli gazdaember, hogy munkásokat fogadjon az ő szőlőjébe. Isten háztartásában még tizenegy órákor is szerepel a kegyelem, a halálraítéltek feletti kegyelem. Ezt a kegyelmet kínálja fel Isten Belszárnak, ezer főemberének, asszonyainak és ágyasainak, nemzedékének. Ezért jelenik meg ujj a falon. „A felfüggesztett gonosztevők közül pedig az egyik szidalmazá őt, mondván: Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is! Felelvén pedig a másik, megdorgálá őt, mondván: Az Istent sem féled-e? hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett. És monda Jézusnak: Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban! És monda néki Jézus: Bizony mondom néked: Ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,39–43). A falon megjelenő figyelmeztető ujj kínálja fel ezt a kegyelmet Belszárnak és társaságának. De Belszár, sietni kell! Tizenegy óra elmúlt, és a mutató már a tizenkettős felé jár.

A jel hatással van reá. „Ekkor a király ábrázatja megváltozék, és az ő gondolatai megháboríták őt, és derekának inai megoldódának és az ő térdei egymáshoz verődének” (6). Később azután, hogy a nagy sietséggel előhozott udvari bölcsek nem tudják megmagyarázni neki az írást, még egyszer ezt olvassuk: „Akkor Belszár király igen megrettene, és az ő ábrázatja elváltozék rajta, és az ő főemberei is megzavarodának” (9). Ez a jel hatása: ijedtség, közönséges ijedtség és semmi más! Isten azonban nem megijeszteni akarja Belszárt, valami egészen mást vár tőle, sokkal többet és dicsőségesebbet. Isten bűnbánatra akarja vezetni Belszárt, bűnbánatra és megtérésre és életre. De Belszár nem akarja megbánni a bűneit. Könnyebben akarja megúszni a dolgot, csupán megijedni akar Belszár és a társasága. Mint király, még most is kérkedik Belszár, aki „bírbort és aranyláncot” (6), kiváltságokat, kitüntetések tud ajándékozni és tisztségekkel tud jutalmazni. Kezei még mindig tele vannak, és nem vette észre, hogy ideje volna üres kezekkel könyörögni. Az, aki még mindig adni tud, az nem érett meg arra, hogy kaphasson.

Belszár megátalkodott ember.

Isten jóságának nem olyanok a határai, hogy azokat mi emberek megláthatnánk. Sokkal tovább megy, semmint azt értelmünkkel fel tudnánk fogni. De ott kívül, megismerésünk határain túl, megszűnik Isten jósága. Mert nem engedi Isten, hogy örökké gúnyolódjanak vele. Egyszer csak kimondja: Most már elég! – Erre tanít a példázat: „Mikor pedig venni járnak vala, megérkezék a vőlegény; és akik készen valának, bemenének övele a menyegzőbe, és bezáraték az ajtó. Később pedig a többi szüzek is megjövének, mondván: Uram! Uram! nyisd meg minékünk. Ő pedig felelvén, monda: Bizony mondom néktek, nem ismerlek titeket” (Máté 25,10–12).

Egy titokzatos pillanatban bezárul az ajtó.

De íme, mielőtt véglegesen bezárulna Belszár és társasága előtt, még egyszer igazán kinyílik! Ilyen, szinte bosszantóan csodálatos Isten türelme és hosszútűrése. Az anyakirálynő jön be a terembe. Ő eddig távol tartotta magát a lakomától. Úgy tett, mint egy édesanya, akinek a fia iszik és züllik. Virrasztott.

Az általános zavar közepette úgy jelenik meg ez a virrasztó asszony, mint egy angyal. És ő valóban angyal, Isten követe, aki még egyszer, utoljára felkínálja a kegyelmet.

Emlékezteti Belszárt egy férfiúra, akit Belszár már rég elfelejtett. De „a te atyád idejében értelem, tudomány és az istenek bölcsességéhez hasonló bölcsesség találtaték benne” (11). Ez az elfelejtett férfiú Dániel. Dániel pedig él, ha el is felejtették. Dániel

Isten gyülekezete a Belszár udvarában. Dániel tud várni addig a napig, amikor nagyon megijednek és hívni fogják őt. Belszár kész arra, hogy kihallgassa Dánielt. Azonban vele szemben is még kegyes leereszkedéssel akar viselkedni és „bíborral és aranylánccal” akarja őt is lekenyerezni. Így, pontosan így kereste Belszár Dánielt 1939. augusztus első napjaiban, amikor rövid időre zsúfolásig megteltek a templomok. De azok nem a bűnbánatnak és az életnek voltak a napjai, csupán átmeneti ideggyengeség fogta el az embereket.

És most munkához lát Dániel. Visszautasítja a Belszár adakozásra kinyújtott kezét, és így szól hozzá: „Ajándékaid tiéd legyenek, és adományaidat másnak adjad” (17). Te nem aláztad meg a szívedet, jóllehet ismerted atyád történetét, és tudtad, mint járt ő, és láttad, hogy Isten nem hagyja magát megcsúfoltatni. Ezért, nem a te bűneid, hanem a te megátalkodottságod miatt, számba vette Isten a te országlásodat, ezért Isten megmért téged és híjával talált és elvetett, és ezért szétlépi a te országot. Ez az értelm a falon megjelent írásnak: „Mene, Mene, Tekel, Ufarszin!” (22–28)

És hirtelen éjszaka borul Belszárra és társaságára. Ez az éjszaka a „külső sötétséget” jelenti, hol az Írás bizonyágtétele szerint „lészen sírás és fogagnak csikorgatása” (Máté 8,12), s amelyről így szól az Írás: „Bolond, ez éjjel elkéri a te lelkedet tetőled” (Lk 12,20). Ezt az éjszakát nem tudjuk még gondolatban sem elviselni, a valóságban pedig annál kevésbé – ha szemünket nem szegezzük a megfeszített Krisztusra.

„Ugyanazon az éjszakán megöleték Belzasár, a káldeusok királya” (30).

Éppen most ünnepeltük pünkösöd ünnepét, amikor ezt az Igét hallottuk: „Ezeket pedig mikor hallották, szívökben megkeseredének, és mondanak Péternek és a többi apostolnak: Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak? Péter pedig monda nékik: Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjára; és veszite a Szent Lélek ajándékát. Mert néktek lett az ígélet és a ti gyermekeiteknek, és mindazoknak, kik messze vannak, valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk. Sok egyéb beszéddel is buzgón kéri és inti vala őket, mondván: Szakasszátok el magatokat e gonosz nemzetségtől! (ApCsel 2,37–40). Ámen.

Walter Lüthi

A harcoló egyház

Alapige: Dániel 6,1–28

Bibliaviasítás: Dániel 6,25–28

„Akkor ez a Dániel felülhalad a igazgatókat és a tisztartókat, mivelhogy rendkívüli lélek volt benne, úgyhogy a király őt szándékozik tenni az egész birodalom főlé” (3). Van ebben a Dánielben valami különös, ami részről részre újból jelentkezik. Szinte azt mondhatnók, hogy valami egészen különös dolog érzik rajta. Azt, ami minden mástól megkülönbözteti, az Írás titokzatosan „rendkívüli léleknek” nevezi. Nem valami olyan fényes természeti adottság különbözteti meg Dánielt, amivel dicsekedhetnék, hanem a kiválasztottságának magamagát dicsőítő isteni titka. Dánielt Isten rendelte a királyi udvarba, és itt mint próféta és őrálló munkálkodik. Így munkálkodott a Nabukodonozor udvarában. Királyok születnek, királyok halnak meg. Királyi székek emelkednek fel, majd dőlnek le. De Dániel megmarad, mert: „Istenünk beszéde mindörökké megmarad!” (Ézs 40,8)

Dáriusnak van esze arra, hogy ezt a rendkívüli léleknek engedelmeskedő titokzatos embert birodalma megszervezésére és megerősítésére használja fel. Voltak néha királyok és államférfiak, akik nemcsak hogy megtúrték udvarukban a hívő gyülekezet tagjait, hanem értékelték és ki is tüntették azokat. Dánielt, a benne lakozó rendkívüli lélek miatt, sajtáságos, korlátlan bizodalommal ajándékozza meg a király. A király úgy látja, hogy a 120 tisztartó közül (1) egyedül Dániel az, akiben egészen bízhatik. Az események folyása aztán mutatja, hogy Dárius úgy látja, mintha ettől „a júdabeli foglyok fiai közül valótól” függne jó vagy rossz sorsa.

De valahányszor egy Dániel bekerül a királyi udvarba és nagy tiszteletet szerez magának, ott mindig veszély fenyegeti. Dániel megszoríthatná a rendkívüli lelket, mely nem a sajátja, hanem vendégként tartózkodik nála. A hatalmasok kegye nem fér meg az Úr kegyével. Nagy Konstantin óta az a nyomorúsága minden nép-, állam- és uralkodó egyháznak, hogy „udvarias” lesz, alkalmazkodik a környezetéhez és kiszolgáltatja magát a nép pillanatnyi szellemi áramlatának. A Dániel-féle „udvariassággal” annyira mentünk a mi demokrata államunkban is, hogy egész néptömegek, jogosan, úgy nézték az egyházat, mint amely már csak a világi hatalom és vagyon hordozóinak egyik eszköze. Dániel udvarbeli lett. De jaj Dánielnek, ha „udvarias” lesz! Akkor többé már nem Dániel.

De ha a „*Dániel az oroszánok vermében*” feliratot viselő részünknek első szavai még nem az oroszánok közé került Dánielről szólnak is, hanem arról, aki boldogan és vidáman él a királyi udvarban: mégis pontosan úgy félhetjük Dánielt, mintha már az oroszánok vermében lenne. Dániel számára a királyi udvarok sokkal veszedelmesebbek, mint az oroszánvermek. Ímé azonban, ott a királyi udvarban, hol már olyan nagy Dániel, hogy nagyobb nem is lehetne, csoda történik: Dániel ugyanaz marad. Ő megmarad „a júdabeli foglyok fiai közül való”-nak. Továbbra is az ő legnagyobb Királyának marad az alattvalója, aki előtt úgy cselekszik, mint az a gyülekezet, melynek tagja: naponta háromszor térdet hajt. Valóban rendkívüli lélek van ebben az emberben, és az védi meg az elbukástól és az árulástól. Aki tehát azt gondolja, hogy most állhatatosságról és hasonló emberi erényekről lehetne beszélni, az még nem vette észre azt, amiről itt szó van. Mert az Írás világosan tanítja, hogy „az ördög mint ördőtó oroszán szerte jár [nemcsak az oroszánveremben, hanem máshol is], keresvén, kit elnyeljen” (1Péter 5,8). Isten Dánielt a királyi udvarban legelőször a „szalonoroszán” alakjában jelentkező ördöggel szemben védi meg.

Isten Dániel felett tartotta a kezét már azelőtt régen, mielőtt az oroszánok vermébe került volna. És ha Isten nem tártaná felette védőpajzsát, akkor tündöklőn elveszne a királyi udvar ragyogásában, és udvari főpapságra tenne szert. Ha arra gondolunk, hogy nálunk milyen háborítatlanul dolgozhatunk mi keresztyének, mennyire kívánatosnak és értékeseknek tartanak, vagy legalábbis – ha már nincs is így néhol – mennyire megtűnnek minket még ma is, és ha arra gondolunk, hogy mi, Isten Igéjének szolgálói, milyen tekintélyes helyet foglalunk el még mindig a világi társaság és társadalom életében, akkor el kell hogy fogjon gyakran a Dánielért való aggodalom, mert elpuhulhat, a „puha öltözetben” puha lehet és gyáva, és ezzel együtt alkalmatlan arra, hogy az oroszánok vermébe kerüljön.

De a gyülekezetnek még ideje van arra, hogy felkészüljön. Nálunk még nem nyílt fel az oroszánok verme úgy, mint másutt. Gyakran úgy tűnik fel előttünk, hogy jóllehet vékony deszkák még úgy-ahogy befedik nálunk is az oroszánok vermét, de ezek a deszkák évről évre gyengébbekké válnak és egyszer csak hirtelen beszakadhatnak. De a vermet még befedik. A rendelkezésünkre álló időt tehát arra kell felhasználni, hogy a lelki rothadástól megszabaduljunk, attól az alattomos rothadástól, amely gondosan elkerül minden megütközést és csak a legcsekélyebb ellenálló erővel hirdeti Isten Igéjét. Ó, bárcsak végigáramlana minél előbb a mi református egyházunk sorain annak a rendkívüli léleknek egy lehelete, amely megőrzi a királyi udvarban is az egyház hűségét, hogy megismerje a világot, hogy Isten Isten, és hogy Istennek gyülekezete van ebben a világban.

Ennek a résznek a sajátossága, szemben a harmadik résszel – hol ugyancsak az üldözött gyülekezetről van szó –, éppen abban áll, hogy míg ott maga a király személyesen az, aki tudatosan és készakarva üldözi a gyülekezetet, addig itt a királytól teljesen idegen az üldözés, sőt, az üldözés idején az államfő jóindulatát és rokonszenvét élvezzi a gyülekezet.

Ez az eset világosan mutatja nekünk azt a szerepet, melyet a világi uralkodók környezetete szokott játszani. Nem a király maga követeli, hogy harminc napig istenként imádják. Ezt a gondolatot úgyszólván ráerőszakolják, és az udvari cselszövéseknek az egyik fogása ez: „tanácsot tartottak az ország összes igazgatói: a helytartók, fejedel-

mek, tanácsosok és a kormányzók, hogy királyi végzés hozassék és erős tilalom adassék...” (7) Ha egy államfő istennek képzeli magát, abban mindig részes az ő környezete is. Minél hatalmasabbak az államfők, annál inkább fenyegeti őket az a veszély, hogy tanácsadók befolyása alá kerüljenek. Ez az egyik, ami szemünkbe tűnik ebben a hatodik részben.

Ehhez járul most egy személytelen hatalomnak a figyelemre méltó szerepe, mely kezd itt világosan kibontakozni, és amely ugyancsak hatalmasabb, mint maga a király. Ezt a hatalmat feltűnően sokszor megnevezi itt az Írás (8, 12, 15), ez „a médek és perzsák törvénye”. Ezt a törvényt szintén nem maga a király, hanem az ő cselszövő környezete eszelte ki. Ő maga gyanútlanul ráüti pecsétjét, és nem is sejti, hogy az legmegbízhatóbb és leghűségesebb alattvalói ellen irányulnak. E mögött „a médek és perzsák törvénye” mögött sötét hatalmak állanak. Ez a „törvény” olyan szellemi hatalom, és halált okozó eszközzé válik, mellyel szemben maga a király is tehetetlen lesz. Végül már nem a király uralkodik, hanem a médek és a perzsák vérszegény és mégis rettenetesen vérengző törvénye, mely mint egy alattomos átok, titokban mindenkit borzalommal töltve el, kísértetiesen terül szét a birodalom felett és magát a királyt is rabszolgává teszi. A gyülekezet előtt úgy áll Dárius ebben a hatodik részben, mint minden idők zsarnokuralmainak igazi képe.

És most vajon mit cselekszik Dániel a királyi udvarban levő személyes és személytelen ellenségével szemben? „Dániel pedig, amint megtudta, hogy megíratott az írás, beméne az ő házába; és az ő felső termének ablakai nyitva valának Jeruzsálem felé; és háromszor napjában térdeire esék, könyörge és dicséretet tón az Isten előtt, amiként azelőtt cselekszik vala” (10). Figyeld csak! Dániel nem kezd itt védekezni vagy támadni, jóllehet állásánál fogva könnyen megtehetné azt. Amit itt látunk, az inkább visszavonulás, mint támadás. Dániel úgy tesz: „amiként azelőtt cselekszik vala”, nem többet, sem pedig kevesebbet.

„Beméne a ő házába.” A gyülekezet történetében eleitől fogva voltak olyan korszakok, amikor az evangéliummal rövid időre tudatosan vissza kellett vonulni a „házba”, amikor titkon vagy burkolt hasonlatok alakjában lehetett csak az evangéliumot hirdetni, nem pedig a „házatökről”. Alapigénk talán intés és isteni ujjmutatás az üldözött gyülekezet számára. Mindenesetre óv a szükségtelen, kihívó cselekedetektől, melyek idő előtt gördíthetnek el az üldözés követé, vagy ami még rosszabb lenne, a túl nagy nyilvánosságtól, mely végeredményben csak oda vezetne, hogy az evangéliumot sunyi, színtelen evangéliumá sorvasszuk.

Nálunk még szabadon és nyíltan lehet az evangéliumot hirdetni. Mi még magyarázhatjuk a Dániel könyvét. Nekünk még szabad harangozni és szabad napsugaras vasárnapokon ünneplőruhában templomba menni. Mindez ma már nem magától értetődő. Eljöhét még az az idő, amikor mi is kénytelenek leszünk az evangéliummal a házba vagy még titkosabb helyekre húzódni. A gyülekezet története tud mondani valamit az erdők mélyéről, barlangokról, hegyszakadékokról és katakombákról.

„Dániel pedig, amint megtudta, hogy megíratott az írás, beméne az ő házába!”

De Dániel visszavonulása sem vált hitetlen tagadássá. Dániel a házban is ugyanaz marad. Dániel tudja, hogy a „médek és perzsák törvénye” lát és hall, és oda is el szokott érni, ahol térdre hull egy csendben imádkozó ember. Ő tudja ezt. És mégis „háromszor napjában térdeire esék”. Dániel tudja, hogy az „ordító oroszlán” naponta háromszor a háza körül leskelődik a besúgók és poroszlók alakjában. De a Dánielben levő rendkívüli lélek nem tűri, hogy valaha is elnémuljon Isten dicsérete „a médek és perzsák törvénye” előtt. A rendkívüli lélek megcselekszi, hogy ha félelem és rettegés között is – mégis megszabaduljon az oroszlánok vermétől való ijedtségétől. Ez a második csoda, mely szemünk előtt megy végbe: a megtartatás csodája. Isten megóvjá Dánielt a házban is – ahol pedig különösen nagy és közeli a kísértetés – attól, hogy az ő ügyét elárulja. Valóban, ezt a csodát csak a rendkívüli lélek, a legmagasabb helyről való lélek, a Szentlélek tudja véghezvinni.

És aztán következik a megtartás harmadik csodája, melyről ebben a részben szó van, az oroszlánok vermében végbement csoda. „És veték az oroszlánok vermébe.

Szóla a király, és mondá Dánielnek: A te Istened, akinek te szüntelen szolgálsz, ő szabadítson meg téged! Erre eltávozék a király az ő palotájába, és étlén tölté az éjszaka-t, és vigasságtevő szerszámokat sem hozata eléje; kerülte őt az álom” (16, 18). A „kegyes kívánság”, mely a hitetlen zavar szóvirágaként hangzik a király szájából Dániel után, s amilyent betegágyak mellett gyakran hall az ember – váratlanul beteljesedik. Nézzük csak meg az ásatások alkalmával napvilágra került életnagyságú oroszlánokat. Égetett téglából készült sima domborművek ezek, és fényes zománcszí-nükkel természetűen jók. Ilyen oroszlánok fölös számban „díszítették” a királyi pala-ta külső falait, azért, hogy a békésen közelgő emberben tiszteletet, az ellenségben pedig félelmet keltsenek. Ha belenézünk ezekbe a szélesre tátott, hatalmas fogakkal felszerelt szájukba, akkor csak annyit mondhatunk, hogy itt Dániellel csoda történt. „Isten bezárá az oroszlánok száját” (23). Más magyarázat itten nincs, és balgaság lenne mást keresni. Ez az oroszlánok vermében végbement csoda csak a mi életünk számára nagyobb, mint a megtartásnak az a másik két csodája, melyről ez a rész be-számol; Isten önmagában dicsőséges kormányzása számára azonban nem nagyobb.

De nem tudom, feltűnt-e valakinek közülünk az Ige olvasása közben, hogy a Dániel hangja itt a hatodik részben ha nem is teljesen azonos az újszövetségi passió történetének hangjával, mégis halkán, de szüntelenül mennyire egy irányban halad az-zal. Egyes helyeken, amint rögtön látni fogjuk, szinte a szavak csengése is ugyanaz.

„Akkor az igazgatók és tisztartók igyekvének okot találni Dániel ellen – de semmi okot vagy vétket nem találhatnak; mert hűséges volt, és semmi fogatkozás, sem vétek nem találtatik benne” (4). A passió történetében pedig ezt olvassuk: „A főpapok és a vének és az egész tanács hamis bizonyítást keresnek vala Jézus ellen, hogy meg-ölhessék őt; és nem találának” (Máté 26,59–60). Ha azután többek között azt mondja az Írás Dáriusról, hogy „napnyugotig törekedék őt megmenteni” (14) és éjjel elkerülte az álom, egészen természetesen rögtön Poncius Pilátusra és feleségére gondolunk. És ha a Dániel üldözői után arról a rettenetes utójátékról olvasunk, amikor Dániel üldözői „fiaikkal és feleségeikkel” együtt nyomorultul elpusztulnak – nem azt az Igét hall-juk-e, melyet az Úr a vesztőhelyre vezető úton utolsó intészképpen kiált oda Jeruzsálem népének: „Ne sírjatok énrajtam, hanem ti magatokon sírjatok és a ti magzataitokon” (Lk 23,28)?!

Teljesen meglepő módon emlékeztet azonban a passió történetére a következő vers: „És hozának egy követ, és odatevék a verem szájára, és megpecsételé a király az ő gyűrűivel, hogy semmi meg ne változtassék Dánielre nézve” (17). Amikor pedig így szól Dárius: „A te Istened, akinek te szüntelen szolgálsz, ő szabadítson meg téged” (16), akkor az „arra menők” gúnyos kiáltását halljuk a kereszt mellől: „Szabadítsd meg magadat!” – vagy: „Másokat megtartott, magát nem bírja megtartani.” Mintha éppen a húsvéti evangélium kezdő sorait olvasnók, amikor így szól Dáriusról az Írás: „Hajnalban a király azonnal felkele még szürkületkor, és sietve az oroszlánok ver-méhez méne. És mikor közel ére a veremhez, szomorú szóval kiálta” (19–20).

Vajon pusztán csak külsőleges ez a hasonlóság, vagy egyenesen pusztá véletlen, hogy ennyire meglepő módon egyezik ez a hang a nagypéntek és a húsvét hangjával? Nem lehet azt mondani, hogy itt ismét a Jézus Krisztusra mutató prófétai ujját látjuk?

Ha azután Jézus Krisztusra tekintünk, akkor megtudjuk azt is, hogy Krisztus titkai-nak igazi mélységeit még nem láthatta meg Dániel, és hogy Krisztus sokkal több annál, mint amit Isten Dánielnek mutatott. Krisztus nem mondhatja azt, amit Dániel felelt királyának az oroszlánveremben töltött éjszaka után reggel: „Az én Istened el-bocsátá az ő angyalát, és bezárá az oroszlánok száját, és nem árthattak nékem; mert ár-tatlannak találtattam őelőtte” (22). Krisztusnak meg kell halnia, jóllehet „ártatlannak találtattott őelőtte” – igen, éppen azért kell meghalnia. Mivel ártatlan, azért kell neki Isten akarata szerint meghalnia a világ bűneiért. A Gecsemáné-kertben „angyal jelenék meg neki mennyből, erősítvén őt” (Lk 22,43) – de ez az angyal nem veszi el tőle a keserű poharat. Az utolsó cseppig ki kell neki azt innia. Elfogatásakor kérhetné ugyan az Atyát, és ő küldene neki tizenkét sereg angyalt. De ő nem kéri ezt az Atyától, hanem engedi, hogy megtörténjék az, aminek meg kell történnie. Engedi, hogy testét

megettörjék és vérét kionsák. És egy angyal sem zárja be az oroszlánok száját. A jó pásztor látja, hogy közeledik a farkas, és nem menekül el:

Ily nagy büntetést, ó, ki ne csudálna:
A juhokért a pásztor megy halálba;
Nagy adósságát ím a bűnös szolga,
Urára róttá...

(Joh. Heermann)

Dániel életben marad az oroszlánok vermében. Ez csoda a mi számunkra. Krisztus azonban és vele együtt gyülekezete, mely őt követve néha az oroszlánok elé vették, nem marad életben. Krisztus meghal, és holttestét sírba teszik. De az élet-halál Ura kiveszi a sírból a holttestét és feltámasztja. Úgyiszlóván az oroszlánok sötét gyomrából támad fel Krisztus. Itt Jónás próféta jelenti a világosságot, ki a cet gyomrából három nap után visszatért az életbe. Ezért áll húsvét reggelén egy másik angyal az üres sírnál, kinek szava sokkal érthetlenebb, mint a Dániel az oroszlánok vermében töltött éjszaka után. Ez az angyal olyan csodát hirdet a világnak, amely nélkül a többi csoda nem volna igaz; hirdeti a csodák csodáját: „Tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. Nincsen itt, mert feltámadott, amint megmondotta volt. Jertek, lássátok a helyet, ahol feküdt vala az Úr. És menjetek gyorsan és mondjátok meg az ő tanítványainak, hogy feltámadott a halálból” (Máté 28,5.6.7).

Ezután már csak a rész utolsó szavait idézhetjük, Dárius király rendeletét, melynek szavai erősen hasonlítanak a feltámadott Úrnak húsvét és áldozócsüörtök közötti időből reánk maradt szavaira:

„Akkor Dárius király íra minden népnek, nemzetségnek és nyelvnek, akik az egész földön lakozának: Békességetek bőséges legyen! Éntőlem adatott ez a végzés, hogy az én birodalmamnak minden országában féljék és rettegjék a Dániel Istenét; mert ő az élő Isten, és örökké megmarad, és az ő országa meg nem romol, és uralkodása mindig megtart; aki megment és megszabadít, jeleket és csodákat cselekszik mennyen és földön; aki megszabadította Dánielt az oroszlánok hatalmából. – És ennek a Dánielnek jó szerencsés lón dolga a Dárius országában és a perzsa Círus országában” (25–28).

Egyetemes imahét

1996. január
Az egyetemes imahét

témája:

„Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek”
(Jel 3,14-22)

programja:

- I. nap. Vasárnap: Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek**
Ézs 54,1-3: Szélesítsd ki a sátorod helyét.
Zsolt 8: Mily felséges a te neved az egész földön.
Zsid 2,9-11 (Jel 3,14-22): Jézus Krisztus Isten kegyelméből mindenkiért megízlelte a halált.
Mt 18,10-14: Azért jött, hogy megtartsa azt, ami elveszett.
- II. nap. Hétfő: Jel 3,15: Tudom a te dolgado**
Ézs 1,11-17: Vérrel rakvák kezétek... Tisztuljatok meg...
Zsolt 51,1-9: Moss meg engemet, és fehérébb leszek a hónál.
1Kor 13,1-12 (Jel 3,14-22): Ha szeretet nincsen énbennem, semmi vagyok.
Mt 7,13-21: Cselekedjétek az én Atyám akaratát.
- III. nap. Kedd: Jel 3,17: Te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény...**
Ézs 58,6-7: Tested előtt el ne rejtöd magadat.
Zsolt 34,12-23: Kerüld a rosszat, és cselekedjél jót.
1Jn 3,14-18: Kötelessék vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiáért.
Lk 18,9-14: Némelyek elbizakodtak, hogy ők igazak...
- IV. nap. Szerda: Jel 3,18: Azt tanácsolom neked, hogy végy tőlem fehér ruhákat**
Ézs 1,18-20: Ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek.
Zsolt 23: Elárasztod fejemet olajjal.
Jel 7,13-17: Kik a fehér ruhába öltözöttek?
Lk 15,11-32: Hozátok ki sietve a legszebb ruhát, és adjátok fel rá.
- V. nap. Csütörtök: Jel 3,20: Megnyitja az ajtót**
1Móz 18,1-9: Uram, ne kerüld el a te szolgádat.
Zsolt 24,7-10: Hadd menjen be a dicsőség királya.
Ef 1,11-14: Akik elsőként hittünk Krisztusban.
Lk 10,38-42: Mária az Úr lábánál ült, és hallgatta az ő beszédét.
- VI. nap. Péntek: Jel 3,20: Vele vacsorálok**
Jóel 2,21-27: Az Úr csodálatosan cselekedett az ő népével.
Zsolt 146: Az Úr eldelt ad az éhezőknek.
1Kor 11,18-26: Jézus vette a kenyeret, és hálákat adván, megtörte és azt mondta:
vegyétek, egyétek, ez az én testem.
Mt 22,1-10: Ímé, ebédemet elkészítettem.
- VII. nap. Szombat: Jel 3,20: én vele - ő velem**
1Móz 17,1-7: Megkötöm szövetségemet.
Zsolt 121: Az Úr a te őriződ.
1Jn 1,1-4: Közösségünk az Atyával és az ő Fiával.
Jn 17,18-24: Hogy mindnyájan egyek legyének.
- VIII. nap. Vasárnap: Jel 3,22: Akinek van füle, hallja**
1Sám 3,1-10: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád.
Zsolt 95,1-9: Vajha ma hallanátok az ő szavát.
1Pt 1,13-25: Szentek legyetek, mert én szent vagyok.
Mt 7,24-29: Valaki azért hallja éntőlem e beszédeket és megcselekszi azokat...

Prédikációk

Dávid László

Azért jött

Alapige: Máté 18,10-14

Milyen nagy ajándéka Istennek, hogy az 1996. évi egyetemes imahetet ezzel a drága üzenettel indíthatjuk. Mert ez az Ige azt adja tudtul nekünk, hogy Jézus Krisztus azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Azt hirdeti, hogy örvendezés van a mennyben az elveszett, de megtalált századik juh miatt. Nagy ajándék ez az üzenet, mert élénk állítja Jézus Krisztus küldetését, élénk tárja azt az igazságot, hogy minket, éppen minket megkeresni és megtalálni jött közénk. Amikor itt Jézusról és az ő küldetéséről szól az Ige, akkor épp rólunk van szó, arról a nyereségről, hogy Jézus Krisztus értünk van jelen, megmentőként van itt.

Mindig fájlaltam, ha valaki engem keresett és nem talált otthon. Messze földről jött, gondolataiban ott hordozta a velem való találkozás tervét és örömet, de hiába zörgetett. Vesztes maradtam, mert keresett és nem talált reám. Pedig talán érettem indult el, számomra hozott jó hírt, segedelmet.

Ezen a héten Jézus zörget az ajtónkon, és otthon akar találni minket. Értünk indult el, zörget minden gyülekezet és gyülekezeti tag ajtaján, aki az imahétre eljár és imádságával eléje áll. Jaj, nekünk lenne veszteség, ha nem találna reánk. Jó híre nekünk szolt volna, rajtunk segített volna, szeretete megmentett volna. Jaj, el ne maradjon ez a találkozás! Legyen nyitva előtte ajtónk, legyen kész a figyelmünk, várakozásunk, hogy megtalálhasson és megmenthessen. Legyünk készen fogadására ezen az imahéten és mindig, amikor minket keres. Hisz azért jött, hogy találkozzunk s benne üdvösséget nyerjünk!

Amikor Jézus ezt a tanítást a felnőtteknek elmondotta, akkor egy kis gyermeket állított a sokaság elé. Mert e gyermek előtérbe állításával akarta megtanítani, érthetővé tenni azt az igazságot, hogy ő védtelenként és elveszetteként is szeret minket, hogy ő mindenképpen szeret minket. A kisgyermek példájában is, az elveszett juh példázatában is ugyanaz a minket kereső szeretete hangzik felénk. A gyengéket, kiszolgáltatottakat, az elkallódottakat, a tártalanokat kereső és megmentő szeretet. És ez a szeretet nem csak érzelmileg mellénk álló, nem csak átölelő, simogató, érzékenyítő, megható szeretet, hanem életét értünk áldozó, megváltó és üdvözítő szeretet, Isten orcája elé visszavívó, a mennyben is örömet szerző, megváltó és megtartó szeretet.

Lássuk közelebbről azt a kis gyermeket, ha már Jézus élénk állította. A felnőthöz képest kicsiny, értéktelen, tudatlan, tájékozatlan, erőtelen és védtelen, igen, talán ez a legfontosabb: védtelen. De épp ebben az állapotában Jézus különös védelme alatt áll. Az emberek, a felnőttek, az erősek megvethetik, lenézhetik, „megutálhatják” kicsinysége, gyámoltalansága miatt, támadhatják védtelensége miatt, de Jézus védelmébe veszi mint erőtelent, mint kiszolgáltatottat. Megvédi az erősek hatalmától, megvetésétől. Megvédi őket szeretetével, a mennyei Atya számon tartó kedvességével: „az ő angyalaik a mennyekben mindenkor látják a mennyei Atya orcáját”. Megvédi azáltal, hogy gyengeségükben is – vagy épp gyengeségük miatt – az Isten előtt álló és Istennél számon tartott lelkek ők, a kis gyermekek.

Milyen jó, ha halljuk és tudjuk ezt. Mert mi magunk is sokszor érezzük a hatalmasok, az erősek, a sikeresek, a magukat védelmezni tudók hatalmaskodását, megvetését, utálatát. S ahányszor érezzük kiszolgáltatottságunkat, erőtelenségünket, annyiszor mondhatjuk bátran és hittel: Jézus velünk tart, Jézus a mi oldalunkon áll! E hitben ránk tekint, és rajtunk ragyog a mennyei Atya orcájáról a szeretet. Ahányszor érezzük, hogy kicsinyek vagyunk, tudatlanok vagyunk, értéktelenek vagyunk, védtelenek vagyunk, annyiszor nyerhetünk erőt ez Ige szerinti hitvallásból: mi Krisztus védelme alatt állunk! Minket Krisztus megváltó szeretete őriz! Hányszor vigasztalhatta magát

népünk, hányszor erősíthették magukat hitvalló őseink, az üldözött első keresztyének-től a most elmúlt rendszer üldözöttjeiig, lenézettjeiig, mai világunk kisemmizettjeiig: mi Krisztus védelme alatt állunk! Üldöztetésünkben is, kiszolgáltatottságunkban is reánk ragyogni éreztük és érezzük a mennyei Atya oltalmazó szeretetét. És ez nem hamis érzés, nem belemagyarázás és nem önáltatás volt, hanem ez tény volt, valóság volt – ez volt hitünk, erőnk és megtartásunk. Naponta átéltük és átéljük az erőtelenre vigyázó szeretetét, a kiszolgáltatottra mosolygó atyai gondoskodását. Tudjuk és hiszszük, hogy ezután is így lesz. Vigyázó, oltalmazó szeretete, orcájának mosolya nem távozik el tőlünk. A ti mennyei Atyátok nem akarja, hogy egy is elveszzen e kicsinyek közül.

Mit gondoltok? Nem ugyanezt a megmentő és megtartó szeretetet példázza Jézus e példázatban is: „Ha valamely embernek száz juha van és egy azok közül eltévelyedik: vajon a kilencvenkilencet nem hagyja-e ott, és a hegyekre menvén, nem keresi-e azt, amelyik eltévelyedett?” Bizony, itt is ugyanarról a szeretetről tanít, ugyanazt a megtartó szeretetet adja. Mint ahogy a védtelen gyermeket az erőssel szemben védelmébe vette Jézus, ugyanúgy veszi védelmébe a 99-cel szemben az eltévelyedett, az elveszett egyet. A megmentésre nem szorulóval szemben védelmébe veszi azt, akinek reá, épp őreá, az elveszettet megkereső Jézusra van szüksége. Ez az ő matematikája. Másképpen számol és értékkel, mint mi, mert matematikájában is szeretet van! Ezzel kiigazítja Jézus a mi helytelen gondolatainkat és értékelésünket, akik legtöbbször az egyházban is a sokat, a tömeget, az együtt lévő csoportot tartjuk értékesebbnek s emiatt elfeledkezünk, le is mondunk az elkallódóról, az elveszőről, mert az számbelileg kevesebb, szerintünk értéktelenebb.

Most arra az egyre gondoljunk, az elveszetre figyeljünk. Jézus azt akarja, hogy az egyeket, a lemorzsolódókat, a már nem számítókat, az elfelejtetteket lássuk. Helyzetüket megérteni, megmentésüket szükségesnek látni csak akkor vagyunk képesek, ha magunkat látjuk bennük. Úgy lássam azt az egyet, hogy az éppen én vagyok. Mennyire fáj, hogy már lemondtak rólam, leszámítottak engem, már nem indulnak keresésemre. Ott sírhatok magamban a többi után, a megmentés után, és hiába, mert én, az elkallódott, már nem számítok nekik. Bizony, az elveszett, az egyedül síró állapotából nézve látom meg igazán, milyen hatalmas a Krisztus szeretete, aki épp nekem, az elveszetteknek mondja: figyelj rám: én otthagytam a kilencvenkilencet éretted, mert te elvesztél, én tudom, hogy magadra maradtál, átérzem, hogy félsz és veszedelemben vagy – és én téged, éppen téged akarok megtalálni. Keresésemre indulok, épp téged kereslek, mert nekem te, az egy elveszett is drága vagy! Szükséged van reám, és szükségem van reád, ezért biztos, hogy megtalállak. Örvendezni akarok azon, hogy téged is megtalálhatlak és örvendezek rajtad, mert téged megtalálhatlak.

Ezzel a személyesen minket megcélzó, nekünk szóló szeretettel keres Jézus. És biztos, hogy megtalál, és biztos, hogy együtt boldogok leszünk. Ezzel a szeretettel találta meg magdalai Máriát – és benne nagyobb szeretet fakadt fel megmentő, megbocsátó Jézusa iránt, mint másokban, mert századikként talált rá Jézus. Ezzel a szeretettel szólította és vezette új életre Zákeust, a gazdag fővámszedőt – s míg mások érthetetlenül álltak az Úr szeretete előtt, addig Jézus és Zákeus együtt örvendeztek a századik megmentésén: ma lett idvessége ennek a háznak. A Jó Pásztor szeretete mentette meg a mások szemében elveszetteknek ítélt és elvesztésre méltó samáriai asszonyt, a 38 esztendeje rekedt Tamást, az Urát háromszor megtagadó Pétert, a Krisztust kergető Saul – századikként. Ő megkereste, megtalálta, és öröm fakadt a mennyben, mert ezek a Krisztus által megtaláltak örökre az övéi maradtak és neki szentelt élettel, hálaadással csordultig tele szívvel neki szolgáltak.

Ha folytatom ezt a felsorolást, a Krisztus által keresettek és megtaláltak, benne örvendezők sorát, akkor ebben a sorban te is benne vagy, mert így jelenti ki most Igéjében az Úr. Rólad beszél, és rólunk beszél, amikor azt a kis gyermeket előállítva, a gyengét pártoló és megmentő szeretetről beszél, amikor arról a jó pásztorról szól, aki utánamegy az elveszetteknek és megtalálja, megmenti azt. Rólunk beszél, mert miat-

tunk jött a földre, miattunk ment fel a keresztre, érettünk van a mennyben, és hozzánk is szól, ajtónkon is zörget ebben a most szóló Igében, ezen az istentiszteleten, érettünk van jelen az imahétnak ezeken az alkalmain. Kereső szeretete elől nem tudunk, nem is akarunk kitérni. Sőt: megváltó szeretetében együtt örvendezünk, egyházának népe és a menny serege. Mert ő a mi Megváltónk, aki védelmébe veszi a védtelent, mert szereti azt, megkeresi és megtalálja az elveszettet, mert szereti azt. Ámen.

Péter Júlia

Vérrel rakvák kezeitek... tisztuljatok meg...

Alapige: Ézsaiás 1,11-17

Az egész Ótestamentum és benne Ézsaiás könyve is arról tesz bizonyosságot, hogy Isten Izráel népét kiválasztotta és fiává fogadta. Isten mindent megtett népéért. Atyai szeretete szabadította ki az egyiptomi fogságból és hordozta mintegy sasszárnyakon, hogy elnyerhesse és elnyerje az ígért földjét. Ezért méltán várta az Úr népe ragaszkodását, bizalmát és szívének szeretetét. Izráel népe azonban nem maradt meg az Úrral való szövetség mellett, elpártolt Istentől, és megtagadta Urát. Ezért jajdul fel így a prófétai szó: „Halljátok, egek, és vedd füleidbe, föld! Mert az Úr szól: Fiakat neveltem, s méltóságra emeltem, és ők elpártolának tőlem. Az ökök ismeri gazdáját és a számár az ő urának jászlát, Izráel nem ismeri, az én népem nem figyel rá!” (Ézs 1,2-3)

Isten nem tűri tovább népe elpártolását. Nem kegyelmez többé, hanem büntet. A nép testében, lelkében romlott. Megérett a pusztulásra. Az ember élettere, az ország, a város, a föld elpusztul. Ha a prófétai szót mi magunk is mélyen átérezzük, akkor mindannyian megdöbbenünk, hiszen: „Rettenetes dolog az élő Istennek kezébe esni” (Zsid 10,31).

Azért jó és fontos számunkra az imahét, hogy felrázza szívdűnkét. Ezért szól most imahetünk általános üzenete hozzánk. „Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek.”

A mai nap üzenetének összefoglaló címe a következő Ige: „Tudom a te dolgodat.” Isten valóban tudja dolgainkat. Látja egész életűnkét. Mindentudása elől nincs hová elrejtőznünk. Ismer bennűnkét, hisz Jézus által fiaivá fogadott, hisz vezetett és szüntelen vezet gondviselő szeretetével. Mi mégis elpártolunk tőle. Nem halljuk szavát. Nem véletlenül hirdette Isten az ítéletes szót egykor Ézsaiás próféta korában, és hirdeti most a mi időnkben is. Ítélete kihirdetésével rá akart és rá akar döbenteni, hogy ma még vissza lehet térni hozzá.

Mi elhagyhattuk őt, de ő egy pillanatra sem mondott le rólunk. Ítéletének kihirdetése a kegyelmi idő nagy lehetősége, mivel ő még mindig az ajtó előtt áll és zörget. Az Úr haragszik és perel, de értűnk haragszik és értűnk perel. Egészen az ővé kell lenűnk, hogy el ne vesszűnk.

Ézsaiás korában még állt a templom és a kultusz minden külső kerete. Gazdag és pompás szertartások között ünnepeltek. Látszólag minden rendben volt. Folytak az áldozatok, zengtek az imák, de mégsem ért mindez semmit. A mai időnkben is megvan minden külső jele a vallásosságunknak: van templom, szertartás, ima, úrvacsora, kereszteselés, konfirmálás. Ugye milyen rettenetes most azt hallani, hogy ha mindezek csak külsőségek maradnak, akkor semmit sem érnek Isten előtt?

Isten a külső és külsőséges áldozatokat megkérdőjelezi: „Mire való nékem véres áldozataitoknak sokasága? – ezt mondja az Úr; megelégettem a kosok egészen égő áldozatait és a hizlalt barmok kövérét; s a tulkok, bárányok és bakok vérében nem gyönyörködöm... Ne hozzatok többé hazug ételáldozatot, a jó illattétel utálat előttem.” Fel van itt sorolva mindenfajta áldozat, melyet bemutatnak. Mennyiségileg nem volt hiány, csak a minőséggel volt baj. Azért nevezi az Úr az áldozatokat „hazug”-nak, mert csak külsőséges áldozatok voltak és nem Isten iránti igazi hálából és szeretetből fakadtak. Kemény szóval ítél az Úr, amikor kimondja azt, hogy utálja ezeket az áldozatokat.

Nemcsak a hazug áldozatot veti el az Úr, hanem a templomba való járást, a színe előtt való megjelenést, az ünneplést is: „Ha eljöttök, hogy színe előtt megjelenjétek, ki kívánja azt tőletek, hogy pitvaraimat tapossátok?... bünt és ünneplést el nem szenvedhetek... Újholdaitokat és ünnepeiteket gyűlöli lelkem, terhemre vannak, elfáradtam viselni.” Amíg ünnepel a nép, amíg Isten színe előtt megjelenik, addig is vétkezik és bűneitől nem akar megtisztulni. Isten mindig szeretetben akart együtt lenni népével, népe gyermekeivel. Mennyire fájhatott atyai szíve, amikor keserűségében ki kellett mondania: terhemre van áldozatotok, nem szenvedhetem azokat! Minden elkövetett bűn teher, melyet Istennek kell elhordoznia. Sem akkor, sem most a bűn nem magánügy.

A hazug áldozat, a bűnös ünneplés miatt következik be a harmadik rettenetes dolog: nem hallgatja meg az imát az Úr, elrejti szemeit népe előtt: „És ha kiterjesztitek kezeiteket, elrejttem szemeimet előtletek, sőt, ha megsokasítottátok is az imádságot, én meg nem hallgatom, vérrel rakvák kezeitek.” Az imára felemelt kézen látja az Úr a vért, az igazságtalan, a gonosz cselekedetek véréét. Ezért nem nézhet többé kegyelemmel népére.

Engedjük ma az Úr felrázó, megmentő szavát szívünkhöz jutni. Mindent látó, szíveket és veséket vizsgáló tekintetére ma nekünk is szükségünk van. Ezért nekünk mondja: „tudom a te dolgaiddat”. Ismeri a mi áldozatainkat, ünneplésünket, imáinkat. Látja a sokszor megüresedett keresztyénségünket, belső tartalom nélküli vallásosságunkat, jó cselekedeteket nélkülöző meddő életünket. Nehéz lehet Istennek elszenevedni bennünket.

De minden ítéletes szó mögött lássuk meg a kegyelmet, mely ma még azért figyelmeztet, hogy el ne vesszünk. Utat mutat, mely visszavezet hozzá, a vele való közösségbe.

Vegyük sorra most alapigénk üzenetének egyes részeit:

„Mosódjatok, tisztuljatok meg.” A kiindulás a bűn szennyétől való megtisztulás. Milyen odaadóan kérte egykor a nagy bűnbánó Dávid király: „Egészen moss ki engemet az én álnokságomból, és az én vétkeimből tisztíts ki engemet” (Zsolt 51,4). Csakis Isten tisztíthat meg minket szent Fia vére által. Csakis az Úr tisztíthat meg minket bünt eltörlő kegyelmével.

„Szűnjetek meg gonosz cselekedni” – ez Isten második kívánsága. Amikor ezt a figyelmeztetést halljuk, akkor az Újtestamentum szava is fülünkbe cseng: „Mutasd meg nekem a te hitedet a te cselekedeteidből” (Jak 2,18). Tehát a hit és a cselekedet nem zárja ki, hanem feltételezi egymást. Az Úr cselekedetekben megnyilvánuló hitet akar. Ahol a cselekedet gonosz, ott megkérdőjelezhető a hit. Ezért kell változtatni életünkön.

„Tanuljatok jót tenni.” – Sokan mondjuk talán, hallva ezt a harmadik felhívást, hogy mi nem cselekszünk gonoszt, legalábbis akarattal nem. Testvéreim, lehet, hogy gonoszt nem teszünk, de jót teszünk-e? Nem elég, hogy rosszat nem teszünk, mert „aki azért tudna jót cselekedni és nem cselekszik, bűne az annak” (Jak 4,17). Isten tetteket vár. A keresztyén élet aktív élet, aki nem tesz jót, annak halott a hite, annak halott a szíve.

„Törekedjétek igazságra.” Ez a figyelmeztetés a mindennapi élet tisztaságáért harcol. Az az „igazság”, amire törekedni kell, a helyes gyakorlati életvitel, mely mindenben igazodik Isten igazságához, Isten igaz törvényéhez. Ez a szolgáló élet, mely felveszi az elesetteket, az özvegyeket, az árvák gondját, mely nem engedi uralkodni az elnyomást, az erőszakot, nem engedi uralkodni azokat, akik másokon átgázolva akarnak élni és érvényesülni. Első hallásra talán régimódinak érezzük e felhívást, de ha nyitott szemmel járunk az életben, akkor ma is láthatjuk az igazság hiányát és e hiány nyomorúságát életünk, társadalmunk minden területén. Erőszakos, úgynevezett ügyeskedő emberekkel van tele a világ, akik mindenben és mindenkin átgázolnak azért, hogy érvényesüljenek. Ma már szinte nem merjük gyermekeinket arra nevelni, hogy észrevegyék az elesetteket, az elnyomottakat és az igazságtalanságot. Társadalmi méreteket ölt ma is e jelenség. Legfennebb behunyjuk szemünket, hogy ne lássuk, szót sem emel

ezért senki, holott „vétkesek közt cinkos, aki néma” (Babits: *Jónás könyve*). Az igazságot csak akkor találjuk meg, ha odaadjuk életünket egészen és mindenestől annak, aki önmagáról mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6).

Látjátok, mennyi tennivaló vár ránk! Látjátok, hogy mennyire nyitott szemmel és nyitott szívvel kell megélnünk keresztyénségünket, hogy ne csak színből legyünk keresztyének, hanem egész életvitelünkkel, egész belsónkkal azt hirdessük és igazoljuk.

Ha alávetetted magad Isten mindentudó vizsgálatának, akkor tudod, mi a tennivalód, akkor tudod, hogy érted perel az Úr és nem ellened. Ha megtapasztaltad Isten bünt eltörlő hatalmát és kegyelmét, akkor elmondhatod a költővel együtt:

Mint minden én nyomorúságom,
nagyobb a kegyelem.
Ebben hiszek, s szemem bűnbánón
megint ráemelem.

Kis hitet, hogy megerősítsen,
míg többről többre nő,
s egész a célig elsegítsen:
hatalmas Isten Ő.

(Túrmezei Erzsébet: *Mégis*)

Vezessen mindnyájunkat az Úr az örök élet céljának elérésére. Ámen.

Csernák Béla

A keskeny úton

Alapige: Máté 7,13–21

Amikor a napi robot, a lélekőrítő futkosás után elcsendesedve megnyílik a lélek Isten előtt s e csendben Szentírásunk fölé hajlunk, pihenni szeretnénk. Valóban olyan a lelkünk, mint a szárguldó madár, mely sok szárnyalás után váratlanul elrejtőzik a hívogató lombkoronában. Isten gondunkat viseli, s ebből a gondviselésből szeretne meríteni lelkünk, midőn elcsendesedünk. Alighogy lecsillapodnánk, megszólít az Úr: menjetek! Nem enged nyugtot, nem fogadja el belső ernyedtségünket. Bárhol nézelődünk, mindenütt azt látjuk, hogy a hit örökké nyugtalan kincs volt. Péter apostol beugrott a Genezáret tavának hullámaiba, mert nem volt türelme kivárni, míg kievezve a partra, Jézushoz érkeznek. Pascal felöltöje bélésébe varrva hordozta az őt perzselő gondolatot tartalmazó papírra írt sorokat: tűz, tűz, tűz! Jézus nem kényelmeskedésre választotta ki apostolait. Hozzájuk intézett utolsó szava is hasonló: elmenvén... Amilyen mértékben hozzátartozik hitünkhöz az együttlétben megvalósuló elcsendesedés, ugyanolyan mértékben hozzátartozik az elmenetel, az ismeretleneket rejtő út mindenkori vállalása.

Ám Jézus nem kalandor. Nem kétes vállalkozások felé ösztönöz, nem vaktában bocsátja övéit még a maga számára sem világos utak megjárására. Jézus tisztában volt saját küldetésével, és félreérthetetlenül feltárta azt is, hogy mire küldi övéit. Természetes egyszerűséggel élte és közérthetően megfogalmazta: mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall? (Mt 16,26) Tanítványai, követői mind a mai napig ennek tudatában vállalják halandó életük minden útját-ösvényét, hiszen a küldő Úr tegnap és mindörökké mindenki számára ugyanaz.

Az Úr két útról beszél. Két létező, meglevő útról. Mindkettő adva van. Az egyik első pillantásra kényelmes és kellemes, nem fárasztó, nem igényes, melynek akaratlanúságában és arctalanságában könnyedén elvegyül az egyén s így ölti fel az énjétől megfosztott tömeg közepette eszközé süllyesztett szerepét. A kezdetet jelentő tágas kapu csábít: itt nincs akadály, nincs erőpróba. A másik út lényegesen szerényebb. Kapuja szűk s a mögötte húzó út is keskeny. Kényelem nem díszíti, látványosság nem éke-

síti. Ha a széles út a látványoskodók útja, akkor ez a látás útja: itt Isten tekintete a vesékbe lát, s mielőtt az ima szavai megfogalmazódtak volna, ő már akkor is tudja, hogy mi nyomasztja az ösvény vándorának lelkét. Mindkét út adott, de mégis azt mondja Urunk, hogy a keskeny utat meg kell találni.

Találni pedig csak az fog, aki keres. Maga a keresés sem veszélytelen. Akit kínoz, gyötör a belső, lelki éhség, keresni kezd. A keresők egész soráról olvashatunk: keresett Zákeus és Nikodémus; találni s kapni akart Simon mágus és a maga tökéletességében biztos gazdag ifjú. Érezzük, hogy a keresésnek törvénye van. Ha csak a találás mennyisége hajt, elkerülhetetlen, hogy át ne csússzunk a széles útra. A magunk kényére-kedvére, a magunk óhaja és vágya szerint fogunk kopogtatni és zörgetni a vélt bálványok kapuján, megfélekedve arról, hogy nekünk nem szabad magunknak igényünk szerinti vallást csinálni. Hemzsegnek a különféle hitek és az álpróféták, meglepően sokan vannak, akik bizonytalanságukban ajtót és szívet nyitnak mindenféle kopogtató hamis prófétának. Jézus szavaira mit sem adva (ne járjatok házról házra... Lk 10,7), bőven tárják fel a tágasabbnál tágasabb kapukat. Hogy mi a feltétele annak, hogy igazán találjunk, azt ne mi magunk akarjuk eldönteni, hanem hallgassuk meg a találás törvényét: Jézus Krisztus „megalázta magát, engedelmes lévén mindhalálig, mégpedig a keresztfának haláláig” (Fil 2,8).

A mi hitünk szerint a találás feltétele az engedelmisség. Engedelmesség és ráhatározás arra, aki hozzánk mindenben hasonlónak lett. A mennyei Atya fiúi engedelmisségét annyira megkoronázta, hogy mindannyiunknak út, igazság és élet lett. Erre az engedelmisségre építette fel az ő anyaszentegyházát, melyről kijelentette, hogy azon még a pokol kapui sem tudnak diadalmaskodni. Ebbe az anyaszentegyházba kereszteltetettel bele te is, s itt olvasod most Üdvöztőnk szavát. A mi keresésünk helyes útja az az engedelmisség, mely szerint nem én választok és válogatok magamnak utat és útítársakat, hanem elfogadom azt, aki elhívott engem és megszólított megkereszteltemkor.

Elgondolkoztató, hogy Jézus Urunk így szól: kevesen vannak, akik megtalálják azt. Keveset hívott el apostolokként, hallgatóinak is csak sőről és mécesről beszélt. A hit nem látványos kincs. És nem kirakati tárgy. Dísztelenül egyszerű. Áttetsző igazságával feszesen szűk út, mely csak akkor kezd igazán feltárulkozni, amikor a vándor azon elindul s az első tétova lépések után megszüleli igazi és sajátos tartalmát. S mert ez a kapu ennyire egyszerű és szoros, ezért nyílik rá annyi lehetőség, hogy mindenféle hamisság ragadozzon és visszaéljen az örök Bárány tisztaságával.

Ha bepillantánk nagy könyvtárainkba, az irodalom mellett a könyvek két nagy csoportját tudnánk elkülöníteni: vannak theologiai és vannak filozófiai művek. De milyen békésen és közérthetően fűzi e kettőt össze az Úr Jézus a 16–20. versekbe foglalt rövid tanításában. Az Úr Jézus nem csupán tanított, mint kora sok bölcselője, hanem szerényen és fáradhatatlanul példát is mutatott, „dolgozott”. Vagyis bemutatta, hogy szavainak fedezete a tetteivel való azonosság. Szokásokat, hagyományokat, konvenciókat nem durván, nem formabontásból, hanem szavai hitelesítéseként, a Lélek melegével helyükre tette s bemutatta: a beteg képes a gyógyulásra, a bűnös a megtérésre, a vagyoniadó szeretetét átminősítheti, de mindezt csak azért, mert Jézus a saját életét nem menekítette, hanem alázatosan letette a gólgotai oltárra. Jézus nem csinált tant és tanrendszert abból, hogy miként kell értékelni az elsőséget, a felmagasztalást, a gazdagságot és megbékélés fogalmait. Jézusból élet sugárzott, s így élte át ezeket a kérdéseket. Az utókor ebből szabályokat, rendszereket, utakat alkotott, s teljesen kiesett az emlékezetünkben az, hogy Jézus milyen csodálatosan, egyszerűen és közérthetően beszélt ezekről a kérdésekről. Hisz egészen természetes, hogy ahol fa van, ott termés, gyümölcs is van. Amilyen természetes és magától értetődő az, hogy élsz, dolgozol, jössz-mész, ugyanolyan természetes és magától értetődő kellene hogy legyen az, hogy a tovasikló hétköznapi emlékezet nélküli egymásutánosságban a gyümölcsök, vagyis szavaid, tetteid, gesztusaid, pillantásaid szüntelenül jelzik azt, hogy milyen a fa, hogy milyen az életed. Ide nem kellenek nagy ideológiák, ide nem illenek a matematikai szabályok, ezek egyszerű és mindenkor érvényes megfogalmazások: Nem teremhet jó

fa rossz gyümölcsöt; romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt. Ézsaiás próféta könyvében azt olvassuk, hogy az elkorcsosodott tőből Isten új hajtást fakaszt; az emberi nemzetbe Isten beoltotta azt a hajtást, melyből üdv fakad, s az, aki abból táplálkozik, soha meg nem éhezik és soha meg nem szomjúhozik. És itt újra ismételni kell: ezt nem te vagy én találtam meg, ez az az út, amelyhez igazodni kell, melynek engedelmeskedni kell. Mert ez az engedelmisség maga a megtalálás ténye.

Amikor elcsendesedve megnyugvásra áhítasz, ne csodálkozz Jézus szavain: menj! Felhív, hogy még szorosabban és teljesebben mérd magad, napi léted gyümölcseit ahhoz a keskeny úthoz, melyről könnyen le lehet térti, melyet szem elől lehet veszíteni. Fáradtságok, kísértések elhomályosítják a horizontot, s a csábító az ajtó előtt várakozik rád.

Fáradt ajkáról gyakran száll a sóhaj: Uram, Uram! Tartalmatlanná lett a fohász, pedig költőnk még egy vallott: nevednek számban jó íze van (Ady). Van-e létjogosultsága a sopánkodó keresztyénnek, aki csak erőtlenségét, tájékozatlanságát, kiüttalanságát csomagolja pusztá fohászzkodásába? Mert az ilyen nemhogy találni nem fog, de nem is látja meg a már elkészített és ránk váró keskeny utat. Nincs ebben semmi leki-csinyló vonás! Jézus nem a fohászkodó embert utasítja el és nem az imádkozást akarja kisebbiteni, hanem hozzáköti azt a cselekvéshez. Az imádság erőgyűjtés a munkálkodásra, a fáradozásra, az előbbieik szerint: a gyümölcstermesre.

Téged, aki megpihenni vágytál, most útra hív Jézus. Aki imádkozol és fohász-kodsz, cselekvésre buzdít. Az Ige tükrében meglátod a magad természet szerinti ábrázatát, s meglátod Jézus áldozatának igaz gyümölcsét: számodra ösvényt készített, és Szentlelkével téged termékeny fájává formál. Érzed, hogy csendkereső lelkedben hogyan visszhangzik felhívása: cselekedni az Atya akaratát! Amikor leginkább fogékony vagy az elcsendesedésre és a megnyugvásra, akkor ébreszti lelkedben ezt a nyugtalan, rügyező bimbót, a hitet. Mert a hit nem hagy nyugton, nem enged tétlenséget, s nem nyugszik meg merő sóhajtozásokban. Az örök Alfa és Ómega üzen neked, hogy aki az életet meg akarod találni, mérd magad az ő akaratához, s a teljes engedelmességed majd elnyeri a maga jutalmát.

Tudom, korunkban elhalványult erény az engedelmisség. Öntörvényű, mohó és telhetetlen a jelen. De ez csak igazolja Üdvözítőnk szavainak igazságát. A széles út sem tanítás csupán, hanem inkább fájó valóság. Az engedelmisség csak azért halványult el, mert az értéklátás is megromlott. De a keresztyén ember mindig tudatában van a talmi és az örök közötti különbségnek. Egyre kevesebb élet alkonyán mondható el az apostoli vallomás: tudom, kinek hittem (2Tim 1,12). A hívő emberi élet olyan, mint az a patak, mely engedelmesen hozzásimul medréhez, hiszen tudja, abban kell csörgedeznie. Ha túllépi azt, rombolóvá, árvízzé válik. Ha kiszikkad, medre üresen marad, s az üres mederben elpusztul az élet.

Menj a keskeny úton, melyet Isten készített neked, s azon szünet nélkül fáradozz, cselekedj. A keskeny út maga Jézus Krisztus, s te szent alázattal ültess, plántálj és imádkozz. Míg te cselekszel, a növekedés is megadatik – de a tisztaság felett őrködj éberén. Így szolgáljon minden elcsendesedésed, lelki pihenésed holnapod munkásságára. Menj a keskeny úton és tekints üdvösségedre! Ámen.

Berde László

Némelyek elbizakodtak, hogy ők igazak...

Alapige: Lukács 18,9-14

A felolvasott Ige az elbizakodott emberről és az elbizakodott emberhez szól. Jézus tanításaiban szívesen használt példázatokat és hasonlatokat. Itt is ezt teszi, hogy értésünkre adja: mi a különbség a farizeusok és a publikánusok, a gőgös, beképzelt és a szerény, alázatos ember között.

Ki a farizeus? A farizeus az öntelt, az önmagában bízó, emberi értékeire, eredményeire támaszkodó, beképzelt személy, aki el van telve a maga értékeinek gőgös tuda-

tával és ezt viselkedésében érezteti is. Így viselkedett a farizeus ebben az esetben is, amikor feltűnést keltve megállt a templom közepén és magát mutogatva imádkozott.

Ki a publikánus, a vámszedő? Az a szerény ember, aki saját értékeivel, anyagi, társadalmi helyzetével nem dicsekszik, nem becsüli túl magát, csendes, visszahúzódó személy, aki „szemeit sem akarja vala az égbe emelni”, aki így imádkozott: „Isten, légy irgalmas nekem bűnösnek!” A Heidelbergi Káté így egészíti ki ezt a példázatot a 116. kérdés-feleletben: „mert Isten azoknak adja az ő kegyelmét és Szentlelkét, akik azt szívbeli fohászkodásokkal szüntelenül kérik és ezért neki hálát adnak”.

E példázatban két egészen ellentétes lelkületű és viselkedésű ember áll előttünk. A büszkeség, a beképzeltség, az önteltség megtestesítője áll szemben az alázat, a szerénység és a bűnbánat imádkozó emberével. A farizeus imájában bűnét még azzal tetőzi, hogy embertársát ragadozónak, hamisnak és paráznának nevezi. A felebaráti szeretet töredékéről sem tesz tanúbizonyságot, sőt, nagyfokú megvetést és gyűlöletet fejez ki szavaival.

A farizeus – e példázatban – nagyon vallásos emberként tűnik fel, aki kétszer böjtöl egy héten, aki dézsmát ad mindenből, amit szerez. De ezzel csak a maga külső valóságát igazolta a hozzá hasonlóan gondolkodó emberek előtt. Az a gondolat, hogy Jézus Krisztus eljön, hogy minden gonosz és igazságtalan emberen végrehajtsa Isten ítéletét, természetes módon elvezet ahhoz a kérdéshez, amely ebben a példázatban felmerül: kik a hamisak és kik az igazak?

Nagyon könnyű az embereknek abba a hibába esni, hogy másokat gonoszoknak, magukat pedig jóknak tekintsék. Azonban szükséges jól szemügyre venni azt a helyzetet, amit az Isten előtti imádságainkban elfoglalunk. Mert ha az imádságunkban való állhatatosságunk azt mutatja, hogy mit gondolunk Istenről, imádságunk, anélkül hogy észrevennénk, azt is elárulja, hogy mit gondolunk önmagunkról. E példázatban is a két ember irányságában megjelenő kifejezések Istenhez való viszonyukról vallanak. A farizeus saját jó cselekedeteik alapján maga akarja meghatározni helyét Isten előtt, és ezért annak felmutatására törekszik, hogy ő mennyivel jobb ember, mint a körülötte lévő feslett életű emberek, és természetesen mint az amott álló vámszedő, aki most vele egyszerre jelent meg az Isten színe előtt. Ez valóban nagy tévelygés volt.

Az emberek viszonylagos igazságnormáinak a farizeus talán jobban eleget tett, mint a vámszedő, de elfelejtette, hogy az igazság Isten szerinti abszolút normái alapján ítélve ő is a többi emberrel, a vallásosokkal és a vallástalanokkal, a csalókkal és a megcsalottakkal, az üldözőkkel és az üldözöttekkel együtt Isten ítélete alatt áll, mint olyan bűnös, aki megrabolta Isten dicsőségét. Helyzetét a saját érdemei alapján mérlegelő farizeus nem nyert sem elfogadást, sem megigazulást, és úgy ment haza a templomból, hogy továbbra sem tetszett Istennek, akinek törvénye szerint az, aki magát felmagasztalja, megaláztatik; aki magát megalázza, az felmagasztaltatik. Isten szuverén joga, hogy akár az egyiket, akár a másikat megcselekedje az emberrel.

A farizeusok elkülönülésének az lett a következménye, hogy életükben meghasonlás támadt a törvény előírásai és a cselekedeteik között. Elkülönülésük végzetes öncsalást eredményezett, melynek súlyos következménye az emberek felé irányuló képmutatás és az Isten iránt tanúsított gőg és önteltség. Mindez vakká tette őket Isten valódi igényének és ajánlatának meglátására, melyet Jézus Krisztusban tett minden ember számára. Tragédiájuk abban áll, hogy bár komolyan keresték Isten, de hagyományos vallásosságukban Isten képe megmerevedett, és ez Isten és Krisztus ellen fordította őket. Minjez folytatán az új szövetség korától kezdve napjainkig a farizeusi magatartás a szó elmarasztaló értelmében ellenséges típusú válik. Ma is farizeusnak nevezik azt az egyént, aki kérkedő és öntelt, aki magát felmagasztalja és előtérbe helyezi. Ettől a magatartástól akar óvni minket Isten, amikor a minden idők embere számára ebben a példázatban szerelmes Fia által mondja el számunkra a farizeust elmarasztaló példázatát. Ha magunkat jobbnak tartjuk másoknál, ha másokkal szemben gőgös önbíráskodást gyakorolunk, akkor tulajdonképpen bűneinket gyarapítjuk. Ezt tette a példázatbeli farizeus akkor és ott, s ezt teszi a hasonlóan gondolkodó és cselekvő ember itt és most. Van olyan megállapítás, mely szerint az a rossz ember, aki,

felebarátjában mindig a rosszat látja, és az a jó ember, aki a legkisebb és az emberileg legrosszabbnak nyilvánított embertársában is a jót keresi és találja meg. A farizeus és a publikánus példázatbeli szembenállása és szembeállítása nem vezet elidegenedésre és elidegenítésre, mivel az Isten színe előtt való találkozást igényli, ahol mindketten egyformán megigazulásukat keresetik.

A vámszedő példája a beismerés esetét mutatja, amikor már első szavaiban megvallja bűnösségét és irgalmasságot kér Istentől. A vámszedő nem tett kísérletet arra, hogy azzal hidalja át bűnösségét, hogy jó cselekedeteit dicsérve saját érdekére hivatkozzék. Olyannyira méltatlannak érezte magát, hogy még Isten egére sem akart felfigyelni. Megvallotta Isten abszolút jogosságát, hogy bűnei miatt elítélje, és teljes lelki csődjében egészen egyszerűen Isten irgalmára bízta magát. Ezen az alapon Isten elfogadta őt. Kiszabadította lelki fájdalmaiból, és a megigazulás örömét adta számára.

Jézus értékelése szerint ebben a példázatban nem a bőbeszédű, az önmagáról dicsekedve sok mindent elmondó, kérkedő farizeus az építő példa, hanem a vámszedő, aki bűnbánó és bűnvalló imádságában megalázta önmagát Isten színe előtt. Erre a magatartásra akar most Jézus bennünket tanítani és elvezetni, hogy minden ember a vámszedő lelkületével közeledjék imádságában Istenéhez. A farizeus a maga önteltségével ment haza a templomból, a vámszedő pedig megnyugodva tért vissza otthonába, mert Isten kegyelmében részesült.

Ezt a vámszedői jellemet és magatartást – „Isten, légy irgalmas nékem bűnösnek” – próbáljuk továbbvinni, és imádságainkban ne csak itt, Isten színe előtt, az ő hajlékában próbáljuk megfogalmazni, hanem otthonainkban is, ahol mindennapi életünk terheit hordozzuk és nagyon szükségünk van a Jézus Krisztusban adott kegyelemre, amit csak alázattal tudunk elfogadni.

Lehet, hogy ez a mai prédikáció csak parányi rést nyitott a szívében és lelkünkben és azt is elhomályosítja az emberi beszéd gyengesége, de ha mégis fénysugár árad be életünkbe, akkor nyissuk ki lelki szemünket és ne fosszuk meg magunkat attól a világszágtól, ami e példázaton keresztül árad szívébe. Ámen.

Varga Károly

A másokért égő szeretet

Alapige: János 3,14–18

Konrad Lorenz német társadalomtudós 1973-ban kiadott esszégyűjteményében olvasható *A civilizált emberiség nyolc halálos bűne* című tanulmány. A nyolc bűn között ott találjuk a környezetszennyezést, az önmagunkkal való versenyzést, az atomfegyvereket és a többi között az érzelmek fagyhalálát, ha úgy tetszik, az egymástól való elidegenedést.

Ez az utóbbi „bűn” a Szentírás mértéke szerint is bűn. Ha Krisztus követőjének valljuk magunkat, felülemelkedve faji és felekezeti korlátokon, ezt az intelmet követjük: „mert ez az üzenet, amelyet kezdettől fogva hallottatok, hogy szeressük egymást” (1Jn 3,11). Tehát Krisztus elvárásának nem teljesítése: bűn. Ha nem világotlatjuk orcánkban Krisztus ábrázatát, akkor ez egyet jelent a kitüntető keresztyén névvel való visszaéléssel. Márpedig az ajtó előtt álló és zörgető Krisztus naponként szembesít ezzel a kérdéssel: igazán keresztyén vagy-e, és hogyan lehetsz igazán keresztyén? Az Ige alapján Szentlélek Isten segítségével próbáljunk választ adni.

1. Jézus búcsúbeszédében maga mondotta volt tanítványainak: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, hogy egymást szeretni fogjátok” (Jn 13,35). Eszerint a keresztyén ember egész élete nem lehet más, mint ennek az üzenetnek a megértése és teljesítése. Igénk azt is megmutatja, hogy milyen mintát kell követniük Krisztus megváltottjainak: Arról ismertük meg a szeretetet, hogy ő az ő életét adta érettünk. Mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiert.”

Íme a mérték!

Krisztus követőjének minden munkájában és szolgálatában Krisztushoz kell igazodnia, akiről az apostol azt mondja, hogy amikor Istennek formájában volt, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresítve, szolgai formát vett fel és az emberekhez hasonló lett (Fil 2,5–11).

Ezért a keresztyén emberek minden tudását, szellemi és anyagi erejét teljes mértékben, feltétel nélkül oda kell áldoznia a felebaráti szeretet önzetlen szolgálatának oltárára. Ezért joggal mondhatjuk, hogy az az ember keresztyén, aki engedelmeskedni tud az apostoli figyelmeztetésnek: „Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvel, hanem cselekedettel és igazsággal.” A szeretet valóságos gyakorlásának mindig ez egyszerű követelmény megtartásában kell megnyilatkoznia: „Akinek van miből élnie a világon és elnézi, hogy az ő atyafiai szükségben van és elzárja attól az ő szívét, miképpen maradhat meg abban az Isten szeretete?”

Ezek az alapelvek valójában nem új dolgok. Az apostoli tanítás egyszerű igazságait közel kétezer esztendeje állandóan hirdeti, tanítja, magyarázza az egyház. Így ma is! Mégis milliók éheznek, mégis egyre gyarapodik a hajléktalanok száma; egyre jobban szedi áldozatait a kábítószerek; utcagyerekek növekvő lármás csapata „színesíti” a nagyvárosi forgalmat; nincs már férőhely a szociális otthonokban az aggmenházakban; ártatlan életek pusztulnak az értelmetlen háborúkban. „Ó, jaj, az út lélektől lélekig elveszett.” Megoldásként a legtöbb esetben az egyre sűrűbbre font szociális hálót és a tárgyalóasztalt emlegetik.

2. Pedig csak ezt a kérdést kellene feltenni: igazán keresztyén vagy-e? Csak szembe kellene nézni az Ige sohasem torzító tükrével, hogy fájdalmasan kiálthassunk fel: mindnyájan elhajlottunk, nincs igaz csak egy is közöttünk. Talán azt is elmondhatjuk, amit Pál apostol mondott: akaratunk van a jóra, de hogy véghezvigyük, arra nincs erőnk. Alig van olyan ember, aki be ne ismerné azt, hogy ezen a világon minden mássá lenne, ha valóban nemcsak szóval és nyelvvel, hanem cselekedetben és valósággal is szeretnék egymást az emberek. Nem több tudásra és nagyobb hatalomra, nem okosabb gazdasági berendezkedésre és bölcsebb felfedezésekre, nem újabb technikai vívmányokra és bölcséleti elméletekre van elsősorban szükség, hanem mindennek felett arra, hogy több szeretet és több jóakarattal hajlítsa egymáshoz az emberi szíveket. Ahhoz a felismeréshez kell eljutnunk, hogy az ember önmagából nem meríthet erőt a szeretet nagy parancsolatának betöltéséhez.

Erre tanít és erre figyelmeztet Igénkben az apostol: „arról ismertük meg a szeretetet, hogy ő az ő életét adta érettünk”. Mindazok, akik Krisztus megváltottai lettek, alázatos és hálaadó szívvel ismerik fel, hogy csodálatos kegyelem cselekedte azt velük, hogy meg tudtak halni a bűnnek és új életre tudtak támadni a szeretetben. Ez nem tőlünk van! Ez Isten ajándéka, mivel mi természet szerint vagyunk hajlandók Isten és felebarátunk gyűlölésére. Ez a hajlandóság a mi nagy nyomorúságunk. Ez a legkomolyabb akadály a mi igazi keresztyénné való lételünkben. Ez állította szembe Kaint Ábellel. Ez ismétlődik az emberi történelem minden változásában, a csak önmagára tekintő ember gonosz indulatában, miként az Kain szavában is megmutatkozott: „avagy őrizője vagyok-e én az én atyámfiának”? E lehangoló számvetés után – kérdezzük – mi segíthet az emberen? Mi valósíthatja meg azt a csodát, hogy átalmenjünk a halálból az életbe, hogy a testvérgyilkos Kain indulatából átjussunk a szeretet életadó szolgálatába?

3. Ennek érdekében az Ige tükrében tekintve válaszoljuk meg azt a második kérdésünket is, hogy miként lehetünk igazán keresztyének. Az előbb már utaltunk arra, hogy önerőből nem lehet. Az ember sok mindent megtanulhat. Képes lehet és képes is bámulatba ejtő dolgok véghezvitelére, de egyet a leghatalmasabb, a leggazdagabb és a legokosabb ember sem tud megcselekedni: saját erejéből nem tud igaz keresztyén lenni. Erre csak Krisztus által lehet és lesz képes az ember. Ezt kell megértenie a mai keresztyénségnek is! A keresztyénségnek sok esetben tapasztalható megrendítő válsága főleg azért következett be, mert a maga erejére, tudására és képességeire büszke ember azt gondolta, hogy ennek a legnagyobb dolognak a véghezvitelére is képes. Bizony nagyon sokszor elfeledkezünk arról az apostoli igazságról, amely a történelem folya-

mán a reformációban már megújította a haldokló keresztyén világot: megigazulunk ingyen, az Úr kegyelméből, a Krisztus Jézusban való váltság által. Elesettségünk alázatos beismerésével ehhez az igazsághoz kell visszatérnünk. Neki, Jézus Krisztusnak kell átadnunk magunkat, hogy ő cselekedje meg velünk is azt a csodát, hogy ő szeretlek téged” forró és őszinte vallomástételével nem adjuk át magunkat, addig a halálban maradunk, addig oda megyünk, ahová nem akarunk menni, és azt tesszük, amit nem akarunk tenni. A saját akaratunk, az önző vágyunk és bűnös kívánságunk a legtöbb esetben a gyűlölet, az elidegenedés, a halál útjára sodor bennünket. Amikor pedig Krisztus kezébe teszem le az életem, akkor átvezet a szolgáló szeretet célt és értelmet adó igazi életébe.

4. Érezzük és naponként tapasztaljuk azt, hogy a világnak szeretetre van szüksége, hogy szeretet nélkül sem az egyén, sem a családok, sem a népek nem élhetnek. Ha önmagunkra, népünkre, egyházunkra gondolunk, akkor is azt kell mondanunk, hogy nekünk is elsősorban a másokért égő szeretetre van szükségünk. Ha az erős kinyújtja segítő kezét a gyöngé felé, ha a jómodú megosztja kenyerét az éhezővel, ha a lelkiileg kiegyensúlyozott ember át tudja érezni a kétségkedőnek, a kereszthordozónak nyomorúságát, akkor ez az összefogó, egymást támogató szeretet minket is meg fog tartani minden veszedelem és hányattatás között, mint ahogy a Krisztus megváltottait ez a szeretet győzelmessé tette mindenkor és mindenütt. Az első keresztyének halált megvető szeretete arra készítette a pogányokat is, hogy csodálkozva így kiáltanak fel: „Nézzétek, mennyire szeretik egymást, mennyire készek meghalni egymásért.” Ez nem külső parancsszóra történt, mivel a Krisztus kezébe letett szívük és életük irányította őket.

Ma is ez az egyedül járható út!

Nem elég tudni az igazi keresztyénség tanításait, nem elég ismerni az ösvényt, mely által a szeretet gyakorlására képesek lehetünk, hanem engedjük vezetetni magunkat Jézus Krisztus által. Kérjük a Seregek Urát, hogy Krisztusban és Krisztus által teljesítse reánk nézve is a prófétai ígéretet: „És adok néktek új szívet, és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok néktek hússzívet. És az én lelkeimet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én parancsolataimban járjatok és az én törvényeimet megőrizzitek és betöltsétek” (Ez 36,26–27).

És ekkor már nemcsak vágyunk a szeretet után, hanem gyakoroljuk is azt. Ámen.

Szakács János

A tékozló fiú

Alapige: Lukács 15,11–32

Alig van valaki, aki előtt ismeretlen lenne ez a történet. Kevés olyan része van a Bibliának, melyet kimerítően és részleteiben annyiszor magyaráztak volna, mint ezt. Alig lehet róla vagy vele kapcsolatban újat mondani. Klasszikus voltát az is jelzi, hogy nemcsak a vallásos, hanem a világi irodalomban is jelen van. Ezekben a művekben a tékozló fiú alakja úgy jelenik meg, mint az önerőből megváltozni, megjobbulni képes ember típusa.

A történet minden mozzanata jelentések és üzenetek halmazát vetíti elénk. Annyira szerteágazó a mondanivalója, hogy sokszor a részletektől nem tudunk eléggé figyelni a lényegre. Jézus példázataiban azonban minden a helyén van. Semmi sincs pluszban, semmi sem elhanyagolható, vagy ahogy mondani szoktuk, semmi sem „töltelék” bennük, mégis mindegyik példázatnak van egy fő üzenete. Ezt a fő üzenetet csak akkor vagyunk képesek felismerni, ha megfigyeljük, hogy milyen környezetben mondta el Jézus azt.

Jelen esetben a farizeusok és az frástudók azzal vádolják Jézust, hogy bűnösöket fogad magához. Velük együtt eszik és iszik, megszáll a házukban, és emberszámba veszi őket. Ismerjük a zsidóság magatartását a vámszedőkkel, paráznákkal és más bű-

nösökkel szemben. A farizeusok felháborodása mögött azonban ott húzódik az a szándékuk is, hogy „íme, ilyen a ti mesteretek” alapon lejárássák Jézust tanítványai szemében. Ott bujkál ugyanakkor az az elégedetlenségük is, hogy a Mester nem foglalkozik velük eleget; velük, akik igazán megérdemelnék a figyelmet, mert tiszták, méltók és törvénytisztelők.

A fő probléma tehát az, hogy miért engedi Jézus magához a bűnösöket. Erre a kérdésre vagy vádra mondja el Jézus a századik juh, az elgurult drachma és a tékozló fiú példázatát.

I. A példázat első mozzanatában a kisebbik fiú kikéri apjától a vagyon ráeső részét, és elhagyja a szülői házat. Ebben a gyermeki lázadásban észre kell vennünk az örök emberi ellenszegülést Isten mindenhatóságával szemben. A fiú ki akar törni az apjától való függőség köréből. Szűknek érzi a családi keretet. Úgy érzi, nincs elég mozgásszabadsága, hiszen akarata mindegyre beleütközik az apai akaratba. Példázatunkban egyáltalán nincs szó arról, hogy az apja házában bántalmazták volna, hogy semmibe vették volna, hogy ereje felett dolgoztatták volna, hogy rossz sorsa lett volna. Mégis elkívánczik a családból, nem bírja az apa gyámkodását. Szabadságra vágyik! Korlátlan szabadságra.

Mindezek hallatára ne hálátlan gyermekeink vagy unokáink jussanak eszünkbe, akik mindenképpen külön lakásba akarnak költözni, bármennyire igyekeznénk is magunk mellett tartani őket. Hanem inkább arra gondoljunk, hogy hányszor éreztük mi magunk tehernek az Atya akaratát. Hányszor szerettünk volna mást tenni, vagy tettünk is, mint amit Isten elvár tőlünk. Hányszor de hányszor jutott eszünkbe függetleníteni magunkat az ő törvényétől és szeretjük volna szabadon, korlátozás nélkül élvezni a bűn édességét. De ha megtettük, milyen kesernyés lett az utószel!

II. A tékozló fiú is megérezte a bűn keserűségét, és amikor magába szállt, ráébredt arra is, hogy korlátozott szabadságát korlátlan függőségre, szinte lélegzés nélküli rabságra váltotta fel. Ez a felismerés mondatra ki vele előbb saját maga előtt, aztán apja előtt azt az igazságot, hogy vétkezett. Ebből következett a megtérés, az Atyához való visszatérés gondolata is.

Az apa házában méltósága volt, hiszen a fiúnak kijáró tiszteletet és megbecsülést élvezte. Most azonban nemcsak fiúi méltóságát veszítette el, hanem emberi méltóságát is elveszítette, a disznók vályújánál állati sorba jutott. Ez a bűn szabadságának az útja.

Ilyen állapotban ismeri fel a mentség egyedüli lehetőségét. Vissza az apa közelébe! Nem jó az apától távol lenni. Minden bűnből megtérő embernek ez a felismerése, hogy Isten törvénye, Isten akarata nem véletlenül korlátoz, hanem tulajdonképpen véd. Rá kell ébrednünk arra, hogy sokkal könnyebb és gyönyörűsebb Krisztus igazja, mint a bűn vélt szabadsága, amely megkötöz és rabságban tart.

III. A tékozló fiú visszatér az apai házhoz. S vele együtt mi is eljutottunk a példázat csúcspontjához, mely Jézus fő mondanivalóját tartalmazza. Nemhiába mondják egyesek, hogy ez nem is a tékozló fiú története, hanem az Atya szeretetének a története. Mert szinte semmi rendkívüli nincs abban, hogy egy gyermek bűnbánó lélekkel visszatér szüleihez, azt mondhatnám, hogy mindennapos eset. Azonban a szeretet, amellyel visszafogadja őt apja, az a rendkívüli, az az „emberfeletti”. Nem csoda, hiszen Jézus a mennyeknek országáról, annak értékrendjéről beszél, arról, hogy az Atya mindenkit szeretettel visszafogad. Figyeljük meg a példázatbeli apát. Nem azzal fogadja hazatérő fiát, hogy feltételeket szab számára. Nem azt mondja, hogy visszafogadlak, ha többé nem követelődzöl, ha többé nem iszol, ha többé nem paráználkods, ha rendes ember leszel, mert tudja, hogy fia mindezen már túl van. Ez a feltétlen visszafogadás a kegyelem. Az Atya kegyelme igazolja Jézust, amikor magához engedi a bűnösöket, mivel ő a betegekhez jött. A bűn fertőzöttjeihez, legyenek azok vámszedők, paráználkók, tisztátalanok, iszákosok vagy éppen kábítószerezések.

Ezen a ponton az apa több jelképes gesztust tesz. Megöleli fiát, megcsókolja, a legszebb ruhába öltözteti, és gyűrűt húzat az ujjára. Azt szoktuk mondani, hogy nem a ruha teszi az embert. Ez igaz, mert hiába öltözik a disznópásztor miniszteri ruhába, attól még nem lesz miniszter. Azonban az is igaz, hogy egy miniszter nem járhat úgy,

mint egy disznópásztor. Régebben még hangsúlyozottabban igaz volt az, hogy a ruha jelzi viselőjének a társadalomban vagy a közösségen belül elfoglalt helyét. Jelzi annak rangját és méltóságát. A bibliai korban így volt. A fiú szebb ruhát viselt, mint a szolgák. A fiú „nem nézhetett ki” úgy, mint egy szolga. A tékozló fiú felöltöztetése jele volt annak, hogy az apa fiának és nem szolgájának fogadta őt vissza.

Egy pillanatig se feledjük el, hogy rólunk van szó. Igaz az, hogy az Úr feltétel nélkül fogad magához, ha bűnbánattal megtérünk bűnös útjainkról, de minket is fiaként fogad vissza. Ezért többé nem nézhetünk úgy ki, mint a bűn szolgái. Le kell vetkőznünk magunkról mindent, ami előbbi rabszolgaságunkra emlékeztet, és el kell fogadnunk azokat a fehér ruhákat, amelyeket a Bárány vére mosott tisztára, mert ő ígéri az Ézsaiás 1,18-ban: „Ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek, és ha vérszínűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú.

IV. Úgy néz ki, hogy az apa öröme határtalan. Levágatja a hízott tulkot, összehívja háza népét, és mindenkit örvendezésre szólít fel, mert az ő fia elveszett és megtaláltatott, meghalt és feltámadott. Az apa örömét azonban mégis beárnyékolja valami, amikor nagyobbik fia hazatér a mezőről. Amikor megtudja, hogy testvére miatt van a nagy örvendezés és mulatozás, haragra gerjed és nem akar bemenni a házba. Még apja kéréseire sem enged, hanem igazságtalansággal vádolja apját, amiért neki sosem adott semmit hűségéért, holott egyszer sem szegte meg akaratát.

A nagyobbik fiú magatartása ugyanaz, mint a farizeusok és írástudók magatartása, akik vádaskodásuk alkalmával egyformán a saját érdemeikre támaszkodnak. Türelmetlenek a megtért bűnösökkel szemben. Ide kívánczik az a kérdés, hogy mi vajon hogyan viszonyulunk hozzájuk. Egyáltalán kérdés ez manapság? Létezik-e a gyülekezetben belül vagy a társadalomban, amelyben élünk, ilyen bűnösök iránti ellenérzés?

Azért kell feltennünk ezt a kérdést, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy nemcsak a bűnösöket túri meg a mai társadalom, hanem magát a bűnt is. Sőt, sokszor úgy tűnik, hogy a bűn, a botrány elengedhetetlen kelléke annak, hogy valaki ünnepelt, ismert személyiséggé váljék.

Nem csoda tehát, hogy mindezek láttán a jóérzésű hívő ember ösztönösen bezárkózik. Egyházában az erkölcsösség utolsó védőbástyáját szeretné látni, ahonnan nemcsak a bűnt és a nyilvános bűnösöket, hanem a megtért bűnösöket is szívesen kizárná. Csakis így magyarázható az a magatartás, amellyel nemritkán találkozunk, amikor a templomból kijövet a tiszteletreméltó anya és nagyanya félhangosan, hogy mások is hallhassák, megjegyzi, hogy mindaddig, amíg egy padban kénytelen ülni a nőszeméllyel, aki egész fiatalságát paráznasággal töltötte, nem jön többé a templomba. Nem kívánja megosztani az Atya hajlékát megtért tékozló testvérel.

Jézus példázata azonban még tovább vezet. Nem elég az, ha csak megtérjük környezetünkben, a gyülekezetünkben a megtért bűnöst. Mert ez azt jelentené, hogy léleekben még egy tapodtat sem léptünk előbbre. Őt még mindig bűnösnek, magunkat pedig tisztának tartanánk, pedig a Lk 15,7-ben ezt olvassuk: „Mondom néktek, hogy ily módon nagyobb öröm lesz a mennyben egy megtért bűnösön, hogynem kilencvenkilenc igaz emberen, akinek nincs szüksége megtérésre.” Ha pedig felismertük azt, hogy nem vagyunk tökéletesek, hogy mi is kegyelemre szorulunk, akkor azt is be kell látnunk, hogy semmi erkölcsi alapunk nincs a másikat kiközösíteni és a Krisztussal való közösségre méltatlannak tartani. Az apától senki sem várhatja el, hogy ne egyformán szeresse mindegyik gyermekét. Ugyanilyen értelmetlen lenne részünkről, ha megpróbálnánk embertársunkat kizárni Isten szeretetéből.

Jézus nyitva hagyja a példázatot, mintegy esélyt adva a nagyobbik fiúnak magatartása megváltoztatására. Az apa válaszában kirajzolódik számunkra is a követendő út.

Egy presbiteri gyűlésen, amikor épp azt tárgyaltuk, hogyan segíthetnénk gyülekezetünk nyomorgó családjain, egyik presbiterünk azt kérdezte: „Tiszteletes úr, maga mind azt mondja, hogy valamiféleképpen segíteni kell, de mindegyikünk tudja, hogy ez a nyomor, vagy az italozás, vagy egyéb rendezetlen életvitelnek a következménye. Az egyház mind segítse őket, jó, de velünk, akik mindig támogatjuk az egyházat – velünk ki törődik?” És nem egyedül gondolkozott így!

A válasz kézenfekvő: „Fiam, te mindenkor énvelem vagy és mindenem a tied!” Az igaz keresztyén embernek ezt tudnia kellene. Nekünk is tudnunk kell! És ahelyett, hogy fontoskodásunkkal és sértődöttségünkkel beárnyékolnánk az örömet, amelyet minden egyes megtérő lélek szerez Istennek, az angyalokkal együtt nekünk is szívből örülnünk kellene, hogy a mi testvérünk meghalt és feltámadott; elveszett és megtaláltatott. Ámen.

Molnár Kálmán

Elárasztod fejemet olajjal

Alapige: Zsoltárok 23,1-6

Ma a hirtelen meggazdagodás vágya nagyon eluralkodott egyháztagiaink életében. Olyan nagy a csörtetés, hogy nem halljuk meg az életmentő zörgetését annak, aki Pásztorunk és Gazdánk, aki boldog életközösségbe akar vonni bennünket magával. Így óhajt minket meggazdagítani.

Hadd lássuk most lépésről lépésre, hogyan. Úgy, ahogy a 23. zsoltár élénk tárja azt. A 23. zsoltár Ravasz László szerint: „A világ egyik legszebb költeménye, s egy-szersmind legmélyebb keresztyén tanítása.” Istenről csak az tud így énekelni, akit a Szentlélek tanít meg arra, az Istenben bízó, hívő emberi élet szinte minden mozzanata „visszaverődik belőle, mint egy tükörből” (Kálvin). Mintha Dávid szívében és ajkán keresztül maga Jézus Krisztus, a jó Pásztor beszélne benne Isten gondviselő szeretetéről e világnak.

1. „Az Úr az én pásztorom; nem szűkölködöm.” A pásztor kifejezés beszédes hasonlata a Bibliának. A pásztor képe gyakori a Bibliában. A Biblia embere felnézett a pásztorra. A pásztor legtöbbször bátor és hős, önfeláldozó és felelősségtudó, akire rá lehet bízni a nyáját. Gondoljunk arra, hogy Mózeset, Dávidot és Ámószt a nyáj mellől hívta el az Úr. A választott nép előtt a király, a fejedelem is pásztor. Igaz, az ember-pásztorok, legyen az Mózes vagy Dávid, bűnös pásztorok, akiknek hűtlensége láttán Isten kemény ítéletet gyakorol és a prófétai szó által kijelenti: „Én magam legeltetem nyájamat” (Ez 34,15). Ez úgy és akkor vált valóra, amikor Isten szent Fia kijelenti: „Én vagyok a jó Pásztor...” (Jn 10,11)

Erről a pásztorról Dávid és a korabeli hívő emberek tudták: „...az Úr az Isten; ő alkotott minket... az ő legelőinek juhain vagyunk” (Zsolt 100,4). Ezért bármilyen kicsi pontja vagyok ennek a teremtett mindenségnek, mégis Isten Krisztusban pásztorom és az Ige által arra indít engem, hogy magamat az ő juhának tekintsem. Ha mindenki elhagy, ha becsapnak, ha rászédnek és háttérbe szorítanak, Jézus Krisztus áldozata akkor is biztosít engem, hogy nem vagyok gazdátlan, mert ő vérét hullatta értem. Azt akarja, hogy én, a tévelygő, bűnös ember, visszakerüljek az ő gondozása alá. Mert ő azért jött, hogy megkeresse és megtartsa az elveszetteket. Aki igazán az övé, az magán viseli az ő jegyét, mint az azonos nyájhoz tartozó juhok. A Krisztus jegye a kereszt. „És aki föl nem veszi az ő keresztjét és úgy nem követ engem, nem méltó énhozzám” (Mt 10,38). Ha hittel és engedelmisséggel rábízom magamat, nem lehet céltalan az életem. A célra talált ember lelkébe nyugalom száll. Hogy lehetne még a mai zűrzavaros világban is nyugtalan az, aki Dáviddal együtt vallja: „Az Úr az én pásztorom.”

„Nem szűkölködöm” – vallja a Zsoltáros. Én magam is örömmel tapasztalom, hogy életem a körülményektől függetlenül gazdag és bővülködő élet. A „nem szűkölködöm” kifejezés többet jelent, mint amennyit első olvasásra gondolnánk. Első jelentése nyilván az, hogy tökéletes ellátásban van részem, mivel teljesen elégedett vagyok Isten gondviselésével. Dávid szájából hiteles ez a vallomás, mert király volta ellenére, sokat szenvedett és hányódott. Nem szabad azt képzelnünk, hogy Isten gyermekei a jó Pásztor szerető gondoskodása alatt sohasem látnak szükségét semmiben. Sok keresztyén ember tévesen azt hiszi, hogy az anyagiakban való bővülködés kétségtelen jele Isten áldásának. Vagy fordítva: sok keresztyén a nélkülözésekben Isten büntetését látja, mintha csupán az anyagiaktól függne az élet boldogsága. Ez így nem igaz. Erre ér-

zett rá Vörösmarty Mihály, amikor remekbe szabott sorait megfogalmazta: „Mi az, mi embert boldoggá tehetne? / Kincs? hír? gyönyör? Legyen bár mint özőn, / A telhetetlen elmerülhet benne, / S nem fogja tudni, hogy van szívöröm” (A merengőhöz).

Ezt erősíti meg mostani sorozatunk vezérigéje, laodiceabeli gyülekezetnek szóló szemrehányó ítélet is: „Mivel azt mondog: gazdag vagyok és... semmire sincs szükségem; és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és nyavalyás és szegény és meztelen” (Jel 3,17). Maga a jó Pásztor, mikor e földön járt, figyelmeztette tanítványait: „E világon nyomorúságotok léssen; de bízzatok: én meggyőztem a világot” (Jn 16,33).

Biztosak lehetünk, hogy Dávid nem az anyagi javakra gondolt, amikor kijelentette: „nem szűkölködöm”. „Áldott legyen az Úr! Napról napra gondoskodik rólunk, a mi szabadításunk Istene” – kiált fel örömmel (Zsolt 68,20).

A jó Pásztor gondoskodásának ezer meg ezer jele közül most lássunk néhányat, melyet csodaszép beszédes képből tár elénk a zsoltáros.

2. „Füves legelőkön nyugtat engem, és csendes vizekhez terelget engem. Lelkemet megvidámítja, az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért.” A pásztori gondoskodó szeretet koronája a delectatio. Mai napig is elevenen él bennem gyermekkorom sokszor felbukkanó emléke: az alföldi nagy gémeskutak körül az itatás után deledő, pihenő nyáj képe.

A nyájnak ennie és innia kell; leelőre és vízre van szüksége. De mit ér mindez, ha nincs hozzá nyugalom? A jó Pásztor tudja ezt, és ezért együtt kínálja fel a nyájnak mind az eledelt és az italt, mind a szükséges nyugalmat. Milyen jó ezt tudni nekünk, akik a félelem szorításában élünk. Akik nem ismerik fel ezt, megfutamodnak, hátat fordítanak a tájnak és a nyájnak. A megfutamodás oka legtöbbször az elégedetlenség. Az örökös elégedetlenkedők úgy látják, hogy a sövényen túl a fű mintha zölddebb lenne. Ez annyira csábító számukra, hogy elhagyják „a maguk gyülekezetét”, itthagyják a tájat, a szülőföldet. Vannak, akik a mámorba menekülnek, akik a szórakozásba, a kábítószerekbe, az alkoholba fojtják félelmüket, bánatukat. Nem tudják, mondja Gyökössy Endre, hogy a bánat tud úszni és felül tud maradni. Vannak, akik a félelem miatt annyira megzavarodnak, hogy a „szakadékba rohannak”. Növekszik az öngyilkosok száma. Akik azonban reménységgel figyelnek a jó Pásztorra és vezetésére bízzák magukat, azok Isten szövetségének áldásaiban részesülnek. Ezek közül a legdrágább lelki eledel és ital Isten Igéje és az úrvacsora ajándéka: „És aki szomjúhozik, jöjjön el; és aki akarja, vegye az élet vizét ingyen” (Jel 22,17b) – kínálja fel számunkra Jézus.

Mindennek csodálatos következménye van, melyet így fogalmaz meg a zsoltárköltő: „Lelkemet megvidámítja, az igazság ösvényein vezet az ő nevéért.”

Állandóan szem előtt kell tartanunk, hogy a 23. zsoltár a jó Pásztor egyik juhának a vallomása, aki a nyájhoz tartozik, aki Isten népének szövetségében él ezekkel az áldásokkal. Ha ez így van, akkor bátran kérdezhetjük: érheti-e szomorúság azt, aki a Pásztor gondviselése alatt él? Lehet-e szomorú Isten gyermeke? Igen, lehet, mert megpróbáltatások és kísértések keresztútjában vagyunk. Kedvelt énekünk is tud erről: „Mikor leszáll az est, / Sötétje bánt, ijeszt, / Ha lábam tévedez, / Bánt a világ, sebez.”

Dávid is sokszor érezte a rászakadó terhek súlyát, a kísértések csábító erejét, az őt és a népét eltaposni akaró ellenséges indulatokat. A másik, szívünkhez közel álló zsoltárban így sóhajt fel: „Miért csüggedsz el lelkem és miért nyughatatlankodol bennem? Bízzál Istenben” (Zsolt 42,12). Nagypám jómódú alföldi gazda volt. Mindig tartott juhokat. Megjelenik előttem a „levért” juh képe, mely hanyatt fekvé kétségbeesve kapálózik és nem tud lábra állani. Ahol Dávid terelgette nyáját, sok dúvad élt és a juh könnyű zsákmánya lehetett a ragadozóknak, ha a pásztor idejében nem veszi észre és nem siet a segítségére. Azon a vidéken – feljegyzésekből olvastam – sokszor a nyáj körül megjelenő ragadozók jelzik, hogy „levért” juh van a nyájban. Talán nem erőszakolt dolog beleilleszteni e képbe a gyülekezeteinket fenyegető szektaveszedelmet vagy a történelmi egyházunkat széttörni akaró egyéb törekvések nehézségeit.

A keresztyén élet más síkján is megtaláljuk ennek párhuzamát. A hűségeselek, kitar-tók is kerülhetnek „levert” helyzetbe. A sorozatos próbatételek „levernek” bennünket. Testi-lelki elesettségről, levertségről van itt szó. Krisztus úgy pásztorol, hogy új erőre kapunk. Luther is rámutatott arra, hogy a pásztor Jézus „az egész embert a maga egzisztenciájában talpra állítja”. A megvidámítás azt is jelenti, hogy „helyrerázó-dunk”, visszakerülünk előbbi kedvező állapotunkba. „Kizököknt belsők” újból egyensúlyba kerül, amikor a jó Pásztor hónunk alá nyúl és felemel minket. Így emeli magához Pétert rettenetes bukása után, így gyógyítja meg Bartimeust, vagy együttérző szeretettel így vigasztalja meg a gyászoló Mártát és Máriát.

Ez a kifejezés belső, magatartásbeli változást is jelent. A „pásztor és nyáj” képénél maradvá, a rossz útra tévedt és a pusztulás felé haladó „nyáját” és „juhok” visszatéríti a helyes útra, az „igazság ösvényére”. Megigazítja. Elvezeti az újjászületés és a meg-térés útjára. Kiket lehet így vezetni, hogy az igazság útján járjanak? A jó Pásztor maga mondja: akik „hallgatnak majd az én szómrá” (Jn 10,16b).

Egy Szíriában utazó jegyezte fel élményei között a következőket: Három nyáj olvadt össze egy kútnál itatás közben. Itt lesz bonyodalom a szétválasztásánál – gondolta. Mikor mindegyik juh jól ivott, akkor az egyik pásztor elindult és megszólalt: „Men-ah.” Arab szó, melynek jelentése: „Kövess engem!” Erre a juhok egy csoportja kivált, és követte gazdáját. A következő pásztor is hasonlóan tett. A visszamaradt juhok a harmadik pásztorhoz tartoztak. Az utazó is próbát akart tenni; magára vette a pásztor köpenyét, kalapját, kezébe fogta botját és a juhok felé kiáltotta: „Men-ah!” Néhány juh kíváncsian feléje fordult, de egy sem követte. – Senkit sem követnek rajtad kívül? – kérdezte az utazó. – De igen! – felelte a pásztor. – De csak a betegek, az egészségeselek sohasem.

Megszívlelendő a „levert” juhok példájával párhuzamosan ennek a képnek a tanítá-sa is. Jó különös figyelmet szentelni a nyáj „betegejeinek”, akiket könnyen megzavar a hívó hang, hiszen a „beteg juhok” hallucinálnak, mennek a hívó hang után és könnyen otthagyják a nyáját.

A megvidámítás, felújítás, felüdítés, vezetés nem emberi érdem által történik, hanem „az ő nevéért”, neve dicsőségéért. Szeretetből, ragaszkodásból, szövetségi hűségből, kegyelemből.

3. „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek... mert te velem vagy” – tesz hitvallást a Zsoltáros.

A jó Pásztorba vetett bizalom az „én” és a „te” személyes névmások használatában is kifejezésre jut: „én nem félek, mert te velem vagy”.

Dávid személyes tapasztalatból ismerte mindazokat a veszedelmeket, amelyek fe-nyegezték a nyáját, és mint jó pásztor, mindig készen állt azok elhárítására még élete kockáztatásával is (1Sám 17,34–37). A jó Pásztor, Krisztus a keresztfán életét adta érettünk. Így vele járhatjuk a halál árnyékának völgyét.

„Még ha a halál árnyékának völgyében járok is... – mondja az Ige – nem félek!” Krisztussal együtt haladva, csak átmegyek a halál árnyékának völgyén. Az árnyék ráborul a völgyre, de mindig kisüt a nap. Ragyogóbb, mint azt valaha is emberi szem láthatta. Egy magasabb rendű életbe, a „színről színre látás” birodalmába kerülök, mert átléptem az örökkévalóság kapuján. Amíg azonban oda jutok, sok próbatétel tor-nyosul elém a völgyben. Életem eddigi kudarcai arra figyelmeztetnek, hogy egy pillanatra se maradjak el a jó Pászortól és a nyajától. A magam feje után járva, könnyen elbukhatok és céljavesztett lesz az életem.

„A te vessződ és botod, azok vigasztalnak engem” – folytatódik a bizonyásgtétel. A képnél maradvá: a pásztor megvasalt botjával védi a nyáját a ragadozók és rablók ellen, pálcájával az elmaradozókat noszogatja, az elkalandozókat pedig visszatereli a nyájhoz. A bot és a vessző azért nyugtatja meg a nyáját, mert ezeket a pásztor sohasem ellenük, hanem mindig érettük használja.

Számunkra a Szentírás a jó Pásztor vesszeje és botja. Igéjének tiszta tanításával vezet és biztat, védelmez és vigasztal. Egyben oktat és óv attól, hogy a sokféle tanítás

ne támasszon zűrzavart a fejünkben, mely által könnyen más, tőlünk idegen nyájba csapódhatnánk.

4. „Asztalt terítesz nékem... elárasztod fejem olajjal, csordultig van poharam” – vallja a boldog Zsoltáros.

Most egészen új kép tárul szemünk elé. E kép szerint „Isten vendéglátó gazdám” (Ravasz László), aki szeretettel fogadja az ellenségei elől hozzá menekülő, nála védelmet kereső vándort. A keleti ember még ma is örömmel és kiváltságnak tartja, ha ismeretlen utast vendégül láthat. A vendég otthont és gondos ellátást kap. Háza, mint a templom, védelmet nyújt szorongatói elől. Ugyanakkor megtapasztalja a Gazda túláradó szeretetét: „asztalt terítesz... elárasztod fejem olajjal, csordultig van poharam”.

Ebben a képben a zsoltáros mindent összefoglal, amit Isten tett az ő népéért. A kiválasztáson, a páskán és az fgéreteken keresztül a legutolsó áldozati lakomáig vezet az az út, ahol illatos olajjal megkent fővel, csordultig telt pohárral örvendeztek Jahve vendégei és asztaltársai.

Ezek az imaheti istentiszteleteken ezt a szeretetet tapasztalhatjuk meg. Ujjongó örömmel mondhatjuk: „Ímé, mily jó és mily gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak! Mint drága olaj a fejen, amely aláfolly... Mint a Hermon harmatja, mely leszáll Sion hegyeire. Csak oda küld áldást az Úr és életet örökké!” (Zsolt 133,1-3)

Az egész vers hangulata és tartalma arra vall, hogy az 5. versben található kép kapcsolatban van a hálaáldozatot bemutató „áldomással”, melynek értelme ez: „Isten védelme alatt vagyok.” Kell-e megnyugtatóbb érzés a mai összekuszálódott világunkban, mint ennek biztos ismerete?

A képnél maradva, így teríti meg számunkra a jó Pásztor, mint vendéglátó gazda, alkalomról alkalomra „az asztalt” a „hallható” és „látható” Ige javaival. Itt van ezen az asztalon Isten kegyelmének sok-sok jele. Egy másik mai napra kijelölt bibliai részre hivatkozva: van saru, van gyűrű, van tulok a hazatért tékozló fiú számára. Megkapjuk a legszebb ruhát, az üdvösség palástját. Mindezzel együtt jár egy jobb és biztonságosabb jövő, melynek ízét már most érezhetjük, de kimondhatatlanul több vár még reánk. Ezt az örömet még az ellenség sem tudja megkeseríteni, sőt, ez az öröm az, ami legyőz minden feszültséget. Ugyanis a felülről alászálló áldás az egyén és közösség életén át áradhat ki másokra. Nem lehet Isten áldása az, amely nem így sugárizk szét.

5. „Bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján, s az Úr házában lakozom hosszú ideig” – fejezi be bizonyágtételét a zsoltáros.

Aki egyszer megtapasztalta Isten szabadító szeretetét, az örökké Isten szentélyében szeretne lakozni, ahol az Ótestamentum hite szerint a „legközelebb” van Isten. Annak az Úr házában megtapasztalt jóság és szeretetközösség egész életében kísértársai lesznek. Így lesz „életem minden napja jóság és kegyelem” (Ravasz László). Ezt a felismerést nem zavarhatja meg többé senki és semmi, sem az ellenség, sem a halál. Isten jósága és szeretete életem végéig velem jár, mert a hit örök jelennek ismeri Isten jelenlétét.

A befejező versben a hangsúly az Istenhez és az egymáshoz kapcsolódó tartós szeretetközösségen van.

A 23. zsoltár, Luther szerint, hálaasztár. Gondoljunk most hálaadó szívvel és bűnbánattal arra, hogy Istennek milyen nagy áldozatába került pásztori szeretetének megvallása, amiről a mai Ige bizonyágot tett. „Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mi módon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (Róm 8,32)

Hálaadással fogadjuk el Jézus Krisztus áldozatát és a vele együtt járó ajándékait. Jézus pásztori szíve annak örvend, amikor látja, hogy „terített asztalánál” az atyafiak közösségében kivirágzik az életem. Ámen.

Mária és Márta

Alapige: Lukács 10,38–42

Az Igéből egy kedves, gyermekkorunk óta ismert kép tárul elénk. Jézust Mártának és Máriának a házában találjuk, ahol mindig szeretettel fogadták. Milyen jó lenne, ha most is sok olyan hajlék lenne a világon, ahol szeretettel és tisztelettel fogadnák be az emberek Isten Fiát. Milyen jó lenne, ha a te hajlékod is ilyen otthon lenne, ahová Jézus szívesen tér be, mert megtapasztalta, hogy te is szeretettel fogadod őt nemcsak a hajlékodbba, hanem a szívedbe is.

Érdemes megfigyelni, hogy ez a történet az irgalmas samaritánus példázata után van a Bibliában. Ugy gondoljuk, hogy azért van ez így, mert nem merülhetünk el a pusztá gyakorlatiasságban, hanem fel kell hogy emelkedjék a tekintetünk az örökkévalóság felé. Jézus máskor is arra tanította tanítványait, hogy sokféle szükségük keresése közben ne feledkezzenek meg arról, hogy először Isten országát és annak igazságát kell keresni, és akkor minden egyéb megadatnak nekünk (Mt 6,33).

Tudjuk, hogy Márta Krisztus Urunk hűséges tanítványa volt, aki most idegesen sürgött-forgott a házban, hogy a kedves vendég számára finom ételt készítsen. Nem vette észre, hogy a vendég Jézus mint a Lélek Fejedelme érkezett hozzuk. Jézus szelfden figyelmezteti, hogy ne vesszódjék a sok házi dologgal, mert neki nem az evés és ivás jelent örömet, mert számára nem a kenyér a fő, hanem a lélek eledele. Elismeri, hogy Márta szorgalmas és sokra igyekszik, de nem szabad sohasem elfelejtenünk, hogy felfelé, Isten felé kell irányítanunk tekintetünket.

Márta a mai ember életét példázza, aki sok munkával akarja magának megszerezni mindazt, ami a földi életet biztosítsa számára. Olyan sokra igyekszik a mai ember, hogy nincs ideje elmenni a templomba, hogy nincs ideje imádkozni, néhány csendes percet Istennek szentelni, mert mindig rohanni kell. Láthatjuk, hogy mennyi ideges, nyugtalan, rohanó ember van. Valósággal széjjeltépi az embereket a sokféle feladat végzése. Elfelejtik az Igét: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” (Mt 16,26)

Ez az Ige azt üzeni nekünk, hogy próbáljunk elcsendesedni, próbáljunk Istenre nézni, hogy lelkileg megerősödhessünk. Vannak, akik az Ige kapcsán szembeállították a hitet és a szeretetet. A Márta szorgalmas tevékenységét a Mária Jézusra figyelő magatartásával. A régi egyház azt hirdette, hogy jobb elvonulni a világtól, jobb kolostorban imádkozni és elmélkedve élni. Ha valaki kint a világban harcol, ha ott teljesíti kötelességét mint anya, napszámos vagy egyéb munkát végző, akkor ez a világi élet alacsonyabb rendű a kolostori életnél. Még a kolostorban is kétféle rendfokozat volt: az elmélkedők és a szolgálók fokozata. Az előbbiek elmélkedtek, imádkoztak, az utóbbiak dolgoztak, betegeket ápoltak, háztartást vezettek, végezték a sokféle munkát. Luther ezzel kapcsolatban egy példázatot mondott: a thébai szent Antal remete a pusztában azért imádkozik, hogy Isten mutassa meg neki, hogy ki a tökéletes ember. És Isten megmutatta. Álmat bocsátott rá, és így meglátta az igazi szentséget. Egy kis szolgálóleányt látott, azután egy kovácmestert, és azután egy katonát. A tanulság az, hogy ha valaki az Istent féli, ha Krisztus közbenjárását hitben elfogadja, ha napi kötelességét hűségesen elvégzi, nagyobb szent, mint az, aki reggeltől estig elvonultan elmélkedik és imádkozik.

Az Ige üzenete az, hogy Mária választotta a jobb részt, és nem Márta. Ha azt kérdezzük, hogy melyik jobb: a cselekedet hit nélkül vagy a hit cselekedet nélkül, az utóbbi mellett kell döntenünk, mert a hitből még mindig születhetik cselekedet, de a cselekedetből hit sohasem. Lehet valaki jó háziasszony, hűséges betegápoló, de nincs felmentve az alól, hogy Krisztus lábai előtt üljön és élete állandó tápláléka az Isten Igéje legyen. Ezen az úton járva úgy tűnik, hogy cselekedetektől akarunk megigazul-

ni, ez pedig képtelenség. A mi református vallásunk azt tanítja, hogy kegyelemből hit által igazulunk meg (Róm 3,24).

Tehát nagy hiba volna Mártát és Máriát szembeállítani egymással. Lehetséges, hogy a két testvér már az Úr jövétele előtt vitakozott egymással. Mindenik a maga akarata szerint szeretne volna a másikat formálni. Úgy tűnik, hogy Máriában van valami visszahúzódság, talán egy kis haragtartás, egy kis duzzogás, amint ott ül az Úr lábainál. Márta pedig nagy igyekezetében szinte tiszteletlenül szól, s azt akarja, hogy Krisztus neki engedelmeskedjék, állítsa oda Máriát, hogy neki segítsen. De Krisztus mást mond Mártának: „Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik őtől.” Ezt a helyzetet csak akkor lehet megoldani, ha mindketten Jézusnak engedelmeskednek. Jézus nemcsak azt akarja, hogy az egy szükséges dologra figyeljünk, hanem azt is, hogy az egy szükséges dolog birtokában szeretettel szolgáljunk.

Sok Ige van a Bibliában, ahol Jézus a hívőket munkába küldi. „Eredj el, és te is akképpen cselekedjél” – mondja az előző példázat végén a törvénytudónak. Nem az megy be az Isten országába, aki csak a szájával mondja: „Uram, Uram, hanem aki cselekszi a mennyei Atya akaratát” (Mt 7,21). Tehát a cselekedetből meglátszik a hit, de a hitből nem látszik meg a cselekedet, tanítja Jakab apostol (2,14–18). „Gyümölcsükről ismeritek meg a fát” (Mt 7,16). A gyümölcs pedig a jótett, a szolgálat. „Nem beszédben áll az Isten országa, hanem erőben” – tanítja Pál (1Kor 4,20).

Az irgalmas samaritánus példázata azt mutatja, hogy a pap és a lévita, akiknek a tanítás volt a fontos, s akik nem akartak tisztátalanná válni áltál, hogy egy sebesültet, talán egy halottat megérintsenek, ezért otthagyták vérében az utast, a samaritánus pedig, akinek hitében sok fogyatékos volt, akinek vallása sok-sok gyengeséget mutatott, mégis örök időkre példakép lett, mert jót tett, mert hozzámenvén, bekötözte sebeit.

Ha Mária és Márta szemben állnak egymással, akkor nagy baj van. A baj az, hogy nem engedelmeskednek Krisztusnak. Ha Krisztusnak engedelmeskednek, akkor megfogják egymás kezét, és így az egyik a másikat kiegészíti. Mária azt mondja, jer ide, Márta, ülj le velem az Úr lábaihoz, hallgasd te is az ő tanítását, utána megyek én is és segíték neked, ketten együtt hamar előteremtjük az ételt a Mester tiszteletére. Lehet, hogy így szegényesebb lesz az étel, de együtt készítjük és együtt adunk hálát érte Istennek, és így a lelki lakománk gazdagabb lesz, mert együtt részesülünk és elégedünk meg Jézus szép tanításával. Nem szabad osztozkodnunk és vitakoznunk, együtt kell részesülnünk az Úr áldásában. Az ő jelenléte mindig áldást jelent azoknak, akik vele vannak. Itt jár közöttünk is az Úr Jézus, és akkor távozunk boldogan a templomból, ha megtelt a szívünk az ő szeretetével, szelídségével és jóságával.

Közeledjete az Úrhoz, és közeledni fog hozzátok – hangzik felénk az Ige biztatása. Arra kell törekedni, hogy a Krisztus tiszta szeretete uralkodjék a szívünkben. Igyekeznünk kell arra, hogy úgy ne járjunk, amint egy megkeseredett tudós írta a sündisznókról: ezek elhatározták, hogy közelebb húzódnak egymáshoz, mert külön-külön nagyon fáznak és összebújva egymást melegítik majd. De amikor megpróbálták, a töviseik annyira szúrták egymást, hogy nem bírták elviselni. Újra szétmentek, inkább vállalták a hideget, mint a másik töviseit.

Vajon nem azért van-e az emberek között is olyan sok magányos és fázó lélek, mert félünk egymás töviseitől? Fáj a másik közelsége, mert csak úgy tudunk közeledni egymáshoz, ha fájó sebeket okozunk vele, és ezért inkább elhúzódnunk egymástól, holott a másik nagyon vágyik egy kis melegségre és kedvességre, jóságra és biztatásra, megértésre és szeretetre. A családban és a népek, nemzetek között is a tövisek okozzák a sok bajt. Igen nagy szükség van tehát Krisztus olyan tanítványaira, akik valóban igaz szeretettel tudnak élni a hétköznapi munkás világában is. Szükség van olyan emberekre, akik naponként találkoznak a szeretet forrásával, Jézus Krisztussal, és személyválogatás nélkül mindenkinek továbbítják Isten szeretetét. Legyünk mi is ilyen tanítványai Urunknak. Ámen.

Berke Sándor

Emelkedjetek fel, örökkévaló ajtók

Alapige: Zsoltárok 26,7-10

Találkozások jegyében élünk. Vannak olyan találkozásaink, amelyek alig érintik életünket, viszont némelyeket megjegyzünk, és egy életen át emlékezetesek maradhatnak számunkra. Egyes találkozások szinte szabadon sikerülnek, másokra nagy figyelemmel készülünk, mert valósággal éhezünk a szeretetben történő, felüdítő és érdekes találkozásokat rokonnal és barátal egyaránt. Vendégeinknek tiszta szobával, frissen húzott ágyneművel, pár szál virággal, finom falatokkal szeretünk kedveskedni. Minden találkozás, minden vendégfogadás apróbb átalakítással jár együtt. Azért is illik bejelenteni látogatásunkat, hogy a fogadó gazda kedvezően készülhessen a találkozásra.

Örömmondó Igénk ma életünk legfontosabb találkozását jelenti be. Erre a találkozásra nem szabad készületlenül érkezni, de nem lehet közömbösen várni sem! A hálás jelen- vagy utókor emléktáblával, emlékszobával vagy egyéb időtálló eszközzel jelezte és jelzi a nagy személyiséggel való találkozás emlékét. Az utókor mindig saját eszményei szerint ítélte meg a találkozás helyének fontosságát és az ott történt esemény értékét. Néha babékoszorúval és virágcsokorral, néha kiloccsantott festékekkel vagy más módon történő gyalázással fejezte és fejezi ki véleményét.

Ez a legfontosabb találkozás is emlékezetes marad számunkra. E találkozás rendjén az addig megfelelőnek vélt életkeretnek szét kell feszülnie, hogy az érkező önmagában és önmaga által ajándékozhatta az újat. Kevés számára a kapu, az ajtó is kicsi neki, hogy bejöhessen. Résre nyitott kételkedéssel, félelemmel megpattintott ajtókon hogyan is férhetne be a dicsőség királya?! – Ő, aki érettünk szolgáló formát vett fel magára, aki mindenben hozzánk hasonló emberré lett, kivéve a bűnt, hogyan is jöhetne be életünkbe, érdekeinkkel, bűnös hajlamainkkal, kétes kapcsolatainkkal, felszínes hitünkkel, gonosz vágyainkkal eltorlaszolt szívünkbe? Zsúfolt álprófétákkal teljes szívünkbe? Ezért egészen természetes, hogy ez a találkozás elégtelennek minősülő és működésképtelen életkeretünk szétfeszítésével kezdődik. Csak így történhet helyreállítás, csak így mehet végbe reformáció az életünkben. Egyébként csak az ajtóig jöhet a bejelentett vendég! Így a fogadtatás még emberi mércével mérve is elégtelen! Ennek a rendkívüli találkozásnak az lesz a következménye, hogy még a templom, ez a megszentelt életkeret is előbb szétfeszül, majd megújul. A zsoltáros Jeruzsálem szívébe, a templomhegyre várta az Úr érkezését. De még az „örökkévaló ajtók” méretei sem bizonyultak elégségesnek, hogy átengedhessék a dicsőség Királyát. Ezért fel kell emelkedniök, hisz túl alacsonyak a Nagyság fogadására. A vallásos ember életében döntő jelentőségű felismerni azt, hogy a langymeleggő hűlt, megszokásra épülő vallásos-egyházi életkeret nem elégséges az Úr fogadására, s ezért mindig reformációra van szükség! Ezt egyetlen kor gyermekének sem szabad elfelejtenie.

Tudatunkban egy másféle rontás-bontás képvilága él. Az emberi nagyság és gőg, önteltség és önérdek is feszíti a meglévő kereteket. Hajszolt élet, lebontott és megnagyobbított csűrök tanúskodnak gazdájuk jövőképeiről, aki az életet élvezve, biztonságban, jólétben kíván élni hátralevő napjaiban, mint a bibliai gazdag ember. Ez azért szánalmas életeszmény, mert már akár az éjjel elkérhetik lelkünket.

Jeruzsálemben jártam, a Jaffa-kapu mellett láttam egy járműbejárót. A II. Szulejmán szultán által épített remekművű kőfalat a múlt század végén a Jeruzsálemben templomszentelésre látogató Vilmos császár miatt kellett megbontani, hogy hintójával a szent városba hajthasson. Abba a városba, ahová egykor a világ Megváltója számárhátan vonult be!

De magunk is sokszor élünk át változásokat. Államok és barátságok bomlanak fel, házat, hazát, házasságot rontunk össze, mert nem vállaljuk az áldozatot, az Istentől kapott életkeret engedelmességet, alázatos szolgálattal való megtöltését. És még csak nem is szegyejljük bevallani, hogy az „Élvezd a napot!” (Carpe diem) jelszava a leg-

fontosabb elve a mai embernek. Ezért ha kell, hűtlenné is válunk. Hányszor feladjuk a kegyelmi lehetőséget önző, rövidtávú érvényesülésünkért! Valódi, krisztusi értékek feladásával, megtapasztalásával hányszor megtagadjuk az Élet Fejedelmét, csak hogy „a kenyér” biztosítva legyen számunkra. Ne csodálkozzunk azon, hogy lassan elmarad a „keresztyén” jelző nemcsak kultúránkból, de magatartásunkból és szóhasználatunkból is. Ha más megfontolások előtt emelkednek lelkünk szentélyének „örökévaló ajtói”, akkor nyilvánvaló, hogy nem a dicsőség királya fog oda belépni. Aki oda belép, erős és hadakozó lesz. A „világ fejedelme”, az Isten ellen lázadó hatalmasság foglalja el szívünket, gyarmatosítja és gyalázza meg életünket, rablánccon tart itt és most, és magával ránt az örök kárhozatba is. Ez a hatalmasság nem értünk fog hadakozni, hanem mindig ellenünk lesz erős és hatalmas! Mivel a gonosz mindig utánozta az Urat, így „keretmódosítással” fog élni: határozottan és ütemesen. Mi nem tudunk létezni vezető nélkül. Szívünk trónusán mindig ül valaki. De egyáltalán nem mindegy, hogy milyen úr lakozik bennünk.

Az sem mindegy, hogy milyen fogékonyak vagyunk a megnyíló ajtó szolgálatában. Ezért a zsoltárosnak ismételnie kellett a felszólítást. De jelentheti az ismétlés azt is, hogy a szívünkbe egyszer már bevonult uralkodó a következő döntését is ott akarja meghozni, mintha ismét „székfoglalót” tartana. Csak csodálni lehet a mi Urunk irántunk való türelmét! Hányszor kellett a legegyszerűbb elvárását is megismételnie, amíg azt meghallottuk? Milyen késedelmes a hallásra mennyei Urunk népe! Milyen nehezen emelkedik az ajtó, amikor a dicsőség királya oda belépni vágyik, amikor ott uralkodni akar! Ezért újra és újra felhangzik a dicsőség Királyának szava. Hozzánk való ragaszkodása csodálattal tölt el bennünket. A bemutatkozása alkalmával szívesen veszi azt is, ha újra azt kérdezik tőle és hírmondóitól: „Kicsoda ez a dicsőség királya?” Milyen fontos, hogy ilyenkor pontos és világos bizonyosságunk legyen róla. Ilyenkor kamatozik igazán a Heidelbergi Káté szerinti „biztos ismeret” és a „szívbeli bizodalom”, azaz az igaz hit!

A tévhitések és hamis végváradalmak, a fokozott vallási igények és a „vénesszonyos mesék” korszakában felbecsülhetetlen értékű a hitvallók örömteli tanítása, világos bizonyossága. Csak az ismeri igazán Urunkat, aki őt nemcsak teremtőként, de megváltóként és megszentelőként is ismeri és vallja: „a seregek Ura erős hadakozó Úr”! Mert Isten nemcsak megteremtett bennünket és nemcsak fájlalja bennünk eltorzult orcáját, hanem újjászül, újjáteremt és naponta megszentel. Isten népének és gyermekeinek az életében ezt látjuk. Isten győzött életünkben, és most a gyümölcsözés időszakának örvendhetünk, hisz bennünk is megteremti az alázat, a szeretet, az öröm, a békeség, a hála és a szívesség gyümölcsseit.

Hát nem csodálatos ez a „keretbontás”? Hasznavehetetlen, érthetetlen vegetálás helyett benne hozzá illő gyümölcsöket teremhetünk. Mindezt csak a felemelkedett ajtók és kapuk tudják elmondani. Hálánk méltó kell hogy legyen kegyelméhez. Hódolatunk méltó kell hogy legyen Isten szabadításához, trónfoglalásához és uralkodásához. Ezért sem maradhat szívünk félénk ajtónyitásunk után olyan, mint amilyen előzően volt. Minden vágyakozó szemnek be lehet tekintenie szívünkbe, és minden sóvárgó szívnek onnan lehet meghallania a dicsőség Királyának dicshimnuszát. Ez az egyenes következménye az Úr által lebontott és újjáteremtett életnek, szívünk reformációjának. Az Úr érkezésekor felemelkedett kapukon keresztül több szeretetnek és szolgálatnak, több szent és tiszta szónak, több Istent dicsérő vidám éneknek, több hálából fakadó adakozásnak, több bűnbánatnak, több megbocsátásnak kell kiáradnia ebbe a világba. Ez az Úr érkezésének, jelenlétének és uralmának lesz a bizonyossága. Ennek a bizonyágtételnek nem állhat ellen még az sem, aki most el van ragadtatva jelenlegi lelki szintjével, aki az Úrral való hűvös és „tisztes távolságtartásban” él. Ezért mind a ravatalok mellett, mind a magányban és elhagyatottságban, mind a bőség zavarában azt lehet és azt szabad kérdeznünk: „Kicsoda ez a dicsőség Királya?” A hamis dicsőség és a dicstelenség felismerésekor egyaránt ezt kérdezhetjük. Segítsük a kérdezőt akaró, az Istentől elfordult embertársainkat bizonyágtételünkkel.

Találkozások jegyében élünk. Az Úr érkezése, a dicsőség Királyának bevonulása után minden találkozás csoda, várva várt örömteli alkalom a bizonyágtételre. A legkisebb, futó találkozás is legyen arra irányuló próbálkozás, hogy az embertársunk életébe belépni akaró Úr előtt segítsünk neki ajtót és kaput nyitni. Minden találkozásunk legyen misszió. Erre nem emberi akarat, erőlködés és érdek vezet bennünket. A kimondott vagy ki nem mondott kérdésekre adjunk igaz és szavahihető, tömör és életes választ. Ne hétköznapi beszéddel, ne érdekesítő történetekkel válaszoljunk, hanem az élő Igével, Jézussal magával. A találkozás, a vendégfogadás így lesz valódi értékkel mindkét fél számára. Ezért a legnagyobb átalakítás és „keretbontás” sem túl nagy azért, hogy a dicsőség Királyának bevonulása és uralkodása valóság legyen az életünkben. Minden ilyen találkozás legyen élő figyelmeztetés számunkra.

Engedjünk a felhívásnak: „hadd menjen be a dicsőség Királya” szívünkbe, hogy ott uralkodjék a Szentháromság Isten dicsőségére és lelkünk üdvösségére. Ámen.

Dávid Lajos

„Ímé, ebédemet elkészíttem”

Alapige: Máté 22.1-10

Felolvasott Igénk azzal indul, hogy Jézus ismét megszólal. Akárcsak annyiszor az imahetek történetében vagy a mi életünkben is. Ezen a héten már hatodik alkalommal szólal meg. Lehetetlen, hogy ne álljunk meg hálaadással és megrendült örömmel megújuló közelsége előtt. Kimondott vagy ki nem mondott kérdéseinkre így felelünk: Hát nem fordult el még szeretete? Nem mondott le rólunk? Megmenthetőnek tart még mindig? Az évezredek óta hirdetett üzenete után még mindig van közölnivalója? Nem mondott el már mindent? Még mindig bízik a kimondott szó erejében? Megváltoztatható, megváltható még az ember? Igénknek nem csak indulása, hanem szavának ez az érettünk való, áldott megisméltődése, de az egész példázat is, ezekre a nyugtalanító kérdésekre keresi és ígéri a választ. E kérdéseket nemcsak az imahétre rendszeresen összeseregglő keresztyén gyülekezetek, de a perifériára vagy azon kívülre sodródottak is magukénak érzik. Jézus nem csak azért beszél ismét, mert hallgatói feledékenyek. Minden nemzedéknek saját magának kell kérdéseit kiizzadnia, s a felülről való választ is ismételten neki kell meghallania. Most azért mégse mi legyünk a kérdezők. Imádkozunk csendességért, hogy meghallhassuk annak az Úrnak a kérdését és hívását, aki ma megmentésünkért jelentkezik.

Jézus példázata a királyi menyegzőről szól, melyben a király magát Istent, a királyfi pedig Jézus Krisztust jelenti. A történet nem beszél a menyasszonyról, de más igehelyek összefüggéséből tudjuk, hogy a menyasszony az anyaszentegyház. Jézus Krisztussal tartja boldog nászát Istennek a világ kezdetétől elválasztott, megváltó szeretetének fehér ruhájával felékesített boldog népe. A keresztségben egykor maga Jézus, a vőlegény húzta ujjunkra, szívünkre az elválasztó szeretet jegygyűrűjét. Hitvallástételünk alkalmával boldogan válaszoltunk erre a megszólításra, mert felismertük, hogy számunkra nincs más életforma. A menyasszony ott áll vőlegénye mellett, akit nem kell meghívni.

Az a természetes, hogy ott áll, hogy nem tud más életet el se képzelni. Viharok sodorhatják, kísértések téphetik, bűnök sározhathatják, de ő ott áll vőlegénye mellett, mert tudja, hogy ott védelem és bocsánat van.

Vajon így van-é? Az Izráel-menyasszonyra kimondott legsúlyosabb vád éppen a hűtlenség, a paráznaság bűne. Isten kérdez! Nem a történelem, nem a lelkiismeret. Ezekkel mindig kiegyeztünk, magyarázatot, mentséget mindig találtunk. De vele, mellette hogy állunk? Vihar, kísértés, bűn nem sodort el mellőle? Nekünk valóban nem kell külön hívás, mert változatlan hűséggel mindig a helyünkön vagyunk?

Amikor elmondja ezt a példázatot Lukács evangélista, egy megelőző beszélgetésre utal, amikor valaki így kiáltott fel: Boldogok, akik Isten országában ebédelnek. De boldog-é igazán az egyház népe, hogy Ura vállalja a vele való közösséget? Sugárzik-é

rajtunk, belőlünk a Krisztussal összekapcsolt életünk öröme? Nem elméleti kérdések ezek. Ézsaiás hangján keresztül magának az Úrnak igen valós és a mi életünkre is érvényes panasza ez: „Miért jöttem, holott nem volt ott senki, hívtam és nem felelt senki sem” (Ézs 50,2). Ezért kell megisméltódnia, nemzedékről nemzedékre megújulnia Isten változatlan érvényű hívásának: „kész minden, jertek el a menyegzőre”. Ez a hívás az evangélium szíve, a felkínált szabadulás mentőöve. Évezredek múlhattak, de Isten szeretetének intenzitása nem lanyhult e hívásban. Próféta küldöttek egymást követő sorban tették fel életüket e szent küldetésre. Jeruzsálem megölhette a prófétákat, de Isten szeretete a kövekből is fiakat, hívogató szolgálókat támasztott. Megverve, deportálva, gályákhoz láncolva is elnémíthatatlanok voltak, mert szándéka szerint meg kell tudnia az embernek, hogy nála az örömmel, kegyelemmel milyen bősége vár rá. Nagyobb áldás senkit se érhet annál ebben az életben, mint ha hozzá is eljut ez a meghívás.

Palesztinában kettős meghívás volt szokásban. A házigazda először gondos mérlegeléssel összeválogatta a vendégeket, és elküldte a meghívást. Ennek elfogadása megjelenésre kötelezte a vendéget. A meghívás későbbi lemondása halálos sértésnek számított. Amikor már elérkezett a vendégség ideje, levágták az állatokat. Ezzel késznek tekintették a lakomát. Ekkor értesítették újra a vendégeket, hogy most már jöjjenek.

Mennyi és milyen gondos előkészület! A meghívottakkal való együtt örvendezés milyen nagy vágya feszül benne! Valóban úgy érezzük: ezt a meghívást csak elfogadni lehet!

Ekkor történt az a Jézus kortársai számára hallatlan eset, hogy a meghívottak egymás után lemondják a megjelenést. Egyszerűen fontosabb dolguk akad. Nem, nem ellenségek ők, nem harcos ateisták, az Isten elleni küzdelem propagandistái. Nem! Sőt! Szorgos földművelők, gondos férjek, családapák, lelkiismeretes kereskedők. Valóságos mintaemberek, akikről adott esetben még példát is lehetne venni. Nincs velük semmi baj! El is lehetne fogadni őket, de csak addig, ameddig Isten hívása el nem hangzik az életükben. Akkor derül ki, hogy még sincs minden rendben velük, akkor derül ki, hogy milyen egypólusú az életük. A hívás, amely ebben az életformában hangzik feléjük, éppen ebből az egypólusú életből akarja kihívni őket, de éppen akkor derül ki, hogy nekik nem is olyan fontos a király lakomája. Nem mérlegelnek, még lelkiismeret-furdalásuk sincs amiatt, hogy esetleg nem jól döntöttek. Gyors és egyértelmű a döntés s a döntésben a visszautasítás. Nem érek rá! Más dolgom van!

Nem görbe a tükör, amit Isten elénk tart? Nagyon igaz, nagyon mai, nagyon fájó! Életünk legnagyobb részét, kincseinket, melyekhez leginkább ragaszkodunk, Istentől távol élve magunknak rejtegetjük. Szerelem, üzlet, munka kirekesztette magából Istent. Szívünk is már ezeknek a könyörtelen rabszolgatartóknak szolgál, s amikor Isten jelentkezik és magához hív, akkor láncainkat nem akarjuk, de nem is tudjuk elszakítani. Mentséget keresünk, fűre-fára, ezernyi elfoglaltságunkra hivatkozunk, elsoroljuk megvalósításainkat, érdemeinket, pedig csak arról van szó, hogy nem érezzük jól magunkat Isten közelében, zavar a közösen mondott bűnvalló ima; pedig csak arról van szó, hogy semmi értelmét és értékét nem érezzük a lelki lakomának. Hihetetlenül találékonyak vagyunk kifogásaink hangoztatásában, pedig ha őszinték lennénk, be kellene vallanunk, hogy se az üzlet, se a családi élet nem megy Isten nélkül. Kizárjuk magunkból az Istenben való szívbeli örömet, visszavonulunk az üzleti, a családi élet sáncai mögé. Sokakat valósággal irritál az, hogy miért lábatlankodik, alkalmatlankodik még mindig az egyház ebben a világban, ahol már – úgymond – rég nem a lélek számít, hanem az, hogy „miből élek”. Családlátogató városi lelkészek fájdalmas tapasztalása ez az unott közöny, lobbanó ingerlékenység, sőt néha agresszivitás. Csoda-é, hogy Isten megmentő szándékának ez a teljes félreértése vagy szándékos félremagyarázása, illetve közömbösséggel való fogadása miatt elbúsul az isteni szeretet? Mert Isten nem hagyja megcsúfoltatni az ő kegyelmét! Ezt mondja ki Jézus ebben a példázatban. Akik megvetették a királyi menyegzőre szóló meghívását és hírnökeivel

is szembeszálltak, mind „elvesztek”. Isten sokféle módon és eszközzel védi meg megsértett fenségét, de a lényeg mindig az, hogy aki nem fogadja el a benne való élet ajándékát, az nem is talál életet, csak pusztulást.

Isten mai, imaheti gyülekezetét állítja választás elé most a Szentlélek Isten. A jelzést életünkre igényt tartó szeretetről rég megkaptuk. Közülünk senki se mondhatja, hogy sohase hallott erről. De ha hallottuk már az Igét és a meghívást Isten országába, tudjuk-e úgy rendezni dolgainkat, családi és anyagi életünket, hogy az egyezzen Isten Igéjével? Van-e erőnk azt mondani: Uram Jézus, jövök?!

Jézus példázatában Isten vendégváró szeretete az első visszautasítás után ismét kereső útra indul. Mert nem igazi szeretet az, amely nem keres társakat. Az öröm is társakat keres. Az Úr ösztönzése indítja a szolgálókat, hogy újabb toborozó útra induljanak. És ez a misszió nem emberi mérték szerint válogat. Éppen azok felé indul, éppen azokat keresi, akik a keresztutak tanácstalan vándorai, akiket eddig senki se méltatott hívogató szóra, akik a szeretet félreérthetetlen mozdulatára vártak, hogy repesve szaladjanak a drága öröm forrása felé. Jézus itt a maga küldetéséről beszél, mert ő ezért jött. A keresztutaknál hivalkodó tanácstalanok érintésére, szava indítására egyértelműen küldetésük irányába mozdultak. Hát még a többiek, akiket a példázat úgy említ, mint a sövények és szorosok páriáit. Ugyan ki gondolna rájuk? Ki venné őket emberszámba? Szegények, csonkabonkák, sánták és vakok. Lázárok a mindenkori „gazdag” kapujában, a disznók valyújánál éhezõ, tékozló fiak, hét ördöggel viaskodó „máriák”, eszüket vesztett, démonikus „gadarénusok”. Kinek számítanak õk, kinek jutna eszébe belőlük toborozni harci csapatot? Kinek jutna eszébe rájuk építeni a jövendõt? Bizonyára senkinek, ha annak a Jézusnak nem, aki názáreti programját éppen ezek érdekében hirdette meg.

Amikor az Úr megszólította õket, ezek sohasem mondták: nem megyek, mert szántóföldet vettem, mert nyomorult nincstelenek voltak s az igazi kincsük a megtalált Krisztus volt. Ezek sohase hivatkoztak családi elfoglaltságukra, mert megtagadta õket mindenki, Jézus pedig egy személyben szülő, barát és testvér tudott lenni számukra.

Testvéreim! Nem kellene alázatosan odahúzódnunk ezek közé az elvesztettek, de megtaláltak közé?! Most mi állunk a keresztútnál. Maradhatunk a magunkkal megelégedettek útján. Visszasompolyoghatunk eddigi életünk örömtelenségébe, folytathatjuk világmegnyerõ vállalkozásainkat. De van más választásunk is! Az asztal megterítve, Isten atyai szíve kitérve, s a méltatlanok között kegyelemből mi is megérkezhetünk.

Ha már megkóstoltuk asztalának erõt adó javait, van egy másik lehetőség is, Krisztus nyomában mi is elindulhatunk. Az ő nyomában tanácstalan, beteg, lenézett, kitzasztott emberekkel találkozhatunk. Amíg irtózunk tőlük, nincs bennünk Krisztus lelke. De akkor sincs, ha önfelédten örvendeni tudunk a Krisztusban s közben elnémit-jük magunkban a sövények csonkabonkáinak nyöszörgését. Mennyei nászára, földi örömére együtt vár a szerető Vőlegény! Induljunk elébe. Ámen.

Fazekas László

Egy kenyér – egy test

Alapige: 1Korinthus 11,18-26

A Krisztus-követõ Pál példaadással hívja korinthusi követõit, a meghasonlott egyházat, Istennek tetszõ hit- és közösségi életre, ugyanis a Krisztus-test közösségében emberileg a legtöbb vitát, meghasonlást és fájó szakadást az Úr szent vacsorájának a sajátos értelmezése és alkalmazása okozta és okozza. Az egyetemes keresztyénséget az egyetemes imahéten egyetemes büntudatnak, bünbánatnak és gyógyító szomorúságnak kell eltöltenie mind az egymás közti, mind a világvallások elõtti kapcsolatában.

Az apostol, íme, ezt a kérdést intézi hozzánk: hogy állunk az úrvacsora kérdésével, mivel a keresztyén egyháztestekben különféle módon értelmezik és gyakorolják e sákramentumot. „Dicsérjelek ezért titeket?” – kérdezi az apostol. Valóban, nem válik, nem válhat dicséretünkre az a sokféle felfogás és gyakorlat. Azt hiszem, ez az egyik

legsúlyosabb oka annak, hogy a 3. évezred küszöbén nem képes terjedni a keresztyén-ség, hogy kétségbeejtő módon beszűkül és nem képes gátat vetni a további lemorzso-lódásnak és elszektásodásnak. A sokféle értelmezési mód és gyakorlat nem használ sem a sákramentum tekintélyének, sem a gyengélkedő hitnek.

Az istentiszteletek gyakorlása és az egészséges hitélet megkívánja a világ szerint szokatlannak látszó magatartásformák – az önzetlenség és az együttérzés, a szeretettel-jesség és a megértés, a jóság és a közvetlenség – meghatározó szerepét a gyülekezeti életben. Amennyiben ezek helyét átveszik a világi társadalom normái, az egyház azon-nal megszűnik Krisztus teste lenni, és feleslegessé, ízetlen sóvá válik. A gőg, a cso-port- vagy személyes érdek, a kijelentéssel összeférhetetlen emberi normák és szoká-sok nyílt vagy álcázott formákban a tanítványság és az istenfiúság személyiségzavarát idézik elő. Korinthus példája azt bizonyítja, hogy az apostoli kor óta ez a belső veszély bármikor időszerűvé válhat, ha az evangélium tiszta hirdetése meglankad. Az egészséges hitélet és egyházi gyakorlat biztosítéka egyedül Istennek a Jézus Krisztusban adott kijelentése.

Pál apostol a legfontosabb kérdések tisztázásakor mindig az Úr Jézus Krisztussal érvel. Most is ezt teszi. Sajnos mi nem ezt tesszük.

Pál előadja, hogy miként ismerte meg az úrvacsorát: „Én az Úrtól vettem, amit át is adtam néktek”, attól az Úrtól, akit földön való járása idején test szerint sosem lá-tott, akinek a követőit bosszútól lihegve üldözte, s akinek földöntúli fénytől megvakít-va hallotta szemrehányó s elhívó szavát; akinek azóta teljes hűséggel és alázattal szol-gál. Az úrvacsora szerzője maga az Úr Jézus Krisztus. A szereztetés ideje: az az éj-szaka, amelyen elárultatott. Elárultatásának ideje nagycsütörtök éjszakája, melynek szenvedéseire figyelmeztet és emlékeztet mind az idők végezetéig, amikor – miként Dániel próféta látta – nagy hatalommal és dicsőséggel, mint diadalmas Úr fog megje-lenni.

A sákramentum látható jegyei a kenyér és a pohár. A kenyér az Úr teste. A megtört kenyér és a pohár az Úr megtörött testét és kiontatott véréjét jelenti.

A sákramentum által a Megváltó halálának gyümölcsseit tanítványainak, a benne hí-vőknek ajándékozza, hogy általa és benne éljenek. A sákramentum célja a Krisztusra való emlékezés: „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”. Emlékezetünkben elevenen kell élnie annak, hogy Jézus Krisztus miattunk és értünk halt meg. Amikor ezeket a je-gyeket látjátok – mondja Pál –, Jézusra emlékezzetek, s ha elfelednétek őt, akkor ezek a jegyek emlékeztetnek Krisztusra. Az úrvacsora jegyei előremutattak a Krisztus Jézus halálára.

Az úrvacsorában való részvétel által hirdetjük a világnak, hogy a Krisztus tanítvá-nyai vagyunk, hogy egyedül benne hiszünk, hogy ő a megváltás ajándékozója, Jézus Krisztus engedelmességéért, helyettes elégtételéért fogad el bennünket a szent Isten és ajándékoz meg benne és általa kegyelmével.

Az úrvacsorával élés gyakori esemény kell hogy legyen a gyülekezetben. Testi táp-lálékainkat gyakran vesszük magunkhoz, de tudnunk kell: „nemcsak kenyérrel él az ember”. A lelki táplálkozásnak állandósulnia kell a hívők életében. Az úrvacsora leg-ontosabb része az Ige. Addig kell az egyháznak az úrvacsorával élnie, amíg eljön az Úr. Az Úr lelke által itt és most jelen van közöttünk és bennünk, s az utolsó napon úgy jön el hatalommal, hogy mindenki meglátja őt. Az Úr vacsorájában való részesedés nem egyszerű, hanem állandóan megisméltendő esemény, melynek evangé-lium szerinti rendeltetését tisztán és elegyítettlenül meg kell tartani. Nem szabad elerőt-lenítenünk Isten rendelését.

Reformátoraink az Úrtól vették az úrvacsorai tanítást, amit őseink elébe adtak, s tették ezt prédikátoraink mindennapi kenyérrel és kezdetben fakupával. „Így éltek vele az apostolok, a reformátorok, hitvalló őseink, s így éltünk vele Isten kegyelméből mi is. Minekelőtte azonban elbocsátanánk titeket, kérünk és intünk, hogy Isten kegyelmét hiábavalóvá ne tegyétek magatokban.” Újraértelmezve a reformáció korának úrvacsorai gyakorlatát, megállapíthatjuk, hogy e téren is fordulatnak kell bekövetkeznie langy-meleg, tradicionális egyházi gyakorlatunkban (Jel 3,16). Kálvin János szerint az igazi

gyülekezet az úrvacsorázó gyülekezet. A rendszeres úrvacsorázás az egyháztagság egyik fontos ismérve. Az úrvacsorázásnak hitvalló szerepe van, ami nálunk – sajnos – elsikkadóban van. Sok esetben formai okok miatt élünk vagy nem élünk vele, emberi kapcsolatok ösztökélnek vagy fognak vissza. Azonban nem kellene ennek így lennie!

Az igazi keresztyén tanítás szerint a hívek minden napja, egész élete bűnbánat kell hogy legyen. Egyházunk gyakorlata szerint évi 6–8 alkalommal osztunk úrvacsorát. Lemérhetjük: sok-e avagy kevés? A bűnbánati nagyhétnek nevezett gyakorlat sok esetben formalitássá válhat. Nem tudtam nagyhétre járni, ezért nem úrvacsorázok. Így szoktak legtöbbször mentegetőzni. Mások meg félnek megjelenni az úrasztala fényében, hisz ez vizsga Isten és felebarátaink iránti szeretetünkről, kegyességünkről, hithűségünkről, élet- és világszemléletünkről egyaránt.

Az úrvacsora iránti közömbösségünk mai egyházunk egyik nagy nyomorúsága. Az események túlléptek rajtunk, s ma holnap csak dicső múltunk lesz, jövőnk kevésbé, mivel nem vagyunk élő keresztyének. A mestergerendákkal együtt eltűnik Szikszai György feketébe kötött imakönyve, a nagyszülőkkel kihal a kegyesség, és sokak számára az egyház a társadalmi intézményrendszer egyik része csupán, mely mint intézmény protestáló jellegénél fogva esetleg hézagpótló szerepet kap a többszörös kisebbségi létben. Ilyen beállításban az úrvacsora könnyen díszletté, formai kellékké válhat.

Testvéreim, rendszeres úrvacsorázás nélkül alig lehet kiegyensúlyozott hitbeli és lelki élet. Hiszen „lelki betegeknek való orvosság”, melynek egyetlen feltétele önmagunk megismerése, bűneink megutálása, valamint az, hogy ne találjunk senki másban örömet, békességet, hanem csak egyedül a mi Urunkban. Az úrvacsorázás nem válhat pótcselekvéssé, központi szerepéhez az egyházban nem férhet semmi kétség. Az úrvacsorának, a Szentírás értelme szerint, élő tekintéllyé kell válnia gyülekezetünk minden egyes tagjának életében. Minden alkalmat fel kell használnunk, amikor a szent asztal számunkra megterítették, „mert nem tudjátok, mely órában jó el a ti Uratok” (Mt 24,35–44).

Az úri szent vacsora legyen és maradjon mind személyes, mind gyülekezeti életünk legfontosabb eseménye és ajándéka Isten háromszor szent nevének dicsőségére. Ámen.

Adorjáni Albert

Hogy mindnyájan egyik legyenek

Alapige: János 17,18–24

I.

Ma este az egyetemes imahét keretében egy imádság töredéke hangzik el. Közülünk itt, bizonyára más helyen is a világon, többen fognak imádkozni a gyülekezetek tagjai sorából és velük „papok és főpapok” is. Kinek az imádsága lehet gazdagabb, mélyebb és tökéletesebb ennél? Ki tudott a múltban és ki tudna ma úgy imádkozni, mint mindnyájunk Megváltója, aki nemcsak megváltói munkája rendjén itt a földön kora reggel, napközben vagy késő éjszakába nyúló időben, hanem a kereszten szenvedve, a haláltusában is, az egész teremtett világot megváltó áldozata idején is éretünk imádkozott. Ebben a pillanatban is éreznünk kell, hogy kimondhatatlan fohászzkodásokkal esedezik értetünk és minden szentekért az Atya előtt (Róm 8,26–27). Imájában nincs vád és kárhóztatás, hanem magához ölelő, örökkévaló szeretet. Ez az imádság a keresztyén élet megszenteléséért történik, amelynek már itt a földön el kell kezdődnie, és amelynek a teljes megvalósulásig növekednie kell. Ez az Atya és a Fiú akarata.

Van ösvény és van út, mely a szentség útjának hívatik, s melyen csak a megváltottak járnak (Ézs 35,8–9). A szent város kapuin nem mehet be semmi tisztátalan, sem aki utálatosságot és hamisságot cselekszik (Jel 21,27).

II.

Az egyház egységéért imádkozunk ezen a héten, ma különösképpen. A korlátoknak és a szakadékoknak meg kell szűnniök, hogy a Jézus tanítványai, a keresztyének egyek legyenek. Mit tehetünk mi ennek az érdekében magunkért és másokért? Mi az, amit megtehetnek mások magukért és értünk?

Az idők folyamán Jézusra hivatkozva hitvallásokat és tanokat alkottunk. A hagyományok szerint különféle szertartásokat próbáltunk ki. Énekeket költöttünk és énekelünk a bibliai zsoltárok szövege alapján. Papi öltözeteket is készítettünk, hogy azokat alkalom szerint magunkra öltjük és külsőnkkel is megnyerjük a hallgatókat. Az egység érdekében sokszor összegyűltünk. Igyekeztünk megbeszélni a szükséges tennivalókat. Rendeleteket is adtunk ki, mégis egyre nagyobbak lettek a szakadékok. A sákramentumok kiszolgáltatása terén is új lehetőségeket kerestünk. Egyházi méltóságokat is beállítottunk, hogy nagyobb tekintélyünkkel hassanak. Kapcsolatokat is teremtettünk, melyeket szívéllyességünkkel és udvariasságunkkal igyekeztünk fenntartani. De sajnos bizalmatlanság, versengés, képmutatás támadt ezek nyomán, jóllehet még imádkoztunk is együtt. Ilyenkor ki-ki a maga nyelvén, ülve, állva, égre emelt vagy összekulcsolt kézzel, keresztet vetve és Krisztust emlegetve imádkozott. Az egységre való törekvésünket megrontotta és ma is rontja az örök rendbontó, a szakadásokat és elidegenedést munkáló Sátán. Mi már-már kezdünk belefáradni a jó törekvésekbe. Az ördög pedig frissen kapcsolja bele munkájába szorgalmas eszközeit.

A mai ittlétünk, ígehallgatásunk és imádságunk annak jele, hogy ha kevesen is, de mégis tovább akarunk haladni az engedelmesség útján. Folytatni akarjuk a Krisztus által nyert feladatunkat. De hogyan? Ki irányítson? Ki legyen az a vezéregyéniség az emberek közül, aki az élen állva irányítson?

A Jézus Krisztus főpapi imájában ma is megtalálhatjuk a helyes eligazítást, az egyetlen útbaigazítást, a tökéletes megoldást. Nehogy azt gondoljuk, hogy ezt ma fedeztük fel. Ez már kész volt, csak mi nem tettük igazán magunkévá, nem követtük úgy, ahogy kívánatos lett volna.

III.

Különböző körülmények között, más és más légkörben élünk. Az egyéniségünk is más. A szívek sem nyílnak meg igazán egymás előtt.

Maga Isten, a mi közös mennyei Atyánk egységünk fundamentuma. Tőle árad ki az igaz és tiszta szeretet. Nem ilyen-olyan szeretetet kell keresnünk, hanem az egyetlen. Az ő szeretete mindenkit magához vonz, mindenkit saját magával akar összekapcsolni. Isten ezt a szeretetet be is mutatta. Az első lépés az Atya és a Fiú tökéletes kapcsolata, tiszta egysége a szeretetben. Az Atya szereti a Fiát (Jn 5,20; 17,26). A Fiú szereti az Atyát (Jn 14,31). Ez a szeretetkapcsolat közöttük örök: „Atyám, te szerettél engem a világ alapjának felvettése előtt” – imádkozta Jézus (Jn 17,24b). Én benned éltem és te énbennem. Ez emberi értelmet felülmúló ismeret. Ő, bár felfoghatnánk még ma, még ebben a pillanatban mindnyájan.

Isten szeretetének legszebb példái a világteremtés, Jézus földre érkezése és kereszthalála. Jövetelével Isten mennyei szeretete áradt ki a világra. Ez a szeretet, amely képes megvalósítani a földön is azt az egységet, ami a mennyben a Szentháromság Isten személyei között megvan. Jézusban ez a szeretet velünk van. Igazán csak ő tud az Atyához és önmagához kapcsolni bennünket. Ha ez a kapcsolat valóban megtörténik, akkor az ő szeretete, ami reánk áradt, ami átjárt bennünket, tovább fog áradni tőlünk mások felé, és ez össze tudja kapcsolni a különféle helyen, állapotban és légkörben élő és imádkozó hívőket. Az Atya nem személyválogató (ApCsel 10,34–35). Minden nemzetből kedves előtte az, aki féli és cselekszi az igazságot.

Milyen megható mélységgel hangzik Jézus imájában: Értünk, vagyis a tanítványokért könyörög. Majd így folytatja: és azokért, akik majd az ő beszédükre fognak hinni énbennem, Jézusban, és nem emberekben, nem tanokban, nem hagyományokban. Az Atyától a Fiún át a tanítványok és a hívők szívébe áradó szeretet meg kell

hogy teremtsen az egységet. A Szentlélek által az első pünkösdi napján sok helyről és sokféle nemzetből összesereglett, más-más nyelven beszélő emberekkel megtörtént az egyetlen egyház testében való egységbe kapcsolódás csodája. Ez az esemény ma is végbemehet és végbe is megy, valahányszor mi mindnyájan, akik ma az Igét, Jézus főpapi imádságát halljuk és hisszük, megkeseredünk a magunk eddigi, igen emberi és hamis szeretete és téves hite miatt.

Nem lesz egyforma a templom külseje. Nem fogjuk leutánozni a berendezési tárgyakat. Nem lesz egyforma a „szent öltözetünk” – nem is ez a fontos. Érthető beszéddel vagy énekelve mondhatjuk el majd az Igét. Más és más időben gyűlhetünk majd egybe. Térdre borulunk, állva, összekulcsolt vagy felemelt karral fogunk imádkozni – mindegy, de az egyház Fejére fogunk mindnyájan tekinteni.

IV.

Jézus az egyetlen szabadító. Krisztus a mi legfőbb tanítónk és prófétánk, egyetlen főpapunk és örökkévaló királyunk. Jézus Krisztus a mi élő Urunk, aki feléje fordított tekintetünket megragadja és három szóban feltárja előttünk az egység titkát.

Én érettük – ez az első kifejezés. Mi is gyakran használjuk ezt a személyes névmást. Benne bemutatjuk saját énünket. Én vagyok az első először és másodszor, esetleg harmadszor – szoktuk mondani. Én legyek az – igényeljük –, akiért mindent meg kell tenni. Ha kapni lehet, én legyek az, akit előnyben részesítenek. Amikor Jézus megszólal, akkor az lesz a fontos, amit ő mond és amit ő tesz. A sok baj mindig abból származott és származik, hogy azt, amit ő szólt és tett, nem hallgattuk meg és nem tettük meg. Mi mindig mástól vártuk az első lépések megtételét. Jézustól azt halljuk, tetteiből azt láthatjuk, hogy ő szeretett minket először, ő indult el felénk, elhagyva az ég dicsőségét. Én hívtam – mondja Jézus – és én kerestem, én találtam meg, én bocsátottam meg egyszer, kétszer és hetvenkétszer. Én szenvedtem, én vettem magamra a világ bűneit, én vállaltam bűneitekért a büntetést, én haltam meg érettük és támadtam fel, hogy mennybe menve helyet készítek számotokra az Atyánál. Én tettem meg mindent azokért, akiket szeretek és akiket magamhoz akarok vonni. Nem vártam, hogy sürgessenek. Nem mondtam soha, hogy nem vagyok köteles, hogy menjen már más is. Menjenek az angyalok! Tegyen már más is valami jót. Én tettem meg mindent, én végeztem el mindent érettetek.

Érettünk. Jézus megváltó szeretete felénk irányul. Jézus azokért áldozta magát, akik ma mellette vannak és holnap elhagyják, akik ma követik és holnap megtagadják. Azokért, akik nem fogadták be. Érettük! A gazdagokért és a szegényekért. Mindenkiért. A hazugokért, a paráznákért, az ellenségeiért. Nem kell tovább sorolnom most. Csak a jelenlevőknek mondom: érettünk, éretted, aki ezt most hallod!

Odaszentelem, magam azokért, akik gyakran mondják egymásnak: nem tudok időt szentelni neked. Nincs időm a templomba menni, nincs időm imádkozni. Isten dicsőségére, a templomra, mások javára nem tudok pénzt szentelni. Elég a magam baja. Nem tudok adni. Nem is akarok! Nem tudok áldozni, mert mindenre nekem van először és másodszor szükségem! Jézus itt főpapi tevékenységére utalt: odaszentelem magam érettük. Meghalok érettük és helyettük. Magamra veszem tisztátalanságukat, és tisztaságomat, szentségemet adom helyette. Meghalok az igaztalanokért, hogy nekik adjam igazságomat. Tövisből font koronát hordozok, hogy másnak általam az örök élet hervadhatatlan koronája jusson. Kegyelemmel és irgalommal koronázom meg az arra nem méltókat. Így tesz megszentelteké bennünket.

Ahogy beszélünk szent hajlékról, szent kenyérről, szent kehelyről, anyaszentegyházról, úgy legyenek – mondja az Úr – szent fiaim, megszentelt leányaim, öregeim és ifjaim, papjaim és híveim.

Testvérem, aki most ezeket hallod, hiszed-é, elfogadod-é, vallod-é boldogan: Áldott az Úr, az én Istenem, aki jött és megkeresett, aki megtalált és magához ölelt. Köszönöm, hogy javait velem közölte, hogy szentségében részesített. Hadd lehessenek megszentelt gyermeke, akinek az a vágya, hogy másoknak is adhasson ezekből, hogy

másoknak is szeretetközössége legyen az Úrral. Volt-e már részed ilyen örömben és bizonyosságban?

Az ebből az önfeláldozó szeretetből élő, megszentelt élet teszi hathatóssá az egység megvalósulását a nagy megosztottságban. Minden más emberi vélemény, minden más emberi ösvény és út, minden szép szertartás semmit nem ér.

„Szánjátok oda a ti testeteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul mint a ti okos tiszteleteteket” (Róm 12,1).

Kezdjük el ezt itt és ma. Imádkozzunk együtt Isten dicsőségéért, az egyház egységéért, magunkért és szeretteinkért. Ámen.

Nógrádi Béla

Az Úr a te őriződ

Alapige: Zsoltárok 121

A szombat estéli énekünkben így dicsérjük az Urat: „Minden hétnek végével / Szívünk tele hálával” (193/6). Nem csak a fáradtságot kell éreznünk egy hét vagy egy nap végeztével, hanem arra kell gondolnunk, hogy kegyelemből tartattunk meg, ezért hálával tartozunk Istenünknek minden alkalommal. De az elmúlt hét különösen gazdag volt kegyelmi ajándékokban. Nem csupán a mindennapi kenyérünket rendelte ki az Úr, hanem lelki ajándékokat is kaptunk. Naponként hallgathattuk az ő szent Igéjét, és hiszem, hogy azok, akik rendszeresen részt vettek istentiszteleteinkben, hitükben megerősödve, önként buzdulnak hálaadásra.

Holnap befejeződik az imaheti bizonyágtétel-sorozat, tekintetünk most már a jövőendő felé fordul. Az év első napjaiban amúgy is sokat gondolunk arra, hogy vajon mit hoz a jövőendő? Senki sem jövőendölheti meg a bekövetkezendő eseményeket, de mindannyian érezzük, hogy nehéz út előtt állunk. Nem sorolom fel a nyilvánvaló gondokat, veszedelmeket, fenyegetéseket. Ezt mindenki érzi, tudja. Bátran indulunk mégis előre, mert hallottuk a zsoltáros vallomását: „Megőrzi az Úr a te ki- és bemeneleledet mostantól fogva mindörökké.” A célba érkezés nem az út minőségétől függ, hanem attól, hogy miként járunk rajta. Sima, kényelmesen járható úton is elesik a gondatlan vagy éppen részeg utas, viszont a legveszélyesebb útszakaszon is átjutunk, há van, aki őrizzen, vezessen. Nekünk olyan őrizőnk van, aki mindenkinél hatalmasabb, aki szeret minket és még a gondokat, próbatételeinket is javunkra fordítja, „mivelhogy ezt megcselekedheti mint mindenható Isten, és meg is akarja cselekedni mint hűséges Atya” (Heidelbergi Káté 26).

Vizont hiába van őriző mellettünk az ismeretlen úton, ha mi nem figyelünk intelmeire. A gépjárművezetők milyen gondosan figyelnek a forgalomirányító jelzésekre, tanulmányozzák az ismeretlen országok térképét, célba akarnak érkezni, ezért betartják a forgalmi szabályokat, ellenkező esetben csak baleset lesz a gondatlanság következménye. Az Úr megőrzi minket az úton, de csak akkor, ha figyelünk reá. A 121. zsoltár első versében a szerző költői fogalmazásban, jelképesen tesz bizonyosságot a maga figyelmességéről, mikor így szól: „Szemeimet a hegyre emelem, onnan jön az én segítségem.”

A turizmus világában közismert a hegyek vonzó ereje. Már a messzi távolból nézve is elbűvölő, lebilincselő látvány a kék hegykoszorú, különösen akkor, ha a magasabb csúcsokat fehér hólepel borítja. A völgyben élő zarándok számára felüdülést, indíttatást jelent a látvány. Felébred a vágy, hogy közelebbről ismerhesse meg a csodálatos világot. A hegyi túrák, kirándulások fárasztóak ugyan, de az élmény megújító erejét viszi haza a kiránduló. A hit útján a hegyek a magasságot jelentik, közelebb emelnek az éghez, ezért van a hegyeknek különösen nagy jelentőségük a Szentírás üzenetében. Az üdvtörténet útján a bibliai hegykoszorúból több kiemelkedő csúcs visz közelebb az Úrhoz, „aki teremtette az eget és a földet”, de e mostani igehallgatásunk csak a legfontosabbakhoz vezethet el, ezért emeljük fel szemeinket együtt a hegyekre, hogy onnan valóban segítség érkezék mindnyájunk számára.

Az ószövetségi hívő és így a zsolttáros számára is bizonyos a Sínai-hegy a legfontosabb, legkiemelkedőbb csúcs, ott történt a törvény általi szövetségekötés (2Móz 19,1–15). Az ószövetségi hívő ember lelki szemeit a hegyre emeli először, de nekünk, hívő keresztyéneknek is ide kell figyelnünk az elindulásakor. Megőrzi az Úr a mi ki- és bemenetelünket, de csak akkor, ha komolyan vesszük a Tízparancsolat üzenetét, ha az valóban törvényszerűen vezeti lépéseinket ünnep- és hétköznapiakon, magán- és társadalmi életünkben egyaránt. Gyermekkoromra emlékszem. Falunkban abban az időben hitbuzgó izraeliták is laktak. Az egyik osztálytársam és barátom is közéjük tartozott. Meglátogattam őt többször, és láttam, hogy a lakás főbejáratának két ajtófélfáján gondosan összetűrt, védőburokba helyezett papírtekercs volt, és azt ők a reggeli elindulásakor megérintették. Kérdeztem: mi ez? Ő azt válaszolta, hogy a törvény, amelyet nekik tiszteletben kell tartaniuk, azért érintik meg, hogy emlékezzenek reá egész nap. Nekünk nincs ilyen külső emlékeztetőnk, de adja Isten, hogy a szívünkben hordozzuk a parancsolatokat.

Mi valljuk, hogy kegyelemből hit által igazulunk meg, de ez nem jelenti azt, hogy könnyelműen vétkeskedünk Isten törvénye ellen. Nem a törvény cselekedeteiből érdekeljük ki az üdvösséget, de a kegyelmet talált lélek követi a megigazultak útját, amelyen Isten törvénye biztos irányt mutat. A Tízparancsolat tiltó rendelkezései gátat vetnek bűnös vágyainknak. Természet szerint hajlandók vagyunk minden gonoszra, de a parancsolatok által Isten fogja a mi kezünket, vezérelje lépteinket, a zsolttár vallomása szerint „nem engedi, hogy lábaid inogjon”. Sokszor megkísértetünk azzal a gondolat-tal, hogy a korlátozó parancsolatok nélkül is lehetünk kegyesek, de ez már a kísértő közelségét jelzi. Alapigénk pedig Isten közelségéről tesz bizonyosságot, amikor így szól: Az Úr a te őriződ, az Úr a te árnyékod a te jobb kezed felől. Az árnyék mint hasonlat a közelséget fejezi ki. De a zsolttárfró a nap hevétől védő áldását is kiemeli. A forró égőv alatt nagy felüdülést jelent a védelmet nyújtó árnyék. Nyáron sokszor mi is érezzük ennek védelmező hatását. Isten a mi őrizőnk, de csak akkor, ha el nem szakadunk tőle, ha közelében maradunk és a közelséget az ő szent parancsolatainak a megtartása által éljük át. E parancsolatok nem csupán gátat jelentenek, hanem védőbástyát a Sátán minden támadása ellen. „Erős várunk nekünk az Isten” – énekeljük szent meggyőződéssel, és boldog az, aki az ő oltalmát valóban elfogadja, megtartván az Úr törvényeit.

Az ószövetségi hívő zsolttáros ezt írja: „Az én segítségem az Úrtól van, aki teremtette az eget és a földet.” Az Apostoli Hitvallásban mi is így teszünk bizonyosságot a mi hitünkről: „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.” A zsolttár idézett verse az Atya színe elé állít, tőle várjuk a segítséget, de a mi hitünk még gazdagabb, mert hisszük, hogy az, aki teremtette az eget és a földet, „nekem az ő Fiáért, a Krisztusért Istenem és Atyám”. Így vezet ez a zsolttár is a mi üdvözítőnkhez, noha nincs szó szerinti messiási jövendölés benne. Így emeljük most mi is szemeinket ama másik hegyre, ahol ő a sokaságnak magyarázta a törvényt (Mt 5,7). Beállunk a tanítványok sorába, akik nem csupán hallgatják a törvény magyarázatát, hanem követik is azt cselekedetek által. „Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek...” – e bevezető mondat először az ószövetségi hívekre utal. Nekünk is ismernünk kell a kijelentés útját, de ismernünk kell a mi egyéni, emberi utunkat is; utunkat csak úgy folytathatjuk céltudatosan, ha visszatekintünk az elindulásra – viszont döntő jelentőségű vágy a célba jutás lesz és marad. Követnünk kell Jézust, aki most is előttünk halad, aki velünk van és vezet minket. „Én pedig azt mondom nektek” – hangzik a parancsolatok magyarázatánál, és azonnal érezzük, hogy nem elegendő a külső kegyeskedés, a törvény látszatmegtartása. A mi utunk felfelé vezet, minden lépéssel közelebb hozzá. Most értjük meg, hogy nem elegendő csak meglátni a hegyet, felemelni tekintetünket a magasságba, hanem el kell indulnunk a magasság felé. Úgy, mint a hegyi emberek, felkészülve az útra, vállalva azt a többletfáradtságot, amit a hegymászás jelent. Közben rendszerint úgy érezzük, hogy lehetetlen továbbhaladni, erőnk lankadozik, de épp az ilyen helyzetben Jézus Urunk új erőt és segítséget ad azoknak, akik föltekintenek reá, akik kéri az ő segítségét.

Lehet közben kísértő gondolatunk, elkényelmesedünk, elfáradunk, úgy gondoljuk, nem érdemes a hit útján járni. Nem mi gondoljuk ezt, hanem a Sátán sugallata minden ilyen kényelemvágy. Boldog, aki mindvégig állhatatos marad, aki felérkezik a csúcsra. Ismét egy drága hegyre emelhetjük fel így szemeinket, s láthatjuk már a testben hit által megdicsőült Urat. A Tábor hegyre vezet most minket is, mint annak idején a három kiválasztott tanítványát (Mt 17, 1–8). Hiszem, hogy e mostani imaheti bizonyágtételek által is segített Urunk minket, hogy közelebb jussunk a célhoz. Elgondolkozunk sokszor afelett, hogy miért csak három tanítványt vitt fel az Úr a megdicsőülés hegyére? Nem lehettek elkeseredve a többiek, amikor visszatérve hallották a beszámolót e csodálatos élményről? E kérdésre sokféle magyarázatot találunk, de nincs jogunk az Úr tetteit kritikusan értékelni. Úgy érzem, tanúkat hívott magával, hogy majd azok bizonyágtételére hallgatva a többiek is, de nem csupán a lent maradt kilenc, hanem az idők végezetéig megszámlálhatatlan nagy sereg – vágyakozzék e csúcs felé és tegye meg a felfelé vezető utat, követvén őt. Nekünk is megadatik a lehetőség, ha erre a hegyre is már most felemeljük tekintetünket.

Péter azt mondja: „Uram, jó nekünk itt lennünk.” Maradandóvá akarja tenni ezt az örömet, hajlékot akar építeni Mózesnek, Illésnek és az Úrnak. A templomról van itt szó. Ott a csúcson nem épülhetett meg a templom, mert itt a völgyben, az élet áradatában kell nekünk egy drága hely, ahol hallhatjuk, hogy Mózes és Illés beszélnek az Úrral. Az ószövetségi választottak az Úr Jézus Krisztushoz vezetnek bennünket e beszéddel. Mózes a törvényt, Illés a próféciaát jelenti jelképes értelemben. Az Ószövetség bibliai könyvét a héberek így is nevezték: a törvény, a próféták és a többi írások. Templomainkban a teljes Szentírás üzenete hangzik, mert „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre” (2Tim 3,16). Amikor a 121. zsoltár írója szemeit a hegyekre emelte, bizonyára a Sion hegyére is gondolt, mert az a hegy szerepel a legtöbbit a zsoltárok könyvében. A legszebben a 65. zsoltár tesz vallást arról az örömről, melyet egykor Péter így fogalmazott meg: „Jó nekünk itt lennünk.” Ezt a felemelő örömet most az egész gyülekezet érzi. Ez a templom kegyelmi ajándéka.

Kedves testvéreim, vajon mit jelent nekünk ma a templom? A Sion név fogalomná lett, gyülekezetek építenek új templomokat, Istennek hála, most már a nehéz gazdasági helyzet ellenére is lehetséges ez, de vajon csak azért épülnek templomaink, mert miként az elmúlt nehéz időkben egyetlen menedékünk volt az Úr hajléka, úgy most is itt érezzük igazán otthon magunkat, mert itt érezzük igazán, hogy az Úr a mi őrizőnk, hogy számunkra menedékhely e hajlék, vagy pedig azért, mert igazi honvágy van lelkünkben, mert tudjuk, hogy e földön jövevények vagyunk, hogy hazánk a menny, hogy oda nyit kaput Isten, amikor megnyílik a templom kapuja láthatóan előttünk, és amikor a teljes írás üzenetere nem csupán felfigyelünk, hanem azt megszólításnak érezzük és követjük őt, aki előttünk jár, megőriz minden gonosztól?

Egy kérdést vetettem fel, és erre mindnyájunknak válaszolnunk kell. Önvizsgálatot kell tartanunk az Ige mértéke alatt. A megdicsőülés hegyének története így fejeződik be: „Mikor pedig szemeiket fölemelék, senkit sem látának, hanem csak Jézust egyedül” (Mt 17,8). A zsoltáriró is fölemeli szemeit a hegyekre, mert onnan jön az ő segítsége. Vajon mi hogyan emeljük fel tekintetünket? Mire figyelünk, kit látunk az istentiszteleteken? Nagyon nagy kísértés összetéveszteni az istentiszteletet egy más jellegű gyülekezéssel, összejövetellel. Megfigyeljük, ki volt jelen, még talán azt is, hogy ki milyen ruhát viselt, de vajon csak annak örülünk-é, hogy Istennek hála sokan vettünk részt ma is az istentiszteleten, vagy pedig annak, hogy őt hallgattuk, akitől valóban jön a segítség minden körülmények között, akkor is, ha egyedül maradok, ha erőtelen leszek, ha már a templomba sem bírok eljönni, de ő otthonomban is velem marad, mert föl vitt engem is a hegyre? Az távozik áldással minden alkalommal e hajlékból, aki Üdvözítőnket hallotta itt az emberi bizonyágtétel által, és aki őt követi.

Hiszem, hogy azzal a szent elhatározással indulunk haza, hogy mi Jézust akarjuk követni. Ígéretünk van, hogy velünk marad minden időben. Az ő közelsége oltalom. A zsoltáros ezt mondja: „Nem engedi, hogy lábad inogjon”. Ő megújuló erőt ad. Ha

elesünk, ő felemel. Csak emeljük mi is tekintetünket a magasba, a hegyekre, és lássuk végezetül a legdrágább hegyet: a Golgotát, ahol a bemutatott legdrágább áldozathozatalban érettünk is hullott a mi főpapunk drága vére, hogy nyitva legyen az út a magasság felé a megtérő bűnösök számára. Ámen.

Csiha Kálmán

Szólj, Uram!

Alapige: 1Sámuel 3,1-10

A Sámuel első könyvének harmadik része azzal a tudósfással kezdődik, hogy amikor a kisgyermek Sámuel a templomban szolgált, már régen nem volt nyilvánvaló látomás Izráelben.

Izráel népe Isten választott népe volt. Isten vezette őt gondon, küzdelmen, örömmön, bánaton át, és Izráel népe életében sokszor volt nyilvánvaló látomás. Isten kétfelé választotta előttük a Vörös-tengert, a vándorló nép előtt járt nappal felhőoszlopban, éjjel tűzoszlopban, útjukon a csodák követték egymást. Isten szólt, figyelmeztetett, vezetett, megbocsátott. Milyen szép lehetett ennek a népnek az élete a nyilvánvaló látomások sorozatában. Azonban most elérkezett egy olyan idő, amikor nem volt nyilvánvaló látomás. Igaz, szokás szerint megtartották az istentiszteleteket. Talán egy kicsi kegyes hangulat is volt az életükben, amikor a templomból hazamentek, de Istennel nem találkozott senki, Isten nem üzent semmit sem. Nem volt egyetlen szív sem, mely megnyílt volna, nem volt próféta, aki beleszólt volna az életükbe. Nem volt nyilvánvaló látomás. Isten nélküli volt az életük, még hogyha emlékeztek is a szokás, a hagyomány keretében reá.

Közöttünk is kétfajta élet van. Van olyan élet, amelyikben nyilvánvaló látomások vannak, s ha valaki bejön a templomba, érzi, hogy Isten üzen neki. Van olyan imádság, amikor összekulcsoljuk a kezünket és érezzük, hogy meghallgat engem az én Istenem. Van úgy, hogy életünk egy-egy sorsfordulójánál érezzük: Isten akar velem valamit, hogy áldólag beavatkozik az én életembe.

Van, amikor nyilvánvaló látomások sorozata az életünk. Megnyílik az Ige, megnyílik az ének, megnyílik az imádság. Jézussal találkozunk az úrvacsorában.

Van, amikor eljön valaki a templomba, áldást és békességet szeretne kapni, de mégis üres és kongó szívvel megy haza. Van úgy, hogy valaki kézbe veszi a Bibliát, oldalakat olvas, és élete számára semmi erőt nem nyer belőle. Van úgy, hogy valaki imádkozni akar, de mégis üres, süket csendbe hullnak a szavak, de nem felel, nem válaszol Isten: nincs nyilvánvaló látomás.

Vajon hogy nem üzen ilyenkor Isten? Ilyenkor elhagy bennünket Isten? Hiszen mi is az ő választott népe vagyunk, hiszen bennünket is vezet örömmön, gondon, remény-ségen, bánaton, könnyön, mosolyon át. Hiszen amikor megkeresztelték, nekünk is azt üzente Krisztus: én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.

Isten szüntelen keresi a keresztségben elpecsételt gyermekeivel való találkozást. A Szentírás azt tanítja, hogy a kiválasztó Isten különösképpen beleszól azoknak az embereknek az életébe, akiket dicsősége szolgálatára rendelt. Mégis megtörténhetik és megtörténik, hogy az egyik lélek, aki itt van a templomban, üresen megy haza, míg a másik lélek meggazdagodva tér vissza otthonába. Az egyik életében lesz Istennel való találkozás, a másik viszont csak ült az emberek között és üresen megy haza.

Pedig Isten mindenkinek kereste a szívét! De ez olyan, mint amikor elromlik valami a rádióban vagy a tévében. Hiába kapcsolod be, nem hallszik a hang, a kép se látszik, jóllehet a tévé leadója műsort sugároz, de rossz a készülék, megszakadt a kontaktus, kiégett valami biztosíték. Ezért a hibás alkatrészt ki kellene cserélni, hogy újra legyen kép az ernyőn és újra legyen hang a rádióban.

Ilyen vevőkészülék az emberi szív is.

Valami néha kiég a szívünkben. Talán a bizalom, talán a hűség, talán a szeretet, talán az engedelmesség, talán az Istenre hallgató hit. Valami kiég a szívben, és akkor

nincs nyilvánvaló látomás. És akkor ménsz és keresed Istent, szinte tapogatódsz, mint a vak, és mégsem tudod megtalálni, pedig ott van körülötted, ott van melletted az életben, mint a rádióhullám a szobában, és mégsem hallod és mégsem látod, de nem azért, mintha nem lenne ott, de nem azért, mintha nem akarna segíteni, hanem mert a szívvedben valami megszakadt.

Itt belül van a hiba, amikor nincs nyilvánvaló látomás. El kell indulnunk, hogy itt belül megkeressük a hibát. Kérni kell Istent, hogy igazítsa meg a kiégett dolgot a szívünkben, hogy újra úgy mehessünk haza a templomból, hogy vele találkoztunk, hogy újra úgy tudjunk imádkozni, hogy újra úgy tudjunk vele beszélgetni, hogy hatalmát meglássuk csillag ragyogásában, az atomvilág titkaiban, az életünk eseményeiben, a gyermekünk szemének csillogásában, hogy legyen az életünkben mindennap nyilvánvaló látomás. Isten azt akarja, hogy legyen! Azt akarta akkor is Izráel életében.

Ebben a régi történetben is arról van szó, hogy Isten visszaállítja a vele való kapcsolatot; újra szól népéhez, megtisztítja népe szívét és a templomot.

A történetben egy régi templomot látunk. A templomban ott van a Tízparancsolat ládája, ott ég a szövétnek, és ketten vannak mellette: Éli, az öreg főpap, és Sámuel, a fiatal gyermek, aki készül a papi hivatásra.

Éliről azt olvassuk a Szentírásban, hogy meghomályosodtak már a szemei. Már az életből kiábrándult, összetört ember lehetett. Két gyermeke pap volt, de azok züllött életet éltek, a gyülekezetet is elidegenítették a templomtól. Éli erőtelen szavakkal próbálta inteni őket, de azok nem hallgattak rá. Isten figyelmeztette Élit, hogy meg fogja büntetni érte, de ő nem tudott fellépni gyermekeivel szemben. Homályosan látott, valahogy minden mindegy volt már a számára, nem akarta meglátni már a bűnt sem a maga életében.

Nem volt ereje szembeszállani a bűnnel. Mindenből kiábrándult ember volt, aki beletörődött abba, hogy minden jól van úgy, ahogy van.

Nem ismered-e meg ezt az Élit, aki ott ül a te szívvedben, a te templomodban?

A Szentírás azt mondja, hogy az emberi szív a Szentlélek temploma. De a mi szívünkben is ott van egy ilyen öreg Éli, akiről azt mondja a Szentírás, hogy az az ömber, a régi ember, akinek minden mindegy, akinek nem számít már a bűn, akinek meghomályosodott a szeme és nem tudja már meglátni a maga vétkeit, aki úgy ki van már ábrándulva mindenből, hogy nincs ereje újat kezdeni. A mi szívünkben is ott van, ha öregek vagyunk, ha fiatalok vagyunk, mindenki szívében ott van egy ilyen kiábrándult, Isten kezét elengedett öreg Éli, egy ilyen ömber.

Az öreg Éli odahajtja fejét a templom ládájára. A szokás még ott tartja, de már a lelke nincs ott. Ám ott van egy gyermek is ebben a régi templomban: a kicsi Sámuel. Sámuel neve azt jelenti magyarul: Isten meghallgatta. Az édesanyja imádságára csodaképpen, Isten külön ajándékként született, amikor már nem remélt gyermeket az édesanya. Ezért szánták papnak, és úgy adták neki ezt a nevet. Isten meghallgatta.

Ott van a kicsi Sámuel is a templomban. Alusznak már mind a ketten. A szövétnek még nem oltatott el, a fény még odahullt a Tízparancsolat ládájára, és odahullt az alvó Sámuel arcára. Mintha csak a magunk szívét látnánk. A mi szívünkben is ott van a Tízparancsolat ládája, a mi szívünkben is ott van az Ige, a mi szívünkben is ott van az Úr Isten szava, és ott van az első imádság is, amit talán édesanyánk tanított valamikor. A mi szívünkben is alszik a sok kiábrándult, összetört remény, és ott van a sok homályos szemű gondolat, az alvó ömber.

Ha Isten kegyelmes volt hozzánk, akkor a mi szívünkben is ott van a gyermek Sámuel: az új élet, az Isten szerinti élet, aminek az a neve, hogy Isten meghallgatott, hogy Isten velem van, hogy Isten megsegít.

A szívünkben is ott ég még a szövétnek, a világosság, a hit fénye, ami még nem oltatott el.

Ez a régi történet arról beszél, hogy ott a templomban szólt Isten, szólt a kicsi Sámuelhez: Sámuel! Sámuel! Sámuel felriad, körülnéz, de mivel az életében még nem volt nyilvánvaló látomás, nem tud mást elképzelni, mint hogy az öreg Éli szólhatott

neki. Hová is mehetne tanácsot kérni? Odamegy hozzá és azt mondja: Itt vagyok, atyám, hívtál engemet.

De mit felelhetne mást az öreg Éli: Nem hívtalak, fiam, menj vissza, feküdj le, aludj.

Felismered-é önmagadat? A szívedben Isten hányszor szólt annak a kicsi gyermeknek, annak az új embernek: Sámuel! Sámuel! Hányszor akart valamit veled az Isten, talán azt, hogy elmenj és megbocsáss valakinek, talán azt, hogy megfogd valakinek a kezét és megsegítsd, talán hogy elsírd a bűneidet. Hányszor akart bennünket új életre indítani az Isten! Szólt és megrázott; felébredtünk, de kitől is kérhettünk volna tanácsot? Az öreg Élitől, önmagunktól, az óemberünktől?

De amikor önmagunkkal tanácskozunk, csak ilyen választ kaphatunk: senki sem szólt, fiam, tévedés volt, álom volt. Menj vissza, feküdj le, aludj tovább. Gyűlölködj tovább, hitetlenkedj tovább, élj ideges életet tovább, ne törődj az élettársaddal, ne törődj a szüleiddel továbbra sem. Senki sem hívott, tévedés volt, aludj tovább.

És hányszor elaludt újra a lélek, pedig Isten szólt és újra szólt. Lehet, hogy betegség által szólt; lehet, hogy egy nagy próba által szólt; lehet, hogy örömmel szólt: Sámuel! Sámuel! És akkor felébredt a lélek, de megint elaludt.

Ebben a történetben azt olvassuk, hogy amikor már másodszor szólt Isten, akkor az öreg Élinek is eszébe jut valami, eszébe jut az, hogy fiatalkorában neki is így szólt Isten, és hogy még ma is történhetnek ilyen dolgok.

A öreg Éli összeszedi magát és azt mondja: Menj vissza, fiam, feküdj le és aludj, de hogyha még egyszer megtörténne a hívás, akkor tudd meg, Isten keres téged, és akkor kiálts: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!

Nekünk is szól az üzenet: ha még egyszer megmozdul a szíved és azt mondja, hogy most bocsánatot kell kérned, vagy hogy meg kell bocsátanod, akkor tudd meg, hogy Isten szólt a szívedben, de akkor tudj kiáltani: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád! Ha még egyszer megmozdul a szíved és úgy érzed, hogy nem jó úgy, ahogy eddig éltél, akkor tudd meg, hogy Isten mozgatja a szívedet, akkor tudd meg, hogy kiáltani kell: szólj, Uram, mert hallja a te szolgád! És akkor új életet kezdhetsz.

Ha még egyszer megszólal szívedben az üzenet, hogy ki kell nyitnod otthon is a Bibliát, hogy otthon is imádkozni kell, hogy a gyermekedre is gondod kell hogy legyen, hogy a szívedben Jézus Krisztusnak kell lakoznia – akkor ne aludj, akkor ne hogy Élitől kérdezősködj újra, hanem kiáltsd: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!

Milyen szép lehetett volna a mi életünk, ha minden indításkor, amit az Úr Isten adott, így tudtunk volna szólani és el tudtunk volna indulni a nyomában. Milyen szép lett volna a családi életed, ha szíved minden kicsi rezdülésénél, ami azt mondta, hogy másképpen kell, megváltozott volna a hangod színe és másképpen szóltál volna.

Mennyivel másképpen élne az öreg szülőd, ha szíved minden kicsi mozdulatánál, amikor megszólal benned a lelkiismereted, másképpen szólnál hozzá és jobban szeretnéd őt. És mennyivel boldogabb lenne az életed, ha szíved minden kicsi mozdulatánál, amikor Isten arra indít, hogy szerinte élj, akkor azonnal ezt mondanád: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád!

Milyen szívdobogtató izgalommal feküdhettél vissza a kicsi Sámuel, várta, hogy szól-e Isten. És amikor újra hallotta, akkor kiáltott. Nem úgy kiáltott, mint ahogy akart, izgalomban kimaradt egy szó, nem azt mondta: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád! – hanem így kiáltott: Szólj, mert hallja a te szolgád!

Mert soha nem úgy sikerül, ahogy éppen akarjuk, valami mindig hiányzik a mi engedelmességünkől, valami mindig hiányzik a mi szeretetünkől, a mi hűségünkől, valami mindig kihull, valami mindig kimarad, de még így is elég, ha tiszta szívből tudsz szólani: Szólj, mert hallja a te szolgád!

Ezen az egyetemes imahétén is azt várta Isten, hogy minden Sámuel kiáltson hozzá. Isten azt várja, hogy kiáltson Erdély, hogy kiáltson a felébredt anyaszentegyház, hogy kiáltsanak a gyülekezetek, a presbiterek, a gondnokok, a lelkipásztorok.

Bár éjszaka volt, amikor Sámuel kiáltott, de Izráel életében akkor lett reggel.

A mi életünkben is akkor lesz reggel, ha együtt tudjuk majd mind kiáltani: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád! Ha az ébredő egyház hangja betölti Erdélyt és a templomokat. Ámen.

Gavrucza Tibor

A teljesség felé

Alapige: 1Péter 1,13–25

Csodálatos indítást ad alapigénk első verse idei ökumenikus imahetünk utolsó istentiszteleti alkalmán. Amikor mi már-már búcsúzkodni készülnénk, Péter levele első részének 13. verse figyelmeztet, nincs vége semminek. Ez csak eligazítás volt a csapat egységei számára, hogy felővezhessük elménk derekait, megálljunk az őrhelyen, ahova strázsálni küld az Úr, de nem ilyen-olyan pipogya legényként, hanem egy tökéletes hadsereg tökéletes katonájaként.

Az Isten felé vezető út első követelménye egy tökéletes vezető. Őt kaptuk meg abban a Jézus Krisztusban, akiről bizonyosságot tettek az e héten előttünk szólók is. Ez az imahét akkor érte volna el igazi célját, hogy egyre többen tudnák elmondani: most már jobban ismerem Jézust, mint eddig, ha sokan tudnák elmondani azt, amit a samáriai asszonynak mondtak a Jákób kútjához érkezők: „Nem a te beszédédért hiszünk immár, mert magunk hallottuk és tudjuk, hogy bizonyosan ez a világ idvezítője, a Krisztus” (Jn 4,42). Ismerjük az utat, mert ő az út, mert ő az ajtó. Senki nem juthat az Atyához hanem csak ő általa.

A második lépcsőfok az Isten felé vezető úton az engedelmisség. „Mint engedelmes gyermekek” hagyjuk magunkat vezetni az által, akiről meggyőződöttünk, hogy ő az, aki igazán ismeri az utat. Hiába tudja a pásztor, hogy hol a gazdag legelő, ha nem követi a nyáj. Hiába a világ legjobb orvosa, ha nem hallgat rá a beteg.

Úgy érzem, magyar népünk számára az engedelmisségről szóló figyelmeztetést külön ki kell emelni, vastag vonallal kell aláhúzni és vastag betűvel kell bevésni a szívéinkbe.

Talán alig van magyar ember, aki ne hallott volna Dugovits Titusról, aki azért vette alá magát a törökkel együtt a mélybe, hogy az idegen zászló ne kerüljön a vár fókára. A hadtörténet is elismeri a magyarok huszáros bravúrait, legendás hőstetteit, de a csapatmunka sok kívánnivalót hagyott és hagy maga után, mert annak a mozgató ereje az engedelmisség, a jobb érv elfogadása, még akkor is, ha az nem az enyém. Ennek hiányában Mohácsok jöttek és jönnek, de nemcsak a történelem, hanem az üdvösség útján is.

A gyermeki engedelmisség feltétlen engedelmisség, de nem tehetek mást, mert nincs más választásom, mert nincs más lehetőségem, ha meg akarom nyerni a tökéletes ajándékot: a kegyelmet. A mi gyermeki mivoltunkra emlékeztet a 17 vers is: „És ha Atyának hívjátok őt, aki személyválogatás nélkül ítél, kinek-kinek cselekedete szerint, félelemmel töltöttek a ti jövővénységtek idejét.”

Péter Isten „iskolájába” jár. Egyre jobban megtanul a Lélek erejével szólni és cselekedni a szentek, a gyülekezet tagjai között, de arra is emlékeznie kell, hogy élete ura egy alkalommal azt mondta: „más juhaim is vannak nekem”. Többek között ilyen volt az itáliai seregből a Cézarában szolgáló Kornéliusz római százados.

A római hadsereg tagjai sokszor még Krisztus tanítványai előtt is gyűlöletesek voltak. Péter sem tudja elfelejteni azt a szörnyű vallatást és keresztbordozó utat, amikor ólomdarabokkal összefont római korbácsok véresre hasították halálraírt szeretett ura testét. Péter is, mint mi, hajlamos az általánosításra: ezek a rómaiak. Ezt az előítéletét hivatott legyőzni az égből alászálló kendővel kapcsolatos látomása, amelyben mindenféle állapot hemzseg, amit Péter, a törvénytisztelő, hithű zsidó undorodva néz. Megdöbbenéssel hallja az Úr szavát: Őld és egyed! – De Uram, ezek tisztátalanok. – Akiket én megtisztítottam, te ne mondd tisztátalanok!

A három ízben megismétlődő szózat semmi kétséget sem hagy afelől, hogy valóban ez az Úr megcáfolhatatlan igazsága. Csak ezután lesz alkalmas Péter arra, hogy egy római katoná házában testvérként szolgáljon, hogy miközben e ház lakóira néz, bennük is az ő szerető Istenének gyermekeit lássa. Ezért így szól: „Bizonnyal látom, hogy nem személyválogató az Isten. Hanem minden nemzetben kedves őelőtte, aki féli és igazságot cselekszik” (ApCsel 10,34–35).

Ugyanakkor az is nyilvánvalóvá válik, hogy a nem személyválogató Istennél nincs kivétel, hisz a választott nép tagjai is elveszthetik a kegyelmet.

Péter megtapasztalta, hogy úgy szerette őt a mennyei Atya, hogy elküldte érte, az egyszerű halászáért, az ő egyszülött Fiát, és hogy általa mintegy kézen fogva vezeti ki az apjától örökölt hiábavaló élethől, mely a mindennapi megélhetésen, vagyis a haláson kívül semmivel sem gondol.

Jézus nagy türelemmel és szeretettel áll mellette a hitben való gyermekes bukdácsolásai közepette, barátjának nevezi, meghal érte, és bűnbocsátó szeretetével visszafogadja. Mindez Pétert nem teszi elbizakodottá, hanem a szerető Atya iránti félelemmel tölti el, mert mindezek ellenére ez nem személyválogatás, mert ez nem protekció.

A Péter félelmének forrása ez: nehogy ismét visszaéljek az én Uram sok-sok szeretetével.

Az üres hálót közömbösen húzza a halász, de amikor a nagy hal rúg benne, akkor telik meg félelemmel, akkor dobog torkában a szíve: jaj, el ne veszítsem (lásd Hemingway *Az öreg halász és a tenger* című művét). Péter sokszor találkozott ezzel az érzéssel a Genezáret tengerén hasadó hajnalokon és csendes alkonyokon, és most, az emberhalász Péter, aki az Úrnak halászik, ugyanezt érzi. Félt, hogy az üdvösség hálóját szét ne tépje a sátán cselszövése. Ne feledjük, Jézus maga mondta, hogy az Isten országa hasonlatos a gyalomhoz (Mt 13,47–49). Ennek a hálónak a közeledése egyidejűleg rémülettel és örömmel tölti el a szívemet.

Bizonyára az e hetet végigjárók között is vannak olyanok, akik megéreztek az üdvösség hálóját, amint reájuk borul, amint körülveszi őket. Talán arra gondolnak: most kell és lehet még menekülni. Ennek érdekében még úszok egy kört, még fiatal vagyok, még csinálunk egynehány rázós bulit, még elszívok néhány doboz cigit, még megvárom ezt a fizetést, hogy a haverokkal jól koccintsunk, még nyélbe ütöm ezt az üzletet, mert ez is jó fogásnak ígérkezik.

Mi ez a félelem, mi ez a kibúvó, mi ez a sok kifogás, mi ez a menekülés, mi ez, ami egyszerre kívánatos és félelmetes?

Ez a harmadik lépcsőfok az Isten felé vezető úton. Ez annak a felismerése, hogy Isten tökéletes, azaz Szent, és hogy ez az út a teljesség felé vezet. Azt dobogja a szívem, amit a Péter akkor ott a Genezáret tengerén: távozz tőlem, Uram, mert én bűnös ember vagyok. Amikor Jézus Pétert a bérének sáros deszkáiról felemeli, nem csak lábra állítja, hanem egészen magasra emeli. Egészen a szentségig emeli.

Szent Péter – mondták egykor reformátoraink, és mondják ma katolikus és ortodox testvéreink. És jól mondták és jól mondják, mert az, de nem önmagában, hanem Uráért az. Ez Isten eleve elrendelése, akár az Úr Jézus érte és életünk való eljövetele. Ezért szól így erről Szent Péter a gyülekezet szent tagjaihoz: „Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló éleletekből, hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányn, a Krisztusén: aki eleve el volt ugyan rendelve, a világ megalapítása előtt, megjelent pedig az idők végén tiérettetek.”

Szentek legyetek, mert én szent vagyok – szól az Úr. Ez lehetetlenség, bukik ki belőlünk az ösztönszerű válasz, ámbar csak a szentségről való elképzelésünk lehetetlen. Amikor ezt hallom: „szent”, akkor aranyglóriában, rózsaszín fényben a faliszentek jelennek meg lelki szemem előtt.

Megváltattatok – mondja az apostol. Azaz Isten visszavásárolt, de nem kérdezte meg, hogy akarom-e vagy sem. Az, hogy a legmagasabb árat fizette értem, nem az én abszolút értékem volt, hanem az ő irántunk való szeretetét mutatja. Neki ennyit érek! Krisztus vére által veletek együtt az övé lettem, mert mi az ő gyülekezete, az ő népe

vagyunk. Miként a mágnespatkóhoz érintett vasszeg mágnesessé lesz, úgy lehetek szent és úgy lehet szent a gyülekezet, és úgy lehetnek anyaszentegyházzá a gyülekezetek, mert szent az Isten, akihez tartozom. Ez van – ahogy manapság mondani szokták –, s ennek az a következménye, hogy már ebben az életben fel kell nőnünk e megtiszteltetéshez. A vasszeg csak akkor marad mágneses, ha a mágnespatkó közelében marad. Ha távol kerül tőle, akkor ezt a kapott tulajdonságát hamar elveszíti. Szükséges a Jézussal való szüntelen kapcsolat, hogy hivatásunkat betöltsük és a föld savává, a világ világosságává váljunk. Ezért: „felövezvén elmétek derekait, mint józanok, tökéletesen reménykedjetez abban a kegyelemben, amelyet a Jézus Krisztus hoz néktek, mikor megjelen. Mint engedelmes gyermekek, ne szabjátok magatokat a ti előbbi kívánságaitokhoz, amelyek tudatlanságotok alatt voltak bennetek, hanem amiképpen szent az, aki elhívott titeket, ti is szentek legyetek életetekben.” Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Jánossy László

A hármas kötél...

Alapige: Prédikátor 4,9a.10.12c

E mai nappal életeteknek egy új szakasza kezdődik. Most az indulásnál szerető szívek vesznek körül benneteket. Rokonok, barátok, ismerősök sok szép ajándékával és jókívánságával indultok el az élet országútján – kezet kézbe téve – együtt. Szeretettel hoztam én is nektek egy mennyei nászajándékot: Isten Igéjét. Fogadjátok szeretettel, s zárjátok szívetekbe annak tanítását, hogy aszerint élve, áldott és boldog legyen egész életetek!

Messziről kezdem, hogy az Igét annál közelebb tudjam hozni hozzátok. A Biblia első lapján azt olvashatjuk, hogy amikor Isten szép sorjában mindent megteremtett: „Látá, hogy – mindaz, amit teremtett – ímé, igen jó!” De azért már a teremtés hajnalán volt valami, amiről a teremtő Isten maga úgy nyilatkozott, hogy nem jó! „Nem jó az embernek egyedül lenni.” És hogy ezen változtasson: Szerzett neki segítőtársat.

Majd sokkal később a földi dolgokat mind-mind hiábavalóságnak tartó prédikátor Salamon is itt és most az Igében arról tesz bizonyosságot, hogy nem jó egyedül. – Mindaz, aki egyedül él, egyedül hordozza az élet terhét, így érzi és így vallja ma is: Nem jó egyedül lenni, mert nem jó, ha nincs kivel megosztani az élet örömét és bánatát.

Kedves ifjú pár! Szüleitek, és velük együtt sokan mások is, bizonyosságot tehetnek előttetek arról, hogy úgy van, ahogy az Ige mondja: „Sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek... mert ha elesnek is, az egyik felemeli a társát. Jaj pedig az egyedül valónak, ha elesik és nincs aki őt felemelje.”

Mivel „nem jó egyedül”, és mivel „sokkal jobban van dolga a kettőnek, hogynem az egynek” – ezért szerzett az Úr Isten segítőtársat az embernek!

Kedves ifjú pár! Hitünk szerint semmi sem történik velünk véletlenségből. Minden Istenünk atyai tanácsából és akaratából jó. Így az ő akarata irányította a sorsotokat (esetleg különböző vidékekről is) úgy, hogy egymásra találjatok, megszeressétek egymást, hogy most itt álljatok s kéz a kézben együtt induljatok el az élet országútján. Elindultok egy olyan úton, amely még nincs kiaszfalozva, amely sok helyen göröngyös is, sok buktató is van rajta. Ezek miatt sokszor nehéz lesz a járás ezen az úton. De ti mégis bizakodva járhattok rajta, mert ketten vagytok, s mert ha el is esik az egyik, ott van a másik, aki felsegíti őt!

Természetes, hogy most az út elején, különösképpen e napon nem gondoltok a nehézségekre. E mai nap boldogságában annak örül szívetek, hogy együtt vagytok! Igen szép vallomás, hogy most bátran és bizakodva megfogadjátok és meg is fogadjátok, hogy holtomiglan, holtáiglan egymásnak hű segítőtársai leszünk! És én hiszem, hogy amikor az eskü szavait utánam mondjátok, így is érzitek, hogy ezt a férfiút, hogy ezt a nőt szeretem! Hozzá hű leszek, véle megelégszem, véle túrók, s ha kell, véle szenvedek, és őt sem egészségében, sem betegségében holtomiglan és holtáiglan el nem hagyom. És én arra kérem a jó Istent, segítsen meg benneteket, hogy egy hosszú életen keresztül egymás segítőtársai és támaszai lehessetek.

A továbbiakban, mielőtt Isten áldását kérném reátok, engedjétek meg, hogy még valamire figyelmeztesselek. Az életnek nemcsak szép, derűs, meleg napjai vannak. Vannak hideg, borús napjai is, amikor ifjú szívetek forró szerelme is elhidegülhet és bármilyen erős is ma köztetek a szerelem kötele, ami összeköt, az élet nehézségei közepette könnyen elszakadhat. Valami erősebbre volna szükség. Ennek az Igének, amivel esketlek titeket, az utolsó verse épp erre az erősebb dologra mutat. Azt mondja, hogy a hármas kötél az, ami nem szakad el hamar.

De vajon mi ez a hármas kötél? – Ma kettőtök életét a szerelem köti össze. Nagynagy szerelmek sokszor kilobbantak, sokszor szétszakadtak. Nem elég csak ennyi. Életeteknek ezt a kötelét meg kell és meg fogja erősíteni a gyermekáldás. De ezzel is még csak kettős ágú lesz életetek kötele. És sajnos volt és van példa arra, hogy az ilyen kettős ágú kötél is elszakadhat. Igénk szerint a hármas kötél az, ami nem szakad el hamar, ami tartós, ami maradandó!

Ez az a mennyei nászajándék, amit Isten ma általam nyújt nektek, amikor rámutatok arra, hogy ki az, aki erőssé, hármassá teszi életetek kötelét. A szíveteket, életeteket egybekötő kötél harmadik ága maga Isten! Ő az, aki szent fia, Jézus Krisztus által belefonódik életetek kötelékébe, hogy ti vele együtt járjatok az élet útján. „Én tiveletek vagyok minden napon” – ezt ígérte számotokra megkereszteléseitek boldog pillanatában. Veletek van, és veletek marad. Szívetek szerelmét megszenteli, soha el nem múló szeretetté teszi. – Csak vele és általa lesz életetek hármas kötele az élet változásai, nehézségei között is tartós, maradandó és erős!

Vár reátok az élet. Induljatok! Isten áldása kísérjen az úton. Ő adjon erőt arra, hogy ha elesik az egyik, legyen ott a társa, aki felemelje. Jézus Krisztus ígérete szerint veletek lesz minden napon, hogy ő maga tegye erőssé, hármassá életetek kötelét. Ámen.

Temetési beszédek

Lukács József

„Boldogok, akik sírnak...”

Alapige: Máté 5,4

A sírás oka mindig az ember szívét betöltő fájdalom. Sír a kisgyermek, ha éhes vagy fázik. Sír a leány, ha párja elhagyja. Sír a szülő, ha gyermekének nem tud kenyeret adni. Sír az özvegy, ha férjét temeti. Mindig akkor sír az ember, ha élete gonddal, megaláztatással, szenvedéssel telik meg.

Éppen ezért érthetetlen, hogy miért nevezi mégis Jézus boldogoknak azokat, akik sírnak. Úgy néz ki, mintha valami ellentmondás lenne ebben a kijelentésben. Pedig nincs! Jézus azért nevezi boldogoknak a sírni tudókat, mert a nyomorúságára rádöbbenő ember megtanul imádkozni, mert a szabadulást kereső ember életét Isten színe elé tudja vinni. Jézus mindig a szenvedők pártján áll, és hordozza terhüket, letörli könnyeiket, eloszlatja fájdalmaikat, ölében hordozza és megvigasztalja az önmagukkal meghasonlott, tehetetlenekké vált embereket. A Szentírás valahányszor sebeket hordozó emberekről beszél, akkor mindig a gyógyító, a vigasztaló, az életet adó Krisztusról is beszél, aki meggyógyította a gutaütöttet, feltámasztotta Lázárt, visszaadta fiát a naini édesanyának.

Isten számára az emberi szenvedés jó alkalom arra, hogy jóságát és szeretetét, irgalmasságát és gondviselését megmutassa; ezért boldogok azok, akik előtte sírnak, és akik szenvedéseik között hozzá fohászkoznak.

Megboldogult nőtestvérünk ilyen boldog síró volt. A szenvedésekből sok részt kapott, hiszen két férjét temette el; ifjan veszítette el erejét, egészségét; magára maradván, tehetetlenül nézett munkára váró földjére, felnövekedett leányára, gondozó nélkül maradt hajlékára. És ezt a sok gondot beteg szívével, megfogyatkozott erejével jobban érezte, nehezebben hordozta, mint az egészségesek.

Mégis boldog volt, mert ha mindent elvesztett is, megmaradt mellette Jézus Krisztus, az özvegyek gyámola, a betegek orvosa, aki mindig erőt adott neki arra, hogy terheit elhordozhassa. Első férjének elvesztése után más férjet, erőset, szelídet, megértőt rendelt számára az Úr. Körülvette őt szerető szívű, vigasztalni tudó, segítségnyújtó testvérekkel. Megajándékozta engedelmes, szelíd, jó gyermekkel, hogy

mindezen át láthassa Isten gondoskodó szeretetét, aki személy szerint is, küldöttein keresztül is mellette állott és elhordozta rendkívüli szenvedéseit. Ezért volt boldog ez a sokat síró, sokat szenvedő asszony.

De nemcsak elköltözött testvérünkre, hanem az ő árvájára, az őt támogató testvéreire is vonatkozik Jézus biztató szava. Ti is boldogok vagytok, bár egy hűséges édesanyát, egy sokat szenvedett testvért sirattok. Mellettek is ott áll Jézus Krisztus, és titeket is megvigasztal. Kegyelemből nektek adja az örök élet reménységét. Hívó szívetek előtt nem a sírgödör áll, hanem Isten országa, az örök élet reménysége, a feltámadás bizonyossága, és azzal búcsúzhattok el a sokat szenvedett, a sokat sírt édesanyától, a szeretett testvértől, hogy ahová ő ment, ott „nincs sírás, nincs fájdalom, mert ő letör minden könnyet, elvesz minden fájdalmat”.

Isten letör minden könnyet, és gondviselő szeretetével megvigasztal minden gyászolót. Aki pártját fogta az özvegynek, a betegnek, az mellette lesz a hátramaradt árvájának is, hogy életét gondjaiba vegye, társát kirendelje, gyászát örömeire változtassa.

Megboldogult testvérünket itt e koporsó mellett leánya, három testvére, leendő veje, sok közeli és távoli rokona siratja. Én arra kérek titeket, nyugodjatok meg Isten végzésében! Ő nem szomorúságot, hanem olyan vigasztalást akar szerezni számotokra, mely a gyászt feloldja, a könnyeket letörli, a sebeket begyógyítja, és azzal a jobb résszel fogadja a hazatértet, ami tőle soha el nem vétetik. Soha! Amen.

Szabó László

Lecsmér

Isten közelsége

Alapige: Jeremiás 28,23–24

Megtört szívvel, de töretlen hittel állunk e koporsó körül. A mérhetetlen fájdalom és gyöttrődés, a részvét és gyász órájában Isten drága Igéjével áld meg minket, és vigasztaló szavai által így szól hozzánk: „Csak a közelben vagyok-é én Isten, és nem vagyok-e Isten a messzeségben is?”

Milyen távol szakad az ember mindattól, amit máskülönben boldogságnak, reménységnek és életkedvnek hívnak, amikor a kérlelhetetlen halál elrabolja szeretteinket. És milyen távol szakadunk Istentől és attól a meggyőződéstől, hogy életünk-halálunk egyaránt Gondviselőnk kezében van, akkor, amikor a halál hatalma legyűr és megaláz. Nyilván úgy érezzük, hogy elhagyott minket Isten, hogy éppen akkor nem gondol már velünk, amikor a legnagyobb szükségünk lenne arra, hogy vigasztaljon és bátorítson. Pedig ha figyelmesen olvassuk az Igét, a leghűségesebb biztatás és bátorítás hangzik felénk, amely bármikor elégséges arra, hogy minket felemeljen. Mert Isten nemcsak a boldog előrehaladásban, nemcsak az öröm és jólét óráiban van jelen, hanem a legszomorúbb pillanatokban és a legnagyobb fájdalomban is jelen van azok számára, akik őt igazán szeretik.

Ha távol érzem magamtól Istent, akkor az az én hibám, akkor velem van valami nagyon nagy baj, hisz borzasztó azt érezni, hogy segítség, vezetés és reménység nélkül maradtam. Borzasztó lehet annak, akinek meg kell állnia annak a koporsója mellett, aki számára az életet jelentette, akivel eggyé forrott vágya, sorsa, ölelése; akinek a társaságában örömmé vált a bánat és könnyűvé szelődött az élet a széthúzó és bomlasztó külső erők ellenére is. Mert volt kiért élni és volt miért élni!

A Szentírás bizonyágtétele szerint azonban nem ez az életet és halált átfogó legfontosabb kérdés, hanem az, hogy amikor egyedül maradok, amikor védtelenül és árván, kiszolgáltatottan és lesújtottan egyedül maradok, akkor hogyan állhatok meg a teremtő és gondviselő Isten előtt. Úgy, mint Kain, aki lehorgasztja a fejét és búsulásnak adja magát, mert nem történik minden elvárásainak megfelelően, vagy úgy, mint a Zsoltáros, aki halált megvető hittel így nyilatkozik: „szemeimet a hegyekre emelem, mert onnan jön az én szabadfűtásom”?

Érzitek-e, hogy a rátok szakadó magányban Isten most nem távolabb, hanem közelebb áll hozzátok? Hiszen ő a betegek orvosa és a szegények gyámola, az összetört szívűek gyógyítója és a sebek kötözgetője. Hányan érzik úgy, hogy a halál eseménye minden szilárd alapot, érzelmeket, vágyakat, reményeket elmos az életükből és csak a megsíratott emlékekkel maradnak. Ezzel az életet bénító érzéssel ellentétben Árpily Lajos így vall: „Mikor völgyünkre tört az áradat / s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen, / egyetlenegy kőszikla megmaradt, / egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.” Őt nem pusztítja el vihar, nem mossa el árvíz, nem feledtethetik el az évezredek sem. Őt nem tartja fogva a halál, és nem győzi le az élet keserősége! Ő örökkön-örökké él! Ő fény a sötétségben, reménység a halálban és szeretet a boldogtalanságban. Ő mindenkor a „hit, remény és szeretet” lehetősége marad minden ember számára.

Ma, amikor gyászotok még friss és fájdalmatok mély, amikor lehet, hogy sok panasza és vád gyűl össze bennetek, próbáljátok megérteni és átérezni ennek az Igének a számotokra szóló vigasztalását: nyomorúságotokban is ott van Isten! S ha fájdalommal és nehéz próbával látogat olykor, ezt azért teszi, hogy szeretetét – melynek felfogására sok más esetben nincs érzékünk – jobban megérezzük és magunkénak valljuk. Mert a léleknek súlypontra van szüksége, hogy ne fújja el minden könnyű szél. Ez a súlypont Isten! Töredezett életünk minden fájdalma és szenvedése, csalódása és vesztesége mind de mind előtte történik és nevelő akaratából származik.

Jeremiás próféta – akinek próféciáskönyvéből választottam a vigasztalás Igéjét – sem érezhetett másképpen, mint most ti, amikor a kemény ellenség leigázta Izráelt, fogságra vitte a népét és lerombolta a zsidók templomát. Izráelnek végtelen csalódással és fájdalommal kellett tudomásul vennie, hogy rommá és pusztasággá változott minden.

A halál minden percben közöttünk jár. Sohasem tudhatjuk, hogy mikor választ ki minket, hogy mikor talál alkalmas eszközt arra, hogy romba döntse testünk templomát. De a halál árnyékának völgyében Isten állandóan velünk van, hogy ne érjen váratlanul a támadás, hogy ne legyünk egyedül a halál pillanatában!

Franz Werfel Jeremiásról szóló regényében azt írja, hogy miközben a próféta lehajtott fejjel lépkedett a lerombolt templom füstölgő romjai között és azon töprengett, hogy egyáltalán mi az értelme az életnek, akkor a romok között egy frást pillantott meg. Lehajolt és felvette. Egy kőszilánkon ez állt: „hogy élj”. A galádul összetört Tízparancsolat kőtábláinak egy kicsiny darabkája lehetett, talán az 5. parancsolatból. Egy töredék csupán az egészből, de az a kis töredék Istennek az egész életre szóló üzenetét tartalmazza. Élni kell! De csak úgy érdemes élni, hogy bizonyosak vagyunk abban a tudatban, hogy Isten jelen van füstölgő romjainkban, elpusztuló lehetőségeinkben, kioltott vágyainkban, és éppen azért van velünk, hogy darabjaira széthulló életünkben megmutassa teremtő és újjáteremtő hatalmát.

Isten közel van hozzánk. Végtelenül közel! Minél távolabb érezzük őt súlyos veszteségeink és csapásaink idején, ő annál jobban megvilágítja számunkra az egyetlen járható utat, mely szerint Isten tulajdon Fiát, a Krisztust azért adta halálra, hogy minket bűneinkből megváltson, és hogy legnagyobb kísértéseink és megpróbáltatásaink idején is bizonyosak legyünk megváltó szeretete felől.

Jeremiásnak abban a kicsi kődarabra vésett frásban, nektek viszont Jézus Krisztus áldozatában világítja meg Isten megváltásunk és örök életünk útját. Gyászoló testvéreim, élő hitünk biztos tudatában írjátok szívetek hústáblájára Isten vigasztaló üzenetét: „De hű az Isten, aki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek; sőt, a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek” (1Kor 10,13). Isten megváltó szeretete őrizzen meg mindnyájatokat. Ámen.

„Ímé...”

Alapige: Ezékiel 24,15-17a

A kezdet kezdetén Isten személyesen szólt az embernek. A teremtségi életrend, az édeni viszony megromlása után választott szolgálai által szólt. Az „idők teljességében” Jézus Krisztus, az ő szent Fia által szólt. Az első pünkösöd óta, mintegy kétezer éve szól Szentlélek kitöltetésében az anyaszentegyház igehirdetési szolgálata által. Az igehirdetés szolgálata sokrétű, végigkísér bennünket a bölcsőtől a koporsóig. Ímé, itt és most ebben a végtisztességteljes gyülekezetben szól általam az Úr.

Alapigénkben Isten első szava egy három betűből álló mutató névmás: „ímé”! Ez az „ímé” most azt jelenti: nézzetek ide! Előttetek két koporsó van, amelyek a ti drága szeretteiteket zárják magukba. A ti szeretteitek azért vannak e koporsóban, mert a mutató névmás folytatása egy megfellebbezhetetlen szó: „elveszem”! Az „elveszem” eseménye folyamatos cselekvés. Megkezdődött tegnapelőtt az esti szürkületben, amikor utolsót dobant a szívük. És folytatódik ez az eseménysorozat azóta is, amióta hazahozták őket. Folytatódik ebben a temetési szertartásban, s lezárul azzal a mozzanattal, amikor ráhelyezték a koszorúkat a közös sírra.

Töletek veszem el gyermekeiteket – szól az Ige –, akiket áldozatos, féltő szeretettel nevelt a gondos édesapa és édesanya. Tőled veszem el, édesanya, aki 26 éves korodtól több mint fél évszázados özvegyiségben neveltetted, gondoztad, imádságodban hordoztad a te fiadat. Tőled veszem el, édesapa, aki 18 évvel ezelőtt kísérted utolsó földi útjára élettársadat, három héttel ezelőtt kísérted utolsó útjára nagyobbik leányodat, és ha a 95 esztendőben még volna annyi erő, akkor utolsó útjára kellene kíséred kisebbik leányodat. Tőled veszem el testvéred! Együtt voltatok gyermekek ezen az udvaron. Együtt éltétek meg az árvaságot, hiszen te hatéves, öcséd hároméves korában maradt árva. Oly sok gyermek tudta boldogan mondani ezt a szép szót: „édesapám”, de a ti édesapátokat elsodorta a háború. Töletek, unokatestvérei, akik hatan voltatok a családi hajlékban gyermeki és ifjúi örvendézzel s jövőépítő gondolatokkal. Tőled veszem el, kicsi unoka, akit a gondviselés mentett meg attól, hogy e két nagy koporsó között ne legyen egy kicsi koporsó is. Tőled veszem el, test és vér szerinti hozzátartozók. Töletek veszem el, jó barátok, munkatársak és szomszédok.

„Hirtelen halállal” veszem el. Az Úristennek hatalma van arra, hogy mindegyikünknek meghatározza a halálát. Vannak emberek, akik csendesesen és békességben, szenvedésben vagy szenvedés nélkül a saját ágyukban halnak meg. A szerencsésebbek úgy halhatnak meg, hogy körülöttük vannak szeretteik, akikhez még szólhatnak, akik-től elbúcsúzhathatnak. De úgy is meg lehet halni, hogy észrevétlenül távozik valaki az élők sorából. Milyen sok ember volt az évezredek rendjén, akik a harcmezőkön estek el, miként elesett a koporsóban pihenő testvérünknek is az édesapja és még annyi de annyi derék ember ebből a városból, ebből az országból, ebből a világból. Ma ebben a gépesített világban milyen sokan vannak, akik baleset következtében egyik pillanatról a másikra elveszítik életüket. De el lehet veszíteni az életet úgy is, ahogy elveszítették szeretteitek. Szombat estétől kezdődően mindegyikünk szívében ott él a találgatás. Ott van a „vajon” talánya: hogyan is történhetett meg, hogy olyan embert, aki a Maros mellett nőtt fel, aki olyan sokszor fogott evezőt a kezébe, elnyelhesse a folyó vize? A boncolásnál megállapították, hogy infarktust kapott. A következtetés ettől kezdve egyszerűsödött. Édesapátokat az infarktus evezés közben érte, a hirtelen halál beálltával kibukott a csónakból, magával rántotta feleségét és sógorát. Az élettárs a felborult csónak alá került, a sógor, aki kívül esett azon, belekapaszkodott a csónakba, s az arra járók segítségével megmenekült.

E családi tragédiában ezt mondja számotokra Isten: „ne sírj és ne jajgass, se könnyed ne hulljon”. Milyen kegyetlen beszédnek és kegyetlen parancsnak tűnik ebben a kettős halálban a „ne sírjatok” tiltószó. Ne sírjatok a hitetlenek sírásával! Ez azt jelenti, hogy ne sírjatok lázadással, ne sírjatok zúgolódással, ne sírjatok átkozódás-

sal, hanem sirassátok a ti szeretteiteket úgy, mint akik rádöbbsentetek, hogy a hatalom, az élet és a halál egyedül Istené.

A következő beszéd már egészen a kettős halál gyászát keresztyén módon megélt hívő embereknek szól: „fohászodjál csöndesen”. Igen, ti, akik itt vagytok a két korporsó mellett, imádkozó emberek voltatok gyermekkorotok óta, hiszen a ti drága édesanyátok megtanított benneteket imádkozni. Ha eddig volt imaéletek, ezután még inkább mélyüljön az el, s mondjátok: Uram, Istenem, mélységesen fáj ez a búcsúzás, sohasem fogom elfelejteni, sohasem fog eltűnni az életemből ez a tragédia, de most adj erőt, hogy el tudjam hordozni ezt a fájdalmat, hogy nekem nincs édesapám, édesanyám, hogy nekem nincs fiam, nincs leányom, nincsenek azok, akik eddig a mieink voltak.

Szándékosan utoljára hagytam e két betűből álló személyes névmást. „én”. Isten ez az „én”. Ő mondja: én veszem el tőled szemeidnek gyönyörűségét. Ezzel mintegy vállalja a felelősséget a bekövetkezett tragédiáért. Az indoklást a Szentírás egész összefüggésében így találjuk meg: „Én” vagyok az – mondja az Úr –, aki életet adtam mindkettőnek 54 évvel ezelőtt, én voltam az, aki gondjukat viseltem. Én vagyok az, aki egymásnak rendeltem őket 29 évvel ezelőtt. Én vagyok az, aki megadtam azt az örömet, hogy az ő életükből új életek származzanak. De én vagyok az is, aki megszakítottam az életük fonalát ezzel a hirtelen halállal.

Ezek után rádöbbsenünk egy rendkívüli valóságra: az élet Istené, mi a saját életünknek csak sáfárai vagyunk! Felelősek vagyunk, hogy addig, amíg élünk, hogyan sáfárkodunk a saját életünkkel. Felelősek vagyunk azért, hogyan sáfárkodunk a reánk bízottak életével. Ezért olvassuk a Zsidókhöz írott levélben: „elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet” (9,27).

Ebben a váratlan és döbbsenetes gyászban búcsúzzatok a Szentírás vigasztaló beszédével: Jézus Krisztus feltámadott, mi is feltámadunk. A ti drága szeretteitek is velünk együtt fel fognak támadni az Úr napján. Ámen.

Versek

Pásztorok reménye

Kicsiny Betlehemben kisiklott a béke
utcáin tömeg tolongott zsbongott a vásár
s mire közeledett a népszámlálás vége
már dicsőségben fürdött a római császár

De arrább a pusztában tündöklött a rend
megszurkosodott az éj mint holmi kátrány
körös-körül hömpölygött a csend
s csak néha rezzent föl egy-egy kósza bárány

Pásztorok órködtek a sűrű homályban
nyájukra vigyáztak a zord helyen
szemükben álom gomolygott s lidérces rejtelem

De amikor kigyulladt a csillag az ég kosarában
reményük a százszor elcsigázott
fájó szívünkben újra kicsírázott.

Müller Dezső

A teremtés képekben

„Kezdetben teremté Isten az eget és a földet.”
(1Mózes 1,1)

1.

Így szólt az Úr:
legyen
forrongó föld;
világosság – játékos fényű nappal,
sötétség – szomorú, komor-fekete, néma éj.

2.

Legyen: mennyezet,
pályája fehér fátyol,
futó felhőnek;
s suttozva suhogó,
suhanya simogató szél.

3.

Legyen:

tiszta tükrű tenger,
melyben megnézzem magam;
szűz sziklák között
csorranva csobogó,
csintalan patak.

Legyen:

virág, illanó illatú,
indigó, vérvörös, vadkék,
halvány, sápadt, habfehér
és sokszínű;
selymes füvű pázsit takaró,
melybe könnyeimet hullathatom.
Legyen fa: fűz, fenyő, jegenye,
zöld reménység lomb
– ábrándos álmok árnyas helye,
és mézédés, cledelre jó gyümölcs.

4.

Legyen:

tűzarany korong: Nap;
rongyos, foltos subájú pásztor: Hold;
s csavargó, csillanva csillogó csillagok.
Jelzői ünnepünknek.

5.

Legyen:

daloló, halk szavú madár,
s cserregő, csivitelő,
csipogó, csiripelő;
fütyülő fekete rigó,
turbékoló, szelíd galamb,
habmellű fecske,
fejével homokba bűvő strucc,
éjben vadászó bagoly –
sok száz fajta.

Legyen víziállat,
ezüstösen csillogó hal,
hegyi patakban pisztráng
gyors, mint a villám,
ponty – csendes vizek lakója;
tengerekben bálna
és mindenféle hal.

6.

Legyen: szárazföldi állat,

csúszó-mászó,
hórihorgas zsiráf,
Zsebes kenguru,
óriás elefánt,
csíkos zebra,
oroszlán – állatok királya,
vadak és szelídcek, mint a bárány.

7.

Legyen ember hatodnapon,
hozzám hasonló
képemet hordozó,
döntésre szabad,
Én szolgám, ki uralja a földet
párjával együtt.

8.

Legyen a hetedik nap
Nekem szentelt,
és pihenésre alkalmas idő.

9.

Legyen kereszt a Golgotán.
A lázadó, elbukott embernek
legyen kegyelem Krisztusért.

Nagy Gabriella